

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Josephus de Anti-
quitatibus ac de
bello Judaico.

DE ANTIQ_VITATIBVS TABVLA

¶ Tabula Rubricarum cuiuscūq; capituli singulorum librorum/tam de Antiquitatibus q̄ de bello Iudaico secundum numerum librorum & chartarum,

¶ Incipit liber primus.

D e creatione coeli & terræ/ & de operibus sex dierum/ & requie diei septimi.	cap.1.car.1.
D e plasmatione protoplastorum/ & de plantatione paradisi/ & de introductione Adam & Eæ in ipsam.	cap.2.car.2.
D e transgressionē protoplastorum/ & de eiectione eorum de paradiso.	cap.3.car.2.
D e interfectione abel p̄ Cāi/ & de pœna q̄ multatus ē Cāi/ & de duabus colūnis lateritia & lapideis i gbus cōscripserūt filii adā oēm disciplinā rerū coelestium quam p se adinuenerunt.	cap.4.car.2.
D e inūdatione diluuii sup terrā/ & ubi Noe saluatus est cum generatione sua p arcā.	cap.5.car.2.
Noe post diluuiū oblatiis dño hostiis/orat nullā aq̄q; inundationē ulterius iduci sup terrā.	ca.6.car.3.
Deus annūit p̄cibus Noe/ arcum pluuialem designans ei in testimonium foederis.	cap.7.car.3.
D e morte noe/ & de filiis eius.	cap.8.car.3.
D e Nēbroth filio cham/ & de ædificatiōe turris/ & de discordia diuersarū linguarū.	cap.9.car.3.
D e dispersione gentium in uniuersas terras post ædificationem turris.	cap.10.car.3.
D e filiis laphet filii Noe/ & de gentibus quæ per eos institutæ sunt.	cap.11.car.3.
D e filiis cham filii Noe/ & de gentibus per eos institutis.	cap.12.car.4.
Noe inebriatus/nudatus/irrisus/irrisorem filium maledictioni subdit/ fratribus eius maledictum patribus effugientibus.	cap.13.car.4.
D e filiis Sem filii Noe/ seu de gentibus per ipsos institutis/ & de orto abraæ.	cap.14.car.4.
Abraam secundū præceptum domini de Chaldaea migrat in Chananzæam.	cap.15.car.4.
Abraā famæ opprimere Chananzæam/ ægyptum ingreditur/ ubi dignus & clarus habetur disciplinam arithmeticæ/ & astrologiæ/ contradens ægyptiis/ a quibus iterum regressus in Chananzæam/ partitur terram cum Loth cognato suo.	cap.16.car.5.
Sodomitarū congressi cum assyriis prælio uincuntur/ uicti captiui abducuntur/ cum quibus Loth captiuius abducitur.	cap.17.car.5.
Abraam irruens in assyrios/ Loth & captiuos Sodomitarū eripuit/ cui regresso occurrit rex Sodomitarū/ & Melchisedech rex solymorū/ deinde accepto p̄misso diuino de posteritate/ genuit Ismael/ ipseq; circumcissus est præcipiente domino/ & ismael totaq; domus eius.	cap.18.car.5.
D e abraam quomodo trēs angelos suscepit/ a quibus audiuit & Sarā filiū periturā/ & Sodomitarū eruptionem/ & de Loth/ qui & ipse suscepit angelos hospitiū/ & de eruptione Sodomorū/ simul de eruptione Loth cum tota domo eius/ & quomodo uxor Loth conuersa est in statuam salis/ cum respicit ciuitatem pereuntem/ & de commixtione filiarum cum patre.	cap.19.car.5.
Quomodo abraam migravit in Gerara/ & Abimelech adamanit Sarām uxorem abraæ/ sed cor/ reptus a domino reddidit eam ipsi intactam/ & de natiuitate Isaac.	cap.20.car.6.
Quo abraā monēte sara/ & p̄cipiente domino emissit a se agar cū filio Ismaele.	cap.21.car.6.
Abraam accepit mandatum a domino de immolatione Isaac.	cap.22.car.6.
D e morte sara & sepultura ipsius/ post cuius mortē abraā accepit Ceturā uxore.	cap.23.car.6.
Quomodo Isaac quadragenarius duxit uxorem Rebecca.	cap.24.car.7.
Abraam moritur/ & sepelitur in Ebron cum Sara coniuge sua.	cap.25.car.7.
D e conceptu nel p̄u Rebecca/ & quo Isaac pegrinatus est in Geraris tpe famis/ & q̄a cū senilis set/ & caligarent oculi eius/ benedixit iacob cum putaret se benedicere Esau.	cap.26.car.7.
Iacob timens fratrem fugit ad Laban in Mesopotamiā ubi filias Laban Lyam & Rachel accepit uxores/ cum ancillis earum Bala & Zelpha/ ex quibus filios. xii. genuit/ & unā filiā/ quæ regresso iacob de Mesopotamia ad Chananzæam/ uiolata est a Sichem filio Emmor regis Sicimorū/ quare indignati fratres eius totam ciuitatem percusserunt in ore gladii.	cap.27.car.7.
Morit Isaac in Ebron/ & sepultura filiis suis/ Rebecca uxore prius defuncta.	cap.28.car.9.

¶ Incipit Liber secundus.

¶ Quomodo Esau & Iacob Isaac filii habitacula dimiserūt/ & Esau quidem idumæam tenuit/ iacob autem Chananzæam.

Quomodo ioseph iunior filiorum iacob somniis ei demonstrantibus sclicitatem futuram inquiriam sustinuerit fratrum.

Quomodo idem ipse in Aegyptum uenundatus a fratribus propter odium quod habebant in

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

cum factusq; insignis & clarus/ibi fratres habuit subiectos.

cap.3.car.10.

Iacob audito quia ioseph uiueret in ægypto/ & clarus ibi haberetur/ descendit ad eum cum tota domo sua

cap.4.car.13.

De morte iacob & de sepultura qua sepultus est in Ebron a filiis/de morte quoque ioseph & fratrum eius.

cap.5.car.14.

De oppissione filiorum israel in ægypto per Pharaonem/ & de natiuitate moyſ quem educauit filia/ Pharaonis & adoptauit sibi in filium/ & de sacrorum scriba qui uoluit interficere puerum conculcâtē coronam regis/ quam puero rex imposuerat.

cap.6.car.14.

Postq̄ creuit Moyſes iniunctū est ei bellū æthiopicū ubi copulata ē filia regis æthiopū in matrimonio. Unde odium & inuidiā magnā contraxit ægyptiorum.

cap.7.car.15.

Moyſes cognitis insidiis regis ægypti latenter effugit & ueniens in Madiā habitauit cum Raguele sacerdote/ cuius filiā accepit i uxorem.

cap.8.car.15.

De rubo quā uidebat moyſ quasi arderet/ qui tñ non comburebatur/ ubi audiuit mandatū diuinum ut reuertens in ægyptū liberaret filios israel de oppressione ægyptiorum.

cap.9.car.15.

Moyſes regressus est in ægyptum secundū mandatū domini/ ubi faciēs signa & prodigia maxima eduxit filios israel de ægypto in manu ualida.

cap.10.car.16.

Quo ægyptii poenitētia ducti q̄ dimisissent filios israel isecuti sunt eos usq; ad mare rubrū q̄ diuissum uirga Moyſi precipiente dño ingressi sunt filii israel/ & sicco uestigio trāsierūt illud/ ægyptii autē psequētes ingressi sunt post eos sed reuertēte mare in seipsum suffocati sunt fluctibus.

cap.11.car.17.

Incipit Liber tertius.

Quo moyſes populū ex ægypto sumēs duxit ad mōrē Syna/ multo itinere fatigatū. Quomodo pugnantes cum Hebræis amalechitæ & qui cum eis erant deuicti sunt & israel prædā hostium perceperunt.

cap.2.car.18.

Quia socer suū lerro Moyſes ad se uenientē ad mōrē Syna libenter excepit.

cap.3.car.19.

Quo pſuasit ei ut distribueret pplm p millēarios & cētenarios q̄ prius iordiatas erat.

cap.4.car.19.

Quomodo hæc singula fecit moyſes socero monente.

cap.5.car.19.

Quomō moyſes ascēdit in Syna mōrē acceptaq; a deo leges/ Hebræis dedit.

cap.6.car.19.

De tabernaculo q̄ fecit moyſes in deserto ad honorē dei/ ut tēplū esse uideretur.

cap.7.car.20.

De arca qualiter facta sit in qua tabulas legis collocauit.

cap.8.car.21.

De mensa propositionis/ in qua oī septimana duodecim panes azimi ponebantur.

cap.9.car.21.

De candelabro aureo & altari interiori & exteriori.

cap.10.car.21.

Quæ sunt uestimenta sacerdotum & pontificis.

cap.11.car.21.

Quomō aaron eligitur in sacerdotem/ & quō moyſes purificauerit tabernaculū & sacerdotes/ & quemadmodum de festiuitatibus/ & singulis diebus fuerit cōstitutum.

cap.12.car.22.

Quia moyſes pcedēs a mōrē Syna cū populo/ edaxit eū ad locū q̄ dī Eserioth ubi murmurātibus filiis israel/ p desiderio carniū dñs imisit Coturnices/ & de plaga q̄ secuta ē esum carniū.

cap.13.car.24.

Quomō exinde Moyſes duxit populū ad fines Chananæoz/ unde misit exploratores/ xii. q̄ cōſiderarēt eoz regiones & ciuitates q̄ reuerſi post quadraginta dies/ terrorē & metū incusserunt filiis israel/ quasi nō possent expugnare Chananæos/ unde illi in desperationē adducti cōſilio inuito decreuerūt redire in ægyptū moyſe & aaron interēpto/ q̄ e iratus nō eos sed filios eoz/ terrā repromissiois irrituros/ ipsos autē p. xl. annos in deserto prædixit esse morituros.

cap.14.car.24.

Incipit Liber quartus.

Bellū Hebræoz/ absq; noticia Moyſes cōtra Chananæos gestūq; atq; deuictum.

cap.15.car.25.

Seditio Chore & plebis contra Moyſen & fratrem eius de sacerdotio.

cap.16.car.25.

Quemadmodū Moyſes instituit decimas dare/ iuitis & sacerdotibus & de morte Mariae & aaron primi sacerdotis domini cui successit Eleazarus filius ipsius.

cap.17.car.27.

Quemadmodū cōmiserunt Seon & og reges ammoreorū bellū uicitq; eos moyſes & filii israel/ terras eorum & ciuitates tenentes & hæreditate possidentes.

cap.18.car.27.

De Balach Moabitæ rege/ seu de Balaā ppheta cuius asina hūana loq̄la usa ē/ q̄ post bñdictiōes qbus bñdixit filiis israel cōſiliū dedit Balach q̄lter seduceret pplm p mulieres Madianitas/ & de uisione quæ secuta est/ & seductos Hebræos/ & seductores madianitas/ & ubi moyſes iosue successorē sibi constituit.

cap.19.car.27.

Moyſes alloquitur populū ante mortem suam/ et tradidit ei librum legis/ & quemadmodum ab hominibus est ablatus.

cap.20.car.29.

Quomodo

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

Incipit Liber quintus.

¶ Quo iesus duxit hebræos exercitū & dū pugnasset cōtra Chananæos & denicisset terrā eorū p fortēs funiculorū ē p̄ritus & de morte ipsius iesue & pōtificis Eleazari. cap.1.car.33.

Quo moriēte duce filii israel scēliciter aliq̄to tpe pugnauerūt cōtra Chananæos. cap.2.car.35.

Quo pducēte tpe israelitæ trāscēdētes patrias leges ad grādes ærūnas deducti sūt & feditiōe scā adinūicē pugnauerūt/hmōi cā p qua delata est tribus Benjamin p̄ter sexcētos viros. cap.3.car.36.

Quo post hāc afflictionē israelitæ rursus ip̄ie agētes/opprimunt a Chananæis / & a cursato rege assyriorū cui seruiērūt ānis octo sed postea libertas eis restituta est p Zenizē belli filiū principāte an/ nis quadraginta/qui apud phœnicas dicitur index. cap.4.car.37.

Quo rursus populus noster ānis.x.& octo seruiērūt Moabitis/& quodā aoth noie seruitute priua tus sit eo principatū annis.lxx.tenente. cap.5.car.37.

Quomodo Chananæis eos in seruitutē redigentibus p annos.xx.liberati sunt p Barachū & Del/ borā qui eorū principes fuerunt. cap.6.car.37.

Quo purgātes Amalechitæ cōtra israelitas uicerūt/corūq; puinciā affligerūt ānis septē quos li/ berauit dominus p Gedeon/q sup populū fuit annis quadraginta. cap.7.car.37.

Quo abimelech filius Gedeonis ex cōcubina mortuo patre arripuit principatū/interfectis cūctis fratribus suis excepto uno.& de pœna quā exoluit pro fraterna cæde. cap.8.car.38.

Quo israelitæ relinquētes legē dei opprimunt ab ammonitis quos liberauit dominus p iepte Ga laaditem qui tenuit principatū per sex annos. cap.9.car.38.

Prænūciatio natiuitatis Sālon/& fortitudo ei⁹& q̄torū malorū auctor fuerit palæstis.ca.10.car.39.

Post mortē Sālon p̄fuit israelitis Heli sacerdos & de Noemi uxore Elimelech/seu de Ruth Moa/ biride/quā duxit uxore booz pater Obed patris iesse patris dauid. cap.11.car.40.

De ortu Samuel pphetæ q p̄dixit cladē israeliticā filiis Heli sacerdotis pditionē. cap.12.car.40.

Quo filii israel pugnātes cū Palæstinis cēst sunt filii Heli sacerdotis in bello pereunt/ arca dei ca/ pta abducit/ipse sacerdos cōpto q factū est de sella corruens/mortuus est cū tenuisset principatū xl.annis.Cōtinet hic liber tēpus annorū quadringentorū septuaginta sex. cap.13.car.41.

Incipit Liber sextus.

¶ Interitus Palæstinorū & terræ eorū/per iram dei propter arcā quæ ab eis fuerat capta / & quē admodum eam remiserunt ad hebræos. cap.1.car.41.

Quemadmodū Palæstinorū exercitus super eos uenerit/& de uictoria Hebræorū. quam ducatu Samuelis pphetæ adepti sunt. cap.2.car.41.

Quod Samuel pp senectutem esset ifirmus/suis filiis res dispensandas iniunxit. cap.3.car.42.

Quod dū illi principatū bene non regeant/populus per iram petiuit regem. cap.4.car.42.

Prælium Saul sup ammonitarum gentem/& uictoria hostiumq; uastatio. cap.5.car.43.

Quemadmodum denuo Palæstini pugnantes denicti sunt ab hebræis. cap.6.car.43.

Bellum & uictoria Saul cum amalechitis. cap.7.car.44.

Quia p̄uaricare Saul mādāta pphetæ samuel/alius rex dauid iubēte deo latēter ē scūs.ca.8.ca.45.

Quemadmodū denuo pugnauerūt palæstini aduersus hebræos adhuc regnante Saul & monoma/ chia David Golia q palæstiorū erat eximius ei⁹q; pēptio & defectio palæstinorū. cap.9.car.45.

Quemadmodū miratus saul fortitudinem David/ei suam filiam copulauit. cap.10.car.46.

Quemadmodum post hęc suspectum David sibi rex saul perimere festinauit. cap.11.car.46.

Quia sapius dauid p saul periculū mortis passus effugit/& secundo eum super se uenientem ha/ bens potestatem noloit interficere. cap.12.car.47.

Quemadmodum castrametantibus palæstinis/itru hebræi bello denicti sunt/& rex eorū saul pu/ gnando mortuus est una cum filiis. cap.13.car.49.

Incipit Liber septimus.

Quomodo dauid quidem super unam tribum in Ebron ciuitate regnauit/& super aliam mul/ titudinem filius saul. cap.1 car.51.

Quia eo interfecto dolo amicorū omne regnum dauid accepit. cap.2 car 52.

Quo obsidēs hierosolymam dauid.& capiens ciuitatē expulit qdē ex ea Chananæos/& iudros in ea constituit/& de amicitia facta inter ipsum.& irā Tyri regem. cap.3.car.52.

Quod secundo pugnantes contra se palæstinos in Hierosolymis uicit/& de arca dei cariatia/ a iii

rim in Hierosolymam deducta.

cap.4.car.52.

Pugna quā habuit dauid contra palæstinos & Moabitas/& Adrazarū regem/& damascenos/atq; victoria & de amicitia facta inter ipsum & Thon regem.

cap.5.car.53.

Quo cōtra Ammonitas/& Mesopotamēnos pugnaverit ac præualuerit.

cap.6.car.54.

Quoniā dauid concubavit cū Berlabæ uxore uris/& ipsum Vriam fecit occidi gladio filiorum Ammon & de verbo Nathan ad eū missi pro peccato quod cōmiserat.

cap.7.car.54.

Quoniā ammon filius dauid mixtus est forori suæ Thamar/pro qua re Absalon frater eius interfecit eum/& de fuga Absalon/& reuocatione ipsius ad patrem.

cap.8.car.55.

Quo dauid domesticis contra eum seditionē facientibus a filio sit expulsus/dū nero pugnaret cōtra simul patrem Absalon cū exercitu suo deperit.

cap.9.car.56.

Quo post mortē absalō dauid reuersus est ad regnū/& ad sedē regni hierosolymā & de seditione quā mouit contra eū seba filius bochri.

cap.10.car.57.

De expiatione sceleris/quod cōmisit saul in Gabaonitas/cuius cā facta est fames in puincia/& de filiis aduersus palæstinos foeliciter gestis seu de fortibus dauid.

cap.11.car.57.

Quomodo rex dauid iussit dinumerare populum contra mandatū domini/& de plaga/quæ secuta est transgressionem.

cap.12.car.58.

Rex dauid foeliciter uiuens in regno Salomoni filio mādauit de ædificatione tēpli & quantā materiā ei auri & argenti lapidūq; pciolog; pparauerit ad tēpli ædificiū.

cap.13.car.59.

Quo rex dauid senex factus & frigidus p adolescentulā uirginē noie abisag calefact⁹ ē & de adonia filio dauid q usurpauit sibi imperiū/& quoniā solomon unctus est in regē inbēte dauid patre eius cui rursus mādauit ædificationē tēpli dans ei descriptionē & cōstitutionē ædificiū.

cap.14.car.59.

Rex dauid sciens se moriturū/& uocans filiū suū solomonē plenius instruxit eū de obseruatione mandatorū dei/& de his quos nouerat poena dignos post hoc mortuus est & sepultus a filio suo solomone & multæ diuitiæ cum eo sunt reconditæ.

cap.15.car.59.

¶ Incipit Liber octauus.

¶ Quomo solomon suscepit regnū/& peremit Adoniā ioab & semmei.

cap.1.car.61.

De sapientia eius & intellectu/atq; diuitiis.

cap.2.car.61.

Quo primus in hierosolymis ædificauit templū/& de præuaricatione qua præuaricatus est circa senectutē simul & de obitu ipsius.

cap.3.car.62.

Quo subiectoꝝ quendam hieroboā fecerunt sibi regē decem tribus recedentes a domo dauid & in duabus tribubus regnauit filius salomonis Roboā.

cap.4.car.66.

Quia sesach ægyptiorū rex castrametatus est contra hierosolymam/& ciuitate denicta diuitias eius transmigravit in ægyptum.

cap.5.car.67.

Bellū hieroboā regis israel cōtra filiū Roboā abiā/& triumphus abiæ.

cap.6.car.68.

Quia generationē oēm hieroboā qdā noie Baasa pimens ipse tenuit pncipatū.

cap.7.car.68.

Bellū æthiopū cōtra hierosolymitas/regnatē sup eos asa & cardes æthiopū.

cap.8.car.68.

Quia gnatioe Baasā pempta/regnauit sup israelitas amari/& post eū filius eius achab.

cap.9.car.69.

Quomodo regnante achab prophetauit Helyas/& de signis quæ fecit/& quia discipulum elegit Elisæum.

cap.10.car.69.

De morte Naboth & agri eius possessione iniusta/& q Adath damasci & Syriæ rex secūdo Zazab pugnauit & uictus est & de religiōe seu glōria iosaphat regis hierosolymorū.

cap.11.car.70.

Quo Achab cōtra syros pugnando denictus est/& ipse disperit.

cap.12.car.71.

¶ Incipit liber nonus.

¶ Quemadmodū castrametatus est iosaphat contra Moabitas/& domino pugnante mirabiliter sine proelio uicerit eos.

cap.1.car.72.

De Ochozia rege israelitarū sen de mirabilibus Heliæ prophetæ/& q sublatus est ab hominibus relinquens discipulū Helisæum.

cap.2.car.72.

Rex iorā rex iosaphat/& rex idumæ castra monentes contra Moabitas/depopulati sunt terrā eoz/& de morte iosaphat/deq; mirabilibus helysei prophetæ.

cap.3.car.72.

Castra syroz/& damasci cōtra iorā regē israelitarū/& quo ipse obsessus in Samaria periculum famis & obsid.onis inopinabiliter & mirabiliter euitauerit/& de morte Adetæ regis damasci cui successit Azahel seruus eius/qui multis malis affecit israel.

cap.4.car.73.

Quo equocus regis israel iorā rex hierosolymorum/rerum apice potitus post iosaphat & fratres & paternos amicos occiderit q faciente iniquitate idumæa recessit ab eo/& irrudentibus sup eū arabis/domus eius uxores & filii piter corruerūt/postquā calamitatē & ipse mortuus est/cui successit filius qui

lius qui

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

lius qui solus euaserat/ nomine ochozias.

cap.5.car.74.

Quia ioram rex israel mortuus est a principe equitatus nomine Hieu interfectus simul & hierosolymorum rex Ochozias/ qui Hieu mortuo iorā regnavit in Samaria/ & exterminauit domū achab & culturam Baal cum sacerdotibus eius/ quare accepit repromissum/ filios eius esse regnatos usq; in quartam generationem.

cap.6.car.74.

Quia achab regis filia noie athalia/ post mortem filii sui Ochozie Hierosolymis imperauit / qua interficiens pōtifex ioiadas/ filium Ochozie ioas constituit regem.

cap.7.car.75.

Castra azahael regis Damascenog/ super israelitas/ & quēadmodum uastata eorum prouincia & ciuitate Samaria/ rursus post breue tempus castrametatus contra hierosolymitas/ multa q; pecunias ab eorum rege percipiens/ remeauit in Damascum/ & de morte Helisai prophete/ seu de uirtute quā ostendit post mortem/ in mortuo suscitato.

cap.8.car.75.

Quia amalias hierosolymorū rex castrametatus contra idumæos & amalechitas/ deuicit eos/ & de contemptu ipsius in dominum.

cap.9.car.76.

De uictis q; secuta ē eū p ioas regē israelitarū/ q; pugnās deuicit eū/ & captū duxit hierosolymā/ ubi destructa pte muri/ & ablaris thesauris/ regē a captiuitate resoluit/ & regressus ē samariā. ca.10.ca.76.

Bellum hieroboā regis israelitarū cōtra Syriam/ & historiā ionæ prophete/ & de Ozia filio amasie rege hierosolymog/ quō gentes in circuitu positas subiugarit/ & quam clarus fuerit/ qui tamē uōdicans sibi honorē pontificali lepra percussus est & deficiens obiit.

cap.11.car.76.

De malis quæ prouenerunt israelitis sub diuersis regibus/ a diuersis/ regibus assyriorum/ & de ioa thā Ozia filio rege hierosolymorū/ & de prophetia Naum prophete.

cap.12.car.77.

De malis q; passus est rex achaz a rasin rege Syriæ/ & Phaccia rege israel/ quare misit nūcios ad regem assyriorū petens ab eo solatiū/ qui ueniens Damascū coepit/ rasin regem eius occidit damascenos transiit/ & assyrios in Damasco cōstituit israelitas quoq; grauiter afflixit.

cap.13.car.77.

Quia rex assyriog/ Oziam regē israel fecit sibi tributarium/ & de Ezechia filio achaz rege hierosolymorum q; iustus fuerit & religiosus/ & quia spreuit regem assyriorū.

cap.14.car.78.

Quomodo Salmanasar rex assyriog/ castrametatus contra Samaria/ annis tribus eam obsidens coepit/ regē eius Oziam captū abduxit/ decem tribus de terra israel transmigravit/ in Mediam & p̄sida gentes alienigenas posuit in Samaria.

cap.15.car.78.

¶ Incipit Liber decimus.

¶ Bellū regis assyriog/ Sēnacherib cōtra hierosolymā/ & Ezechie regis opp̄ssio. cap.1.car.79.
Quēadmodum deperit assyriorū exercitus una nocte/ & rex eorū domū reuersus/ filiorum insidiis interemptus est.

cap.2.car.79.

Quomodo Ezechias infirmatus usq; ad mortē quindecim annis adiectis sibi a domino superuixit eam pace degens postea defunctus reliquit successorē regni Manassen.

cap.3.car.79.

Quia castrametati cōtra eū Chaldei & Babylonii reges/ & captū agētes duxerūt i Babyloniam/ & multo tpe ibidē retinētes/ miserūt rursū eū i regnū & d̄ iosia fge q; religiosus & iustus fuerit. c.4.c.80.

Quomodo ægyptiorū regem Nechaon agentem exercitum cōtra Babylonios/ & per iudæā iter facientem prohibuit rex iosias/ pugnaq; cōmissa uulneratus redactus in hierosolymā defunctus est/ cuius filium ioacham regem hierosolymæ fecerunt.

cap.5.car.81.

Quēadmodum cōgressus est Nechaon contra Babyloniam regē circa eufratē fluminiū & reuertēs in ægyptum/ uocatum ad se ioachā regem hierosolymorum filium / iosia uinctū duxit in ægyptum fratrē uero eius heliachim in Hierosolymis constituit regē/ mutās ei nomen ioachi.

cap.6.car.81.

Bellū Nabuchodonosor regis babiloniorū cōtra Nechao regē ægypti quo deuicto/ & oī Syria sibi subiugata/ q; añ sub fge ægypti erat/ uēit hierosolymā/ & regē ei⁹ ioachi fecit sibi tributariū. c.7.c.81.

Quomodo tertio āno post discessum regis Babylonis/ ioachi denno ægyptios ē secutus/ cui pphe tavit Hieremias de p̄ditiōe sua & ciuitatis futura p regē Babylonis/ q; enenit/ nā nō post multū tēpus Nabuchodonosor castrametatus cōtra eū/ & suscep⁹ itra ciuitatē ioachi qdē pemit filiū uero ei⁹ ioachi cōstituit regē/ & multos captiuos duxit i babilonē. iter quos erat ezechiel ppheta. ca.8.car.81.

Quō p̄nia ductus rex Babilōis/ eo q; ioachi fecisset regē/ misso exercitu/ eū in hierosolymis obledit/ q; accepto iureiurando/ ut nihil pateret malī/ nec ipse/ nec ciuitas matrē & amicos tradidit obsides/ sed rex babilōis rupit iusiurandū/ nā regē cū matrē & amicis/ simul etiam cū omni iuuentute ciuitatis uictū p̄cepit ad se adduci/ patruū uero eius sedechiā regē cōstituit i hierusalē.

cap.9.car.81.

Quomodo ēt hunc audiens ægyptiis p̄bere solatia/ & amicitias cū eis habere castrametatus contra hierosolymam/ fori eam obsessione coepit/ & incendio tēplo sedechiam & populum migravit i Babiloniam/ in qua transmigratione fuerunt/ Daniel/ Ananias/ azarias/ Misael/ uala quoq; sancta/ quæ erant in ministerio templi aportata sunt.

cap.10.car.81.

DE ANTIQ. VITATIBVS TABVLA

Quomō Godoliam p̄fecit paicia rex babylōis/quo p̄cusso a quodā ismaele timētes reliq̄ israel regē babylōis intraverūt ægyptū qđ nō cessit eis i p̄sperū/nā rex babylōis post ips̄s intravit ægyptū cū manu valida/ & subvertit eā/ iudeos vero q̄ illo fugerāt/ captivos duxit in babylonīā. cap.11.car.82.

Visio somniorum Nabuchodonosor/ & interpretatio eorum per Daniele/ trium quoq̄ puerorū in fornacem imissio sed nulla lesio. cap.12.car.83.

Regum babylonicorum innicē successio/ & per mortē ablatō regni Babylonicī sub Baltazare per Cyrum & Dariū subuersio. cap.13.car.84.

Dāiel sub dario i lacū leonū imissio/ sed nulla lesio honor & claritas dāiel & pphetiæ ei⁹. c.14. c.85.

Incipit Liber.XI.

Qualiter Cyrus persarum rex iudeos a babylonia ad propriam redire terram/ & templum reā edificare p̄cepit/ dans eis pecunias. cap.1.car.86.

Quō prohibuerunt eos s̄lides regis/ templum reā edificare impediētes. cap.2.car.86.

Qualiter defuncto Cyro filius eius Cambyses accipiens regnū interdixit omnino iudeis tēplum reconstruere. cap.3.car.86.

Quia darius rex psarū hystaspis filius honoravit gētē iudeorū/ & tēplū eius edificavit. c.4. c.86.

Quia post ipsum filius eius Xerxes familiariter iudeos tractavit. cap.5.car.88.

Quomodo regnante Artaxerxe/ gens iudaica pene cuncta delata est. cap.6.car.89.

Qualiter Vagosus dux Artaxerxis/ iunioris multa in iudeos iniuriola cōmisit. cap.7.car.92.

Quanta iudeis rex macedonū Alexāder bona fecit/ postquā iudeam obtinuit. cap.8.car.92.

Incipit Liber.XII.

Vt Ptolemæus filius Lagi fraude vel dolis capiens hierosolymam vel iudeam multos migravit ad ægyptum. cap.1.car.94.

Qualiter filius eiusdē Ptolemæi q̄ philadelphus appellatus est/ leges iudeorū i grēcā transtulit/ linguā multosq̄ captivos/ Eleazaro p̄cipi sacerdotū dōavit/ & ornāmēta deo deuovit. c.2. car.94.

Quēadmodum honorauerunt reges aliæ gentē iudeorum/ cuiusq̄ multos ex ipsis in subiectis suis cinitatibus statuerunt. cap.3.car.96.

De infelicitate iudeorum quam postea emendavit iosep̄us filius Tobiz/ componens amicitias cum ptolemæo cognomine Epiphane. cap.4.car.96.

De amicitia Lacedæmoniorū factis cū Onia princeps sacerdotū iudeæ gētis. cap.5.car.97.

Seditio potentium innicem iudeorum/ quorum quidam transierunt ad Antiochum Epiphane/ leges patrias relinquentes/ ipse autem antiochus exercitum ducens/ & hierosolymam cinitatem tēplūq̄ vastavit. cap.6.car.98.

Qualiter uetante antiocho iudeos patriis uti legibus/ Mathathias filius ioannis regem contem/ p̄sit/ & ducē antiochi interemit. cap.7.car.98.

De morte Mathathiaz/ qui ualde senex defunctus/ filiis suis gubernationem reliquit/ ex quibus iudas Machabeus principatum adeptus/ adiuantibus fratribus inimicos a prouincia expulit/ trāsgres/ sores iudeos puniuit/ terram suam ab omni malo purgavit. cap.8.car.99.

Quēadmodum duces antiochi apolonius & Seron congressi cum iuda/ uicti interierunt/ & q̄ Antiochus Lysiaz cuidam gubernationem regni relinquens/ ipse abiit in Persida congregare pe/ cunias. cap.9.car.99.

Quēadmodū Gorgiaz uel Lysiaz exercitus contra iudam ueniens uictus perit/ post quem trium/ phum iudas ingressus hierosolymam/ templū purgavit/ altare statuit/ hostias deo immolauit/ cum iā tres anni p̄terissent uiolationis templi sub antiocho. cap.10.car.99.

Vt iudas bellū gerens cōtra idumæos & cōtra Ammonitas triūphās subiecit eos. cap.11.car.100.

Qualiter Simon frater eius militās cōtra Tyron ac Ptolemaidē edomuit eos/ & quia ipse iudas bis congressus cū Timotheo duce antiochi fortiter triumphauit. cap.12.car.100.

Qualiter antiochus nomine Epiphanes apud Persas defunctus est. cap.13.car.100.

Quēadmodū antiochus eupator successit patri in regnū/ q̄ militiā cōtra iudeos cū Lysia pducēs iudā in tēplo cōclusit/ multoq̄ obsidionis tpe transacto/ audita fama inuasionis regni sui p philippū quēdam amicitias cum iuda fecit/ & ita decenter ab iudea discessit. cap.14.car.100.

Demetrius Seleuci filius fugiens a roma/ & perueniēs Tyrum/ imposuit sibi diademā/ interfecto antiocho Eupatore/ cum duce suo Lysia/ & de Bachide quem misit Demetrius cum exercitu cōp̄rē hendere iudam. cap.15.car.101.

Qualiter dux nicanor post Bachidē destinatus aduersus iudā/ cū exercitu p̄iit. cap.16.car.101.

iudas mittēs Romā rogabat p̄ nūcios Romanos sibi auxiliares esse & amicos. cap.17.car.101.

Quod

DE ANTIQ. VITATIBVS TABVLA

Quod rufus post mortem Nicanoris ad iudæam Bachides transmissus triumphauit / & quem ad modum pugnans prostratus est. cap. 18. car. 102.

Incipit Liber. XIII.

Qualiter Ionathas frater Iudæ / defuncto eo ducatum suscepit. Et quemadmodum Bachidæ de bellans facere cum amicitias secum. & a prouincia coegit abscedere. cap. 1. car. 102.

De alexandro Epiphanis antiochi filio ueniente a Syria / ducete bellū cōtra demetriū. Et quater demetrius legationē ad ionathā trāsmittēs / cōponit cū eo amicitias / donaq; ei multa p̄buit. cap. 2. car. 102.

Quo alexāder hæc audiēs / & uicēs demetriū p̄cipē sacerdotū ionathā ordinauit. ca. 3. car. 103.

De amicitias Oniæ cum Philometore Ptolemæo / per idem factis tempus. & ut ædificauit templū quod Oniæ dicitur / secundum illud quod Hierosolymis erat. cap. 4. car. 103.

Quemadmodum alexāder / defuncto demetrio / accepit regnū Syriæ / iuncta sibi in matrimonium filia ptolemæi / & quia amicitias cum ionathā faciēs magnifice cum honorauit. cap. 5. car. 103.

Vt demetrius demetrii filius / nauigās ī syriā a creta cū exercitu cōturbauit alexādrū fama aduēs sui. Et d' apollōio duce alexādrū / q' bellū mouit aduersū iōathā / ipso tñ iōathe triūphū obrinēte. c. 6. c. 104.

De insidiis q's alexāder parauit ptolemæo / quas dephēdēs ptolemæus / iratus ablata eius m̄fimoio filiā suā iūxit demetrio filio demetrii cū quo ē duxit exercitū cōtra alexādrū. quo deuictō ipse quoq; periit / Demetrio aliæ principatum obtinente / qui & amicitias fecit cum ionathā / confirmans ei p̄ticipatum sacerdotii. cap. 7. car. 104.

De Tryphone apameno / qui bellans contra demetrium / antiocho filio alexandri tradidit principatum componens amicitias cum ionathā. cap. 8. car. 105.

Quemadmodum Tryphon demetrio a parthis capto / contra scodus fraudibus ionathan cōprehendens interfecit. Fratremque eius Simonem cui geas iudæorum principatum tradidit / fraudibus circumuenire uolens minime p̄ualuit. cap. 9. car. 106.

Quomodo Tryphō occiso iōathā p̄fidus existēs antiocho alexādrī filio / q' Theos noiabāt ipm ire remis / & obtinuit p̄cipatū eius / cuius īsolētiā dēclinās exercitus cōtulit se ad Cleopatrá uxore d' demetrii q' uiduata morte eius f̄fem ipus antiochū q' p̄ dicebat / ad nuptias suas & ad ipiū iuitabat. c. 10. c. 106.

Quomodo antiochiis cognomento pius / potius nuptiis Cleopatraz uxoris fratris sui demetrii / & crescens indies / exercitum produxit aduersus Tryphonem / quem obsidens in dora castello / accepit auxilium & solatium a Simone principe sacerdotum / & de morte Tryphonis. cap. 11. car. 107.

Quemadmodum Tryphone interempto / Antiochus oblitus beneficiorum Simonis Cendebeum cum exercitu misit ad expugnādū eū. quē tamē simon pugnās fortiter deuicit. cap. 12. car. 107.

Quod a genere ptolemæi in conuiuio dolo peremptus est simon. Ptolemæus autem uinciēs uxorem / & duos filios eius / principatū ipse tenere conatus est. cap. 13. car. 107.

Vt nouissimus filiorum simonis Hyrcanus ducatum accipiens / obsedit multo tempore Ptolemæum in castello quod dagon uocatur. cap. 14. car. 107.

Quemadmodum antiochus exercitum ducens contra Hyrcanum / castra soluit / accipiens ab Hyrcano talenta trecenta / & amicitias cū eo composuit. cap. 15. car. 107.

De Hyrcani militia post mortem antiochi apud parthos defuncti contra Syriam / & q' multas potentes ciuitates obtinuit. cap. 16. car. 107.

De amicitias alexandri Zabine cognomie cū Hyrcano / & quo deuictus ab Hyrcano antiochus Cyziceus amisit iudæā. & de felicitate uel pace iudæorū Hyrcano principatū agēte. cap. 17. car. 108.

Quo defuncto hyrcano filius eius aristobulus suscipiens principatū / primus sibi diadema imposuit / fratribus suis p̄ter antigonum in uincula coniectis / qui etiam matrem suam uinculis & penuria consumens / ipsum quoq; antigonū fratrem suum quem consortem regni habebat accusationibus inuidorū alienatus ab eo iussit interfici. cap. 18. car. 108.

Quemadmodū defuncto aristobulo / frater eius alexā. succedēs ī p̄ncipatu / cōtra syriā & phoenicē / & arabia exercitū ducēs / multas gētes subegit & d' ptole. latini cōtra alexā. pugna & uictoria. c. 19. c. 109.

Quo pugnans demetrius Ceraunus contra alexandrum uicit eum. cap. 20. car. 110.

Antiochi q' liber pater dicebat / militia contra iudæā / itēq; plūm arethæ regis contra alexandrum quē deuincens / cū pactis a iudæa discessit / & de morte alexandri. cap. 21. car. 110.

Quemadmodū post alexandri mortem uxor eius alexandra imperium per nouem annos rexit / & uiuens cum pace gloriaq; defuncta est. cap. 22. car. 110.

Incipit Liber. XIII.

Quemadmodum post mortem alexandraz nouissimus eius filius aristobolus / contra Hyrcanū fratrem pro regno bellauit. cap. 1. car. 111.

De antipatro

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

- De antipatro patre Herodis qui iunabat patrē Hyrcani/ aduersus Aristobulū. cap.2.car.111.
 Cum suscepisset Hyrcanus exercitū/ & contra Aristobulū produxisset/ & in pugna uicisset ad Hierosolyma eū psecutus est/ ubi cū exercitu obsidebat ciuitatē. cap.3.car.111.
 Qualiter Scanz ab armenia Magnus Pompeius ad partes Syriæ transmisit & q legati ueniētes Hyrcani & aristobuli/ auxilia petierunt. cap.4.car.112.
 Quēadmodū Aristobulus cū intellexisset Pompei cōsiliū/ ad sua discessit/ aduersus quē indignatus Pōpeius exercitū pduxit/ & aristobulū in alexandriū castellū fugauit. cap.5.car.112.
 Quēadmodū aristobulus graniter ferēs q pter spem sibi a Pompeio euenisset/ bellū panit sed postea poenitens pacē postulauit/ pecunias offerens/ quas tamen minime soluit. cap.6.car.112.
 Qualiter irritatus Pōpeius aristobulū ligauit/ & ad ciuitatē obsidēdā accessit. cap.7.car.112.
 De modestia Pōpei & religiositate/ q nullatenus passus est tangere tēpli pecunias. cap.8.car.112.
 De pietate & liberalitate Pompei/ & quia Aristobolum romā uinctū cū filiis pduxit. ca.9.car.113.
 De Scauro q militiā cōtra petrā urbē tunc regnū arabū abscentē produxit. cap.10.car.113.
 Quēadmodū aristobuli filius alexander fugiens Pompeiū ad iudæā puenit/ ubi multo exercitu cōgregato/ bellū contra Hyrcanū & antipatrū produxit. cap.11.car.113.
 Quemadmodum cum flexisset alexandrum mater sua tradere se cum castellis/ Gabinio alexandrum dimisit. cap.12.car.113.
 De aristobulo qui cum a Romana ciuitate ad iudæam fugisset/ tentus a Gabinio/ rursus captiuis transmissus est. cap.13.car.113.
 De Crassi successoris Gabini contra parthos expeditione & ascensus eius in iudæā/ pecuniarūq tēmpli depopulatione. cap.14.car.113.
 Vt Cæsar aristobulum soluere cupiens/ & cum duobus agminibus in iudæam transmittere a Pōpeianis ueneno necatus est. cap.15.car.114.
 Qualiter Scipio alexandrū aristobuli filium securi percussit. cap.16.car.114.
 De expeditione Cæsaris ad ægyptum/ & quemadmodum auxilium ei Hyrcanus & antipater dedissent/ iudæosq auxiliatores ei fecissent. cap.17.car.114.
 Quemadmodū antipater cū bene pugnasset/ amicitia Cæsaris acquisiuit. cap.18.car.114.
 Vt Cæsar antipatro tutelam iudæe credidit/ & epistolæ cum senatuscōsulto de amicitia iudæorū directæ sunt. cap.19.car.114.
 Qualiter antipater filiis suis Hyrcano & Herodi gubernationē habēdā pmisit. cap.20.car.115.
 Quēadmodū Sextus Cæsar cognatus magni Cæsaris dona coepisset ab Herode duce Galilæe & maximū eū inferioris Syriæ principē ordinauit. cap.21.car.115.
 Vt Cassius defuncto Cæsare cū cōtra iudæam ascendisset/ & prouinciā deuastasset septingenta talēta ab eis exegit/ & qualiter Herodes circa pactionē pecuniarū/ Cassio studiosus apparuisset/ & mors Malchi/ qui contra Herodem seditionem excitauit. cap.22.car.117.
 De morte legatorū iudæe/ q cū ad atoniū post uictoriā Macedonicā in Syriam uenissent/ indignatē inuenerunt/ q Herodē accusarent. cap.23.car.118.
 De expeditionē pthorū cōtra Syriā/ p q aristobuli filius antigōus regno restituit. cap.24.car.118.
 Quemadmodum Herodes cum Romam uenisset/ multasq pecunias promississet/ & a senatu uel Cæsare rex iudæe pronunciatus est. cap.25.car.119.
 De nauigatione Herodis ab Italia in iudæam/ pugnaque contra Antigonom/ militiaque Romanā/ & Syluano duce. cap.26.car.119.
 Quēadmodū Hierosolymā Sosius uel Herode obsidētibus/ antigonus interit. cap.27.car.121.
 ¶ Incipit Liber. XV.
- ¶ Qualiter capta ciuitate p Sosiiū & Herodē/ atoniū qdē antigonū in atiochia interemerit/ Herodes aut quadragintaq ex amicis illius primates Hierosolymorū reuersus extinxerit. c.1.car.121.
 Quomodo Hyrcanus primus rex iudæorum/ & princeps sacerdotum a Parthorum rege arlacē dimissus/ ad Herodem reuersus est. cap.2.car.121.
 Quemadmodum Herodes aristobolum uxoris suæ Mariannæ fratrem/ principem sacerdotum ordinauit/ & paulo post occidit. cap.3.car.122.
 De Cleopetra/ ut iudæorum & arabum regnis insidiata/ partem eorum ab antonio postulauit/ & ad iudæam peruenit. cap.4.car.123.
 Quemadmodum Herodes debellasset aretham tempore quo antonius a Cæsare in atiochia pugna deuictus est. cap.5.car.123.
 De terræmotu per iudæam facto/ & internitione hominum uel iumentorum/ & de sermone Herodis quem ad iudæos de institutione belli contra arabas fecit. cap.6.car.124.

Quemadmodū

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Quēadmodū Herodes necessaria pfecturus ad Cæsare uictorē hyrcanū extinxit. cap.7.car.124.
Qualiter a Cæsare regnum accepisset/cui per Syriam in ægyptū eunti aduersus antoniū & Cleo/
patram sulceptionem parabat. cap.8.car.125.

Quemadmodum Herodes cū in ægyptum puenisset a Cæsare multipliciter honorat & de inter/
fectione uxoris suæ/uel aliorū de genere Hyrcani & de miris constitutionibus/ constructionibus ad
inventionibus more gentilitio/quibus corripit legem iudaicam. cap.9.car.125.

De fame p iudæā & Syriā facta & ut seruauit populos & ciuitates Herodes & rursus mira & cla
ra opera eius seu foelicitas & de Esseno quodā q diuinationis habuit notitiā. cap.10.car.127.

Qualiter templū post sexcentos annos deposuit & aliud duplū cōdidit. cap.11.car.128.

¶ Incipit Liber.XVI.

¶ Quemadmodū Herodes filios suos alexādrū & aristobulū de Roma in domū suā reduxit /quī
reuerſi/indicare cogitabant mortē matris suæ in Salomæ & cæteris quoq; accusatione mater eorū
dānata fuit/& quia pater eorū hoc dissimulans/uxores nobilissimas eis iunxerit. cap.1.car.129.

Qualiter herodes ad agrippā ueniēs/uitauit eū ad iudæā uenit & pfectio agrippæ ad onīā.c.2.c.129.

Quod herodes multis nauigationū circuitionibus secūdo uenit ad agrippā. cap.3.car.129.

Interpellatio iudæorū ad agrippā i Onia pñte herode. de qbus Græcos accusabāt. cap.4.car.130.

Quemadmodū agrippa cōfirmavit eis leges/Herodesq; ad propria rediit. cap.5.car.130.

Qualiter allocutus est herodes Hierosolymitas/& quartam partem eis fiscalium præteriti anni
concessit. cap.6.car.130.

Vt perturbatio domus Herodis facta est/alexander & aristobulus filii herodis indignationē habē
tes aduersus Salomen sororē regis/& Ferora fratrem eius/propter mortē matris suæ/& illi ecōtra ma
litiolis in eos accusationibus utentes. cap.7.car.130.

Quemadmodum Herodes indignatus filiis alexandro & aristobulo/præposuit eis antipatrum de
priuata uxore genitum/ipsos autem ad Cæsare deducens accusauit. cap.8.car.130.

De alexandri satisfatione coram Cæsare/& reconciliatione cum patre. cap.9.car.131.

Quemadmodum Herodes celebrauit quinquennale certamen in honorem Cæsaris/& mira uel
clara opera eius. cap.10.car.131.

Oppressio idumæorū per asiam & Libyam/& legatio ipsorū pro hoc ad Cæsare/exemplar quo/
que Cæsaris & agrippæ/quod pro ipsis ciuitatibus scripserunt. cap.11.car.131.

Quemadmodum egens herodes pecuniis/descendit ad sepulchrum danid/& terrore imaginum
terribus tumulum desuper statuit/& rursus de perturbatione magna domus herodis/qua etiam ale/
xandrum filium suum iecit in uincula. cap.12.car.132.

Vt archelaus rex Cappadociæ reconciliauit alexandrum patri/& ipse in Cappadociam/Herodes
autem Romam profectus est. cap.13.car.134.

Discessio habitantiū Traconē a regno herodis & uastatio p duces eius/& de transfugis q de Tra/
cone p uincia ad arabīā recesserūt/quos recepit sylleus pcurator regis arabiz. cap.14.car.134.

Qualiter herodes a Roma reuerſus in arabiam transfugas postulabat/quos cum non obtinisset
exercitum contra eos produxit/arabas quoq; debellauit. cap.15.car.134.

Quēadmodū sylle⁹ accusauit corā cæsare herodē de icursiōe q̄ i arabia fecerat & q̄ idignat⁹ cæsare
dura uel grauiā rescripsit ei/qr̄e herodes placat nolēs cæsare/misit romā Nico.damascenū.c.16.c.134.

Criminationes Euryclis Lacædemonii contra filios ad patrem Herodem/& quia ligasset eos pa/
ter/& ad Cæsarem scripsisset. cap.17.car.134.

Vt per Nicolaum accusatione liberatus herodes est apud Cæsarem/Sylleus autem accusator he/
rodis morti adiudicatus est. cap.18.car.135.

Qualiter Cæsare prātē sbēte/cōcilio i Beryto habito accusauit filios herodes. cap.19.car.135.

Mors iuuenum & sepultura corporum eorum in alexandria. cap.20.car.136.

¶ Incipit Liber.XVII.

¶ Qualiter antipater odio hitus est ab oi gēre pp interfectionē fratrum suorū. cap.1.car.136.

Qualiter Herodes rex filios alexandri & aristobali filiorū suorū adoptans/filiā Feroræ illis despō
ſauit & antipatri/& qualiter antipater pſuasit patri desponsationē in suos trāsſerre filios/& qualiter
Herodes aduersus Traconitas nolēs munitus existere/Zamarim iudæum qui de Babylōe discesserat
& i antiochia degebat euocās ibi cōstituit/& utebat illo opposito aduersus Traconitas.ca.2.car.137.

Qualiter antipater oblectabat eos q circa Ferorā erāt/nolēs p illos insidiari patri & qualiter agno/
ſcēs soror regis Salomæ clā denūciauit fratri/& de interfectione Phariſeorū regi aduersariū. ca.3.c.137.

Qualiter rex Herodes præcepit fratri suo Feroræ/ut excluderet uxorem suam/aut eius regno
discederet

DE BELLO IVDAICO TABVLA

discederet/ & qualiter antipater suspectus patri factus timens eū scribebat amicis in Roma/ ut scriberent patri eius ac persuaderent/ ut mitteret eū ad Cæsare cū pecuniis quod persuasum est Herodi filiiq; transmisit/ & de morte Feroræ fratris Herodis. cap. 4. car. 137.

Accusatio uxoris Feroræ a filiis Feroræ q; ueneno perisset/ & qualiter Herodes exquirens reperit cōtra se uenenū patū a filio antipatro/ & p̄scrutatus antipatri cognouit insidias. cap. 5. car. 138.

Nauigatio antipatri de Roma ad patrē & qualiter a Nicolao Damasceno Herodis amico fuerit accusatus/ p̄sidētibus in iudicio Varone q̄rtilio & ip̄o Herode cū amicis utrorūq; in quo iudicio antipater multifariæ cōuincit de facta cōspiratione in patrē inrantū ut uenenū patri a filio p̄paratū/ in mediū p̄ferret q; ad expimētū iussu Varonis bibēs unus dānatoz/ statim morit̄. cap. 6. car. 138.

Herodes antipatrū filiū misit in uicula/ & legatio missa ab herode ad cæsare de filio. ca. 7. car. 140.

De ægritudine Herodis/ & seditione iudæoz/ & q̄a desperās oēs optimates iudæoz/ p̄cepit occidi in hora mortis suæ & quia tpe illo deportatæ sunt ei litteræ ab legatis ad cæsare missis/ habētes dānationem antipatri in arbitrio eius & uoluntate esse positam/ & quia inualescēte ægritudine malū purgans/ cultro se interemisset si præuentus non fuisset. cap. 8. car. 140.

Qualiter antipater putans Herodem defunctū locutus fuerit custodi corporis de dimissione sua/ & propter hæc antipatri peremptio. cap. 9. car. 141.

Testamentum Herodis ad Cæsarem/ & distributio iter eius filios & qualiter archelaum p̄fecit deinde mors ipsius. cap. 10. car. 141.

Epistola Herodis ad exercitum/ & admonitio fidei seruandæ circa filium eius archelaum qui statim eleuatur in regnum. cap. 11. car. 142.

Sepultura herodis i herodio castello/ & fauor archelai regis ad ppl̄m/ & p̄i ad ip̄m. ca. 12. car. 142.

Qualiter populus seditionē mouit aduersus archelaū in festiuitate azymorū/ & qualiter archelaus tria milia ex eis interemit/ ipse uero nauiganit ad cæsare/ credēs regnū Philippo f̄ri suo. ca. 13. car. 142.

Qualiter archelao Romā ascendente/ Sabinus q; erat in Syria Cæsaris curator ascendit in Hierosolymam uolenter expetens herodis pecunias & castella a curatoribus archelai. cap. 14. car. 142.

Qualiter persuaserūt curatores populo arripere arma/ & occidere Sabinum uel Romanum exercitum in antonia constitutum. cap. 15. car. 143.

Qualiter Cæsar testamentum Herodi confirmauit/ seruans filiis eius testamentum/ & diuisio regni iudaici in Tetrarchias. cap. 16. car. 143.

De eo qui se mentiebantur esse alexandrum herodis filium/ & qualiter fictio ista depræhēsa sit/ inuestigante cæsare/ & pœna qua mulctatus est. cap. 17. car. 143.

Qualiter archelaus accusatus est a iudæis apud cæsare/ quem cæsar indignatus regno priuauit/ & trusit in exiliū apud Viennē galliæ/ & somniū n̄sum archelao & Glaphyræ. cap. 18. car. 146.

Incipit Liber. XVIII.

Qualiter Cyrinus a Cæsare destinatur/ ut Syriam iudæamq; censeret. cap. 1. car. 146.

Qualiter Copinius ex equestri ordine missus ē in iudæā/ & quia cyrinus uenit in iudæā universorū dep̄daturus substantias/ & archelai redditurus pecunias/ & quia iudæi moleste ferētes/ iādē persuadente iozaro pontifice passi sunt descriptionē fieri substantiarū suarū. cap. 2. car. 146.

Qualiter iudas gaulonites/ & quidam alter persuaserunt multitudini/ ne suas describi substantias paterentur. cap. 3. car. 146.

Qualiter populi eoz/ cōsecuti/ seditiones & bella ciuilia/ seu latrocinia exercuerūt. cap. 4. car. 146.

Quātæ sint hæreses philosophorū apud iudæos/ uel q̄libus teneant legibus. cap. 5. car. 147.

Qualiter herodes philippus ciuitates in honorē cæsaris fabricauerūt/ & q̄liter Samaritæ ossa mortuorū i tēplo iactātes cū festiuitas azymorū imineret populū redidere pollutū. cap. 6. car. 147.

Mors Salomæ sororis herodis quondā regis iudæorū/ mors ēi augusti/ romanorū secūdi imparo/ ris. Successio Tyberi Cæsaris sub quo pontius pilatus mittit̄ in iudæā. cap. 7. car. 147.

Qualiter pōrius Pilatus uoluit latēter intromittere in Hierosolymā statuas cæsaris cognoscēs aū ppl̄us seditionē aduersus illū cōmouit/ donec illas ab hierosolymis i cæsareā trāsmitteret. ca. 8. c. 148.

DE IESV CHRISTO.

De facto quod cōtigit Romæ in tēplo Isidis/ & q̄ iudæis p̄ illud tēpus Romæ/ puenit oibus urbe expulsi p̄ Tyberiū/ & de seductiōe samaritici populi/ uel oppressiōe eius p̄ pōtiū pilatū. ca. 10. c. 148.

Accusatio samareorū aduersus pilatum apud Vitelliū/ & qualiter Vitellius Romam eū ad cæsarem ire compulit/ ut ibi rationē eorū/ quæ cōtigerāt redderet. cap. 11. car. 149.

Vitellius ascendens Hierosolymā/ magnificus ac munificus extitit i populo/ & qualiter Tyberius cæsar scripsit Vitellio/ ut amicitias cōponeret cū artabano p̄thorū imparore. cap. 12. car. 149.

Mors Philippi fratris Herodis innioris/ & qualiter Tetrarchia eius dispensationi syriæ/ regiminisq; coniuncta

DE ANTIQ VITATIBVS TA BVLA

cōiuncta est & de simulatione quæ contigit inter arethā petraū & herodem/ quia eiecit herodes filiā arethæ/ quā duxerat uxore/ amore captus herodiadis quā subintrodixit loco uxoris/ & quia Tyb. ri us p iocatus scriptis herodis mādāt/ Vitellio aduersus arethā pugnare. cap.13.car.149.

De iohanne baptista ab herode passo & Vitellii preparatio in pugnā aduersus arethā secundum q scripterat ei Tyberius & quia Vitellius ascendens hierosolymā fauorabiliter suscipit a populo def. ti ptio quoq; succinta de uniuersa maioris herodis prosapia. cap.14.car.149.

Multiformis calamitas & infelicitas quæ provenit agrippæ/ adeo ut a proprio liberto Romæ accusatus & coniectus in uincula a Tyberio sit iniectus mors Tyberii/ successio Caii/ solutio agrippæ de captiuitate & coronæ imposito per Caium cap.15.car.150.

Qualiter herodes Tetrarcha ueniens Romam/ accusatus fuerit ab Agrippa & in exiliū missus cū Herodiade. cap.16.car.153.

Seditio iudæorū & gētiliū i alexādia cōstitutorū & legatio utrorūq; ad Caiū. cap.16.car.153.

Accusatio iudæorum ab Appione legato patris alexandrinorum propter quod statnam Cæsaris non haberent. cap.18.car.153.

Qualiter iratus Caius mittit Petroniū ducē ad Syriā cū huiusmodi mādatis/ ut cōgregata manu pagneret cū iudæis/ si nollent eius suscipere simulachrū. cap.19.car.153.

Pestis quæ contigit iudæis in Babylonia cōstitutis p alineū & anileū fratres. cap.20.car.153.

Incipit Liber.XIX.

Qualiter Caius Cæsar insidiis a Cassio Chærea extinctus est. cap.1.car.156.

Qualiter Claudius patruus eius coactus a militibus suscepit imperiū/ & seditio senatus & populi ad inuicem & utriusq; partis. cap.2.car.160.

Legatio regis agrippæ ad senatū & q̄liter cōsequētes milites q erāt cū senatu/ ad claudiū trāsire/ & de morre chereæ seu aliorum Caii interfectorū/ ipsi quoq; claudio repugnantium. cap.3.car.161.

Qualiter Claudius Cæsar reddit agrippæ omne regnum paternum adiiciētes etiam illi Lyfaniæ tetrarchiam/ & libertas iudæorum quæ puenit eis sub claudio/ cum prius amisissent eam sub caio nanigio quoq; regis agrippæ in iudæam. cap.4.car.162.

Ep̄la publii Petronii rectoris Syriæ ad doritas p iudæis/ & q̄liter rex agrippa hierosolymorū/ muros locupletis cōstruēs/ studiū suū ipsectū dreligē/ phibēte cæsarē/ q op̄ipm suspectū hūit. ca.5.ca.162.

De honore quo Berityos honorauit/ & de aduēta regū ad ip̄m in citate tiberiada. cap.6.car.163.

Qualiter processit de ciuitate cum regibus in occursum Marci/ p̄ludis Syriæ uel quali modo nitam finierit/ cum non dedisset honorem deo/ populo sibi attribuyente honores diuinos & non humanos in theatro/ quare confestim sensit plagam dei. cap.7.car.163.

Mortuo rege agrippa/ Cæsarienses uel Sebasteni indecenter blasphemabant defunctum/ statuas quoq; filiarum eius diripientes contumeliose tractauerunt. cap.8.car.163.

Post mortē agrippæ/ Claudius Cæsar Cuspiū Fadū mittit p̄fectū in iudæā/ cui etiam iniungit ultio exercēda in Cæsariēses/ & Sebastenos pro defuncti agrippæ contumeliis. cap.9.car.164.

Incipit Liber.XX.

Quēadmodū Claudius post Agrippæ mortē/ in Syriā misit successorē Marci Cassiū lōginū/ & ga Fadu missus pcurator iudææ idignatus iudæis q transflumiū erāt positi/ q̄a p̄ter uolentatē suā contra P̄nisdelfenos arma sumpserūt/ tres uiros priores ipsorum cōprehendens/ unum occidit/ duobus fugam immisit/ & de ptolemæo principe latronum ad eum deducto & occiso. cap.1.car.164.

Quia fadus pcurator iudææ/ & Cassius lōginus p̄ses Syriæ p̄ceperūt iudæorū p̄moribus ut talarē tunicā & pōnificālē uestē in antonia cōstruerēt sub potestate Romāorū/ sicut & prius. cap.2.car.164.

Quomodo Claudius cæsar rogatus ab agrippa senioris agrippæ filio/ concessit iudæis petitiones ipsorum/ & Fado rescripsit. cap.3.car.164.

Quemadmodum Herodes frater agrippæ defuncti petiit a Claudio potestate templi & sacerdotum ordinationem/ & impetrauit. cap.4.car.164.

Quemadmodum Helena adiabenorū regina & eius filius iazates solennitates & ritus zelati sūt iudæorum. cap.5.car.164.

De fame q̄ apprehendit ciuitatē Hierosolymorū/ & mitigata p Helenā reginā adiabenorū & eius filiū iazatē q de paganismo cōuersus fuerat in iudaismū/ & de arabano rege parthorū. cap.6.car.165.

De Mago quodā q prophetā se esse asserēs plurimos iudæorum seduxit. cap.7.car.166.

Quomodo

DE ANTIQ. VITATIBVS TABVLA

Quomodo Tyberius Alexander in Iudæam directus administrator filios Iudæ galilæi populum sedcentes occidit. cap. 8. car. 166.

Quomodo Tyberio Alexandro Cumanus successit in Iudæa & quia defuncto herode fratre regis agrippæ defuncti Agrippa iuuenis eius hūit principatū. Cæsare sibi claudio cōcedere. cap. 9. car. 166.

Quia aduentu Cumani præsidii in Iudæa a Cæsare destinati sub eo multi usq; ad. xx. milia Iudæo rū perierunt quarta die azymorū. cap. 10. car. 166.

Seditio Iudæorum contra Samaritanos & quia multi Iudæorū extincti sunt per Cumanum adiuvantem Samaritanos. cap. 11. car. 166.

Quia Numidius quidam Syriæ p̄ses audiens hæc & ascendens in Iudæā primates Iudæorum atq; Samaritanos Romā iussit ascendere. pariter & Cumanū & Celerē ut Claudio Cæsari deberet ex his q̄ fuerāt gesta reddere rōnem & quia quosdā Iudæorū ipse puniuit. cap. 12. car. 166.

Quia Claudius audiens inter eos Iudæos qdē absoluit a culpa / rogatus ab agrippa rege Cumanum vero exilio deportavit / Celerē aut millitariū & Samaritanos p̄mates morte multavit. ca. 13. car. 166.

Felix mittit p̄curatorē in Iudæā & q̄ra p̄tās adiecta sit agrippæ regi p̄ Claudiiū. cap. 14. car. 166.

Moriē Claudius cui successit Nero q̄ matrē uxore & alios multos gn̄is sui interfecit. cap. 15. car. 167.

Quia Felix missus in Iudæā & inueniens provinciam a latronibus nimis afflictā p̄spexit ut illis in terempr̄is pacē tribueret regionī / principē vero latronū Eleazarū vincitū direxit ad Cæsare & de morte Ionathæ pontificis. cap. 16. car. 167.

Quia veniēte ægyptio malefico & multis Iudæorum ab eo seductis Felix aggressus eos multos occidit. cap. 17. car. 167.

Quemadmodum Iudæos & Syros pro æquitate ciuilitatis in Cæsarea seditiose concertantes / Felix compescuit. cap. 18. car. 167.

Quomodo Portio Festo in Iudæam misso pro successione Felicis / contigit provinciam siccariis commoueri. cap. 19. car. 167.

De porticu interiore tēpli & quemadmodum eam exaltauerat Iudæi & quia Festus ob hoc indignatus iussit opus destrui / sed Iudæis rogatibus / cōcedi sibi ob hoc legatos mittere ad Neronē / cōcessit miserunt nuncios quos audiens Nero / ueniā gesti operis cōdonauit / & ædificiū manere pmisit / & quia moriente in Iudæa Festo / successor uenit Albinus. cap. 20. car. 168.

Quia sub eo a nece provincialium siccarii cessauerunt. cap. 21. car. 168.

Quia Florus ueniens Albino successor / tantis malis Iudæos affecit / ut eos ad arma contra Romanos uenire compelleret. cap. 22. car. 168.

¶ Iosephi Mathathie filii hebræi genere sacerdotis ex hierosolymis de antiquitate Iudæorum cōtra Appionem grammaticum alexandrinum. liber. 1. car. 169.

¶ Flauii Iosephi de antiquitate Iudæorum ad Epaphroditum. liber. 2. car. 175.

¶ Explicit Tabula Antiquitatis iudaicæ.

¶ Rubricæ nuper editæ sup̄ libro de bello iudaico p̄ Magistrū Fraciscū Macerata ordinis minorū.

¶ Incipit Liber primus.

Qualiter antiochus q̄ cū Ptolemæo sexto in Syria bellū gerebat sup̄auit ciuitatē munitissimā / tēpla spoliat occidit oēs ex optimatibus / deinde sup̄ato Bachide p̄posito p̄sidiis antiochi p̄ Mathathiam & occiso / exactisq; ducibus antiochi ex finibus Iudææ & mortuo antiocho / filius antiochus noīe cōgregatis milibus Iudæā iteq; inuadit & superato Iuda primo natu ex filiis Mathathie & interfectis multis ex Iudæis Hierosolymā est profectus & ibi relictis p̄sidiis / in Syriā reliquos milites ad hyemandum tradidit. cap. 1. car. 183.

Post discessū antiochi Iudas cū ducibus eius cōgredit & tādē sup̄at & moriē. cap. 2. car. 183.

Ionathas frater Iudæ reconciliatur antiocho / sed insidiis antiochi capit & iratus antiochus quia a Symone fratre Ionathæ fuisset superatus Ionathan interfecit. cap. 3. car. 183.

Simon frater Ionathæ iteq; gerit bellū cū antiocho quo sup̄ato ob hoc pontifex creat / sed insidiis Ptolemæi generi sui captus moritur / capta coninge cum duobus filiis Simonis Hyrcanus tertius filius honorē patris defendēs diu cū Ptolemæo bellū gessit & ob misericordiā matris & fratrum tantū distulit ut annus feriatu ueniret / quo licebat dimitti bellum. cap. 4. car. 183.

Antiochus iterum iratus propter ea quæ passus est a Simone irruit in Iudæam cōtra iōanē dictum hyrcanum quē trecentis talentis placauit. cap. 5. car. 183.

Iōanēs dictus Hyrcanus inuēto tēpore uindictæ quia Antiochus bellū gerebat cōtra Medos / prexit contra ciuitates antiochi & multas occupauit. cap. 6. car. 183.

Gentiles

DE ANTIQ. VITATIBVS TA BVLAE

Gentiles ob inuidiā in iōannē ceperunt agere seditionē qui tandē denicti sunt/ & ipse rebus admīnistratis per triginta tres annos moritur relinqūēs filios post se/ hic princeps pontifex & propheta fuit/ praedixit filios duos maiores non regnatos.

cap. 7. car. 184.

Aristobulus succedit in regnū patri/ contendit cū matre quia eā dominā rerū reliquerat iōannes ipse/ tam fame necavit deceptus uerbis matris suae fratrē antigonū interficere fecit/ hoc audito tāto mēre confectus ut tandem moreretur.

cap. 8. car. 184.

Alexander frater aristobuli rex cōstituit/ occidit fratrē pugnat cū Ptolemæo/ occupat bona Theodorī a quo oīa recuperant/ & fere decē milia iudæorū interficiunt/ multas ciuitates occupat/ cōgreditur cū Obedio rege arabū a quo superato exercitu/ nix solus euasit/ Hierosolymā petit nititur redire in gratiā cū subditis quos nullo modo sedare potuit.

cap. 9. car. 184.

Iudæi perunt auxiliū demetrii q̄ supat proeliū/ sed timore p̄teritus q̄a sex milia ex iudæis se cōtulerūt ad alexādrū discessit/ Messali ciuitatē deuastat/ mulieres earūq̄ filios corā matribus necabat/ quā impietatis p̄teriri octo milia iudæorū p̄fugiunt eadē nocte in iudæā.

cap. 10. car. 184.

Bellū gerit antiochus frater Demetrii cum alexandro qui licet oppida multa diremisset & multos occidisset/ non potuit tamen antiochum arcere/ sed p̄ regē arabū tandē deuictus est/ alexander in iudæā reuertit/ qui moriens uxori reliquit principatū/ hæc declarat filiū hyrcanū pontificē aristobulum uero regē/ hic fraude multos sibi deuinciens matre morbo laborāte castella multa occupat/ mater uero miserata/ Hyrcanū coniūgē & filios aristobuli carcere conclusit interim moriē alexāder/ reconciliat hyrcanus & aristobulus.

cap. 11. car. 185.

Antipater hortat hyrcanū ut impiū repetat ad regē arabiz accedunt p̄ auxiliis & aristobulū uadūt & supant mortuūq̄ esset nisi dux Romanorū soluisset obsidionē.

cap. 12. car. 185.

Aristobulus prosequitur & refarcitis copiis congressus cum hyrcano occidit supra sex milia eorū/ Antipater & hyrcanus ad pompeiū qui tunc erat in Damasco accedunt ut restituat hyrcanū pompeius cum exercitu ad fines iudæe peruenit. Aristobulus alexandriū confugit/ pompeium alloquitur paccato Pompeio pollicitatiōibus/ audita morte Mithridatis perrexerit Hierosolymā/ decepit Pompeium/ eo q̄ ex promissis nihil est factum/ iratus pompeius aristobulum in custodiam collocat & ad ciuitatem tentat accedere ut euerteret.

cap. 13. car. 185.

Hæsitare pōpeio quō urbē caperet orta est seditio inter eos q̄ in ciuitate erāt deniq̄ uicta est p̄ aristobuli receptis Romanis initis cōsiliis cū Hyrcano quō aliā p̄tē quæ in locū tutissimū cōfugerat caperet tandem sine cōsilio & auxilio Pōpei nihil esset factum.

cap. 14. car. 186.

Tentans pōpeius locū innadere tertio mēse nix turrim unā euerferat.

cap. 15. car. 186.

Faustus Cornelius muros primus ascendit multi occidunt multi ex muris se proiciunt/ Pompeius cum suis comitibus ingreditur/ in templum ingressus neminē nisi pontificē uidit p̄cepit q̄ nihil aufereretur/ postero die solēnia celebrauit/ Hyrcanūq̄ pontificē declarauit/ Pompeius uero cum Scandro dicens aristobulum Romam profectus est.

cap. 16. car. 186.

Scandrus in arabia p̄ficiscit patit multa ob asperitatē locorū/ alexander aristobuli filius iteri iudæā populat timet Gabinū/ p̄pterea loca arabiz munit/ Gabinus p̄misso marco antonio adiūctis aliis obuiā fit alexādro coactus alexāder cōgredi cū Gabinio/ uictus effugit/ Gabinus restaurat loca p̄terit/ alexāder legatos ad eū misit pollicēs sibi oīa castella q̄ ipse Gabinus eruit sūditus.

cap. 17. car. 186.

Gabinus Hierosolymam deducto Hyrcano reuertitur aristobulus interim parato exercitu alexandriū occupat/ sed tumultu Romanorū in Machærunta confugit/ sed tandē capitur & ad Gabinium perducitur/ alexander interim iudæam reduxit in discessionem/ Romanos multos trucidare decreuerat/ Gabinus concordiam peruasit/ sed certantibus ipsius alexander fugatus disperiit/ Gabinus hierosolymam reuertitur.

cap. 18. car. 187.

Crassus succedit Gabinio/ suscipit Syriā/ aufert aurū tēpli/ perit trāgresso Euphrate. Cassius Syriam defendit/ occidit Pililam colligentē seditiones aristobuli.

Cap. 19. car. 187.

Antipater ex arabis cōiūgē suscipit/ sociat sibi regē arabū p̄ affinitatē bellū uult gerere cū aristobulo/ Cæsar mittit e roma aristobulū solutū uiculis in Syriā/ perit neneno & alexāder eius filius occidit/ ptolemæus aufert antigonū & eius sorores a cōiūge aristobuli/ & minorē sibi coniugio copulat/ antipater mortuo Pōpeio cōtulit se in clientelā Cæsaris & mitridates cum antipatro uictores fiūt/ & pōpeius tandem gratia antipatri pontificatū confirmauit Hyrcano.

cap. 20. car. 187.

Antigonus corā Cæsare criminabatur antipatrū/ sed Cæsar cognitis meritis antipatri hyrcanū cōfirmat & cuius uellit dignitatis p̄ponit adoptionē/ declaratur procurator iudæe/ sedat iudæā hyrcanū reddit in gratiā populis tandem phasellū filium maiorem p̄posuit territorio hierosolymorū/ herodem minorem natū curatorem Galilæe/ q̄ Ezechiam deprehendit cum multis aliis ex hoc cognitus est Sexto Cæsari propinquo magni Cæsaris.

cap. 21. car. 187.

Compellitur

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

Cōpellitur Herodes ab Hyrcano q eū tā gloriōsū euasisse oderat ut ad eum accēdat. ipse uero p sua
 sus uerbis multorū q inuiderāt Herodi accersiri fecit. sed recessit Herodes nō paratus obedire. Conci-
 tatur Hyrcanus iterū cōtra Herodē sed Herodes declarat a Sexto Cæsare dux militū in Syria. Hero-
 des Hyrcanū cogitat ex regno pellere sed uerbis patris & fratris mitigatur. cap. 22. car. 188.

Oritur discordia inter romanos & ob diuturnitatē belli uenit Marcus successor Sexti Cæsaris qui
 mortuus fuit a Cæcilio Basso fauore Pompei. cap. 23. car. 188.

Tempore quo Marcus fit successor Sexto Cæsari/Cassius Syriā/ petit exactiones imponit/ irasci-
 tur cōtra Malichū eius exactorē/ Herodes fit carus Cassio/ præficitur procurator Syriæ/ Cassio dece-
 dente a Syria orit̃ seditio Hierosolymis Fœlix qdam uolens uindicare necē Malli fratris cōgreditur
 cū Herode/ Herodes potitur uictoria. Accusatur Herodes Antonio interfecto Cassio/ pecunia eū pa-
 canit ueniunt legati Antiochiæ centū uiri contra Herodē & Hyrcanū Messalla defendente eos/ tetra-
 chas ambos declarat Antonius legatos carceri cōpellit/ maior tumultus fit Hierosolymis bellū gestū
 est cōtra alios legatos ab Antonio ita ut multos occidisset/ Barzaphranes cōcitans iterū Paucorū cō-
 tra Hyrcanū/ tandē ab Herode multi obtuncant̃ die penecostes in ciuitate ortū est bellū ita ut multi
 occidī ab Herode/ multi fugati. cap. 24. car. 188.

Admittitur arbiter pacis Pacorus. Simulans Pacorus uolebat Antigonū adinuare/ cognitis insidiis
 missosq ministros ad necē Herodis qui noluit admittere habēs hmoi suspectos/ audito q Phaselus fra-
 ter eius fuisset corruptus ad Idumæā nocte pgit/ cognitus a barbaris cogit̃ recedere præmissa matre
 & fratribus/ ad Masada properabat decertans cū illis potitur uictoria/ Iosepus frater Herodis obuiū
 Herodi uenienti ex Idumæa fuit paucis ex carissimis receptis alios dimisit/ parti Hierosolymā ueniūt
 constituunt regē Antigonū/ Hyrcanū & Phaselū uerberantes/ dentibus auriculas truncat Antigonus
 ne possit esse pontifex/ Herodes cognita morte Phaseli fratris uix euadens Romā puenit. Creat rex
 fauore oium & fauore Antonii & Cæsaris. cap. 25. car. 189.

Antigonus inclusos tenet Iosepum & alios qui etiam exentes quandoque uincebant quandoque
 aduerso casu reuerrebant. Vētidius iteri festinat Iosepo & aliis ferre auxiliū/ sed placatus muneribus
 antigoni discedit/ Herodes ex italia reuertit̃ & cōtra antigonū sumit exercitū/ castris positis declarat
 populo uenisse bono populi & nō recordaturus offensarum/ detegit corruptio Sydonis ab Herode q
 ipse uinū & oleū & oia necessaria deferri scripserit i Hiericūtha/ herodes occupat ciuitatē & qngēta
 cacumina montiū/ cōmittit bellū/ uictor reuertit̃. herodes multos i spelūcis occidit/ pater septē filios
 cum matre occidit qui uolebant fœdus inire cum Herode/ & septem etiam desuper occidit/ reuer-
 titur in Samariam contra Antigonum dimisso ptolemæo præposito qui ab eis occiditur/ occisis mul-
 tis per herodem fertur q Iosepus eius frater in iudæa frangitur & morit̃ in Galilæa se cōfert/ uulnerat
 Herodes/ municipia multa occupat/ in fugā uertit acie inimicorū/ ciuitatē ingredit̃ cladē fecit ex
 illis magnā/ sed ppter hyemis asperitatē non potuit Hierosolymā applicare/ interi uxore ducit & in
 Hierosolymā petit iterū orit̃ discēssio in ciuitate. Herodes iratus quoscūq possit occidit/ Antigonus
 ad pedes Cassii pstermit̃/ Herodes querit pacare ciuitatē/ & studiosos suos facere amicos/ Antigoniam
 nos neci tradere. cap. 26. car. 190.

Cleopatra idignata q ppiquus nullus ex sanguinitate eē/ ad extraneos occupādos se cōuertit/ mo-
 liebat ut herodes & malichus interirēt p Antonii q noluit/ insidiis piclita/ Herodes ex hoc recreati
 Arabes pugnā repetūt/ sugāt militē herodis/ ulciscunt̃ arabes/ interi alia calamitas occurrit herodi. S.
 terremotus/ insinuit ut triginta milia hoium interirēt/ icitat̃ hoc magis arabes/ Herodes hortat̃ suos ad
 resistendū facto sacrificio cōgredit̃ & potit̃ uictoria/ desiderat patronus illius gēris adiit Cæsare he-
 rodes cōquerēs de antonio/ Herodē regē instituit & diadēma iposuit i ægyptū/ pficiscit̃ Cæsar/ & mor-
 tua Cleopatra & antonio regnū auxit herodi/ pcurator Syriæ instituit̃/ cōstituit tēpla & multa i hono-
 rē Cæsaris fecit & agrippæ/ orit̃ discordia iter uxores herodis/ ira cōcitatus Mariāne fecit occidere
 quē ualde poenituit/ irati filii ob matris mortē criminant̃ apud Cæsare/ antipater interim succedit in
 regnū/ curat mortē fratru ex pte Mariānes/ cōciliat filios Cæsar patri/ nō cessat antipater dolis & in-
 mulatiōibus fratres criminari cōsilio noueræ illorū/ illis nesciētibus/ alexāder corruptit amicos regia
 intrudit̃ in carcerē/ recōciliat archelaus alexandrū herodi/ Eurycles accusat alexandrū/ uincunt̃ filii
 & sepatim custodiunt̃. Mittit herodes litteras cū iudiis ad Cæsare. Saturninus & Volūnius fiūt du-
 ces offocant̃ radē iussu herodis/ poenitet herodē mortis filiorū & nepotes amplectit̃. & antipater ira
 scit̃ patri herodi/ orat̃ antipater ab herode ut Romā reuertat̃/ cōuenit herodes antipatru priuāt re-
 gno & noie regio/ icendunt̃ uini sophistæ & q aquilā demiserūt ex muro/ iubet multos ex iudæis oc-
 cidere/ ferunt̃ litteræ a Cæsare de dānatione antipatri occidit antipatru Herodes/ morit̃ Herodes/ le-
 gitur testamentum de institutione archelai regis/ fiunt̃ exequiæ cum maximo apparatu ab archelao
 sepelitur in castello quod Herodion dicitur. cap. 27. car. 192.

Archelaus

DE BELLO IYDAICO TABVLA

¶ Incipit Liber secundus.

¶ Archelaus pp turbatiōes nouas cogit ꝑficisci romā multos occidit die festo q pascha appella-
tur/relinqt Philippū ꝑcuratorē regni & curatorē familiariū rerū/rōnē administratiōis reddit Cæsari
Archelaus/accusat archelaus apud Cæsarē q noīe tārū Cæsarē ostēdisset regē nō re ipsa/ defenditur
a Nicolao archelaus/ & ad pedes Cæsaris se ꝑsternit/iudæi cū relictis ab archelao cōgrediūt. Varus
res cōponit petūt iudæi ut ꝑ indices res administrētur/Cæsar nō annuens his archelau tetrarchā fecit
in media parte/pollicēs regia dignitate donaturū/aliā medietatē regni aliis duobus filiis Herodis di-
misit/donauit Cæsar aliis muneribus ceteros filios & filias Herodis. cap.1.car.201.

Iudæus quidam interim simulat se esse alexandrum ob similitudinē cū illo Romā uenit cognoscit
a Cæsare/patefacit ipse Cæsari dolum & fraudem/his ridens Cæsar remigum numero inferuit/ sua-
sorē illius fraudis interfecit/ponuntur quædā secte philosophorū & eorū uita. cap.2.car.203.

Decedēte regno archelai Philippus & Herodes ātipas regunt Tetrarchias suas deserūt ipiū ad Ty-
beriū post mortē augusti/pilatus mittit a Tyberio iudæā ob imagines cæsaris quas itulit i tēpla oriē
discordia maxia/Caius cæsar uult deus appellari/eius imagines & statuas ꝑcipit erigi/renitētib⁹ illis
minat eis/moriē Caius/Claudius rapit i regnū/mittit agrippā ad senatū ut placeat eū esse regē/ non
admittit curia/remittitur agrippas ad senatū nūciās pugnā aduersus eos. cap.3.car.204.

Senatus uadit ad Claudiū/offert uictimas deo/ipse donat agrippā regio patrimonio/moriē agrip-
pa/Claudius regnū in ꝑuinciā redegit/ & herodes q regnabat in chalcide moriē. cap.4.car.205.

Post obitum herodis qui in chalcide regnauit/Claudius agrippam filiū agrippæ regem instituit/
Comanus curam accipit alterius ꝑuinciæ/ unde inter iudæos oriuntur multi tumultus in die festi
azymorum/populus in fugam se conuertit/ & propter egressam de cōstipatione.30.milla hominum
consumpta sunt. cap.5.car.206.

Insurgunt tumultus latrocinantium/unde quidam per Comanum capiuntur/libri legis ꝑ militem
quendam comburantur/accensi iudæi ex hoc conqueruntur apud cumanum/ adindicanus est ille ad
supplicium ex hoc populus quieuit. cap.6.car.206.

Conflictus oritur inter Galilæos & Samaritanos/quidam Galilæus ad festinitatem ascendēs inter-
ficitor/cumanus ad sedationem mittit ꝑcutores/Hierosolyma audiō homicidio uulgas in impetum
in Samariam irruit/cumanus accurrit cū ala militū/multos interfecit principes Hierosolymæ ꝑcanē
ut ab incepto desistant/iudæi tandē eorū ꝑcibus acquiescunt. cap.7.car.206.

Fiunt his temporibus multa homicidia samaritarum primates accedunt ad Numidiū quadratam
cōquerentes de huiusmodi latronibus conueniūt & nobiles iudæorū defendētes distulit Numidius
iudiciū/lyddā uenit/audiens iteꝝ querelas samaritanorū quosdam percutit securi/quosdam relega-
uit/cumanus uidetur Romā ꝑficisci/de reddēda rōne administratæ ꝑuinciæ apud claudiū/ex sa-
maritis tres interficiuntur/cumanus iubetur ex urbe discedere. cap.8.car.206.

Nero succedit Claudio/fratrē matrē & uxore interfecit/ad Histriōnūlopa se cōuertit. cap.9.ca.206.

Aristobuli filius regnat in Armenia/augetur regnum agrippæ residuū iudææ Foelici creditur/ hic
Eleazarum deprehendit mittitur Romā cū multis aliis/insurgit nouum genus latrocinārium./sicca
riorū/insurgunt quædā sectæ hoīum q cōsiliis & hypocritis homines decipiant. cap.10.car.206.

Aegyptus quidam ꝑseudo propheta congregat.30.milia hominum hierosolimam uult ascēdere/
Foelix cum quibūsdam armatis eos depellit & fugat/insurgunt quædam magi qui tentant reuocare
populū a seruitute Romanorum/insurgunt tumultus in Cæsaria inter populū scilicet iudæū &
Græcū/Foelix nequiens pacare ex utriqꝫ nobiles ad Neronē mittit/Succedit Festus foelici qui plu-
rimos latronum interfecit. cap.11.car.207.

Albinus fit successor Festo qui fuit latronibus/ & postea Cæstius Florus qui ita se gessit ut multi
coacti sint relinquere patriam ob publica latrocinia/ & rapinas suas. cap.12.car.207.

Fit quæstio in Cæsarea inter iudæos & Cæsarienses de Synagoga iudæorum quia impediēbatur
ad illuc accessum/iocundas q erat præfectus equitū pergebat sedare tumultum/recedūt iudæi i Na-
bata cum libris legis primates iudæorum ad florū accedūt conquerentes/quos iubet uinciri propter
ablationem librorum legis/ex hoc oriūtur iurgia maxia apud hierosolymas accusat Florus & eius ti-
more populus effugit/Florus indignatus sedēs ꝑ tribunali militibus præcepit ut forū uenaliū diripe-
rent/unde multi interfecti & spoliati & domus omnium dirute sunt. cap.13.car.207.

Rex Agrippa alexandriam ꝑficiscens/innenit germanam suam Beronicem/uidens iniquitateꝝ
militum misit ad florū ut a cede desineret/qui noluit immo peiora operatur uenit Hierosolymam
& nota deo exoluit/regina uero Florum precatur. cap.14.car.208.

Multitudo clamat contra Florū/primates sedant multitudinem Florus uidens multitudinem se
datam nouam querit insurgere discordiam/multi occiduntur per Romanos sed desperatione dy-

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Atque populus fruit in Romanos/quos expulit ex urbe/uidens Florus nihil posse agere ab urbe digre-
ditur Caesariam uenit. cap.15.car.208.

Florus non cessans Iudaeos apud Caesium accusat de defectione dirigit tribunus Neapolitanus
ad haec inuestiganda suscipitur a Iudaeis benignissime/ & conqueuntur de Floro cognita inhumanita-
te Flori/ uulgus uult legatos fieri ad Neronem de crudelitate Flori. cap.16.car.208.

Aduocat cōtionē iudaeorū & cōstituit in suggestu Beronicē germanā rex Agrippa q oēs hortat
iudaeos ad quietē & paciētā dicēs hāc nō placere Caesari/ neq; eos posse rōanis obsistere/ q toti orbi
iā dominātur tādē aquietcit populus/ uolensq; p̄suadere ut Floro obediant/ quousq; successor ueniat/
accensa multitudo ex urbe pepulerunt ipse in regnum discessit. cap.17.car.209.

Quidam eo tpe insurgūt & rōanos oēs interficiūt Eleazarus dux militū phibet rōanos hostias imo-
lare/ nobiles qdā hortat ne id fiat/ ad Florū destināt legati & ad agrippā ut cū exercitu ascēderēt i ci-
uitatē/ diuidit ciuitas i duas ptes/ qdā nobiliū & p̄fiscū cōfugerūt qdā in cloacis latuerūt. c.18.c.210.

Quintadecima die mensis augusti fit impetus in Antoniam & omnes obsessos in eo praesidio capi-
unt/ post regem accedunt exurunt turres/ p̄cantur Manaimum ut liceat aufugere quibus conceditur
relictis solum Romanis intus/ qui confugiunt in turres regias/ illi uero qui cum Manaimo erant/ ir-
ruentes illa loca diripiēte stratopedum incenderunt. cap.19.car.211.

Capitur Ananias pontifex & cum fratre Ezechia occiditur & insurgūt quidam cōtra Manaimū/
nolentes eum regem/ interficitur sophista a populo/ interficitur Manaimus/ per Romanos etiā mul-
ti ex iudaeis occiduntur/ ita ut Caesaria uacuata iudaeis remaneat. cap.20.car.211.

Iudaei diuisi uicos & loca alia inflāmauerunt/ immensa caedes fit ex iudaeis & aliis/ Ciuitates etiam
omnes plenae cadaveribus scythopolitae cum iudaeis dimicant/ clam tñ nocte dormientes terria/ eos
inuadunt/ 13. milia interficiuntur ex iudaeis & eorū substantiam diripiunt. cap.21.car.211.

Circūfusus Scythopolitis a iudaeis Simon quidā qui multos ex iudaeis quottidie truncauerat edu-
cens gladium nullū hostium interfecit & patrem & matrē & filios & uxorem interfecit praē indigna-
tione/ ne hostiū q; gloriaret. & seipsum/ caedes maxia fit in Scythopoli urbes & populi conuicini iud-
aeos oēs interficiūt/ multae ciuitates aliae pepererūt eis miseratione motae. cap.22.car.212.

In regno agrippae insurgit p̄ncipes aduersus iudaeos/ Varus multos cines q ad Agrippā & Caesium
nenerant poscendi p̄sidii gratia in itinere occidit/ hūc Vag agrippa punire nō audet/ summoit eū e
regione qua procurabat. cap.23.car.212.

Iudaei persuadent romanis ut deserant castellū/ utunt honoribus iudaei in Alexandria quos Alexā-
der cōcesserat conflictus continuus cū iudaeis & Graecis fit. cap.24.car.212.

Alexadrini conueniunt ut largitionē ad herodē mittant/ p̄miscentur iudaei cū graecis in amphitea-
tro fit discordia maxima inter eos/ Tyberius alexander cohercuit eos hortationibus qui irruentes
Tyberium contumeliis appetebant ille quasi omnes fecit interficere/ domos diripere Zabulon ciui-
tas a Caesio occupat/ diripit domos & loca incendit. cap.25.car.212.

Caestius p̄mittit exercitū in ioppē quae capit/ intendit eā & viros oēs interfecit. cap.26.car.213.

Caestius mittit Gallū in Galilaeā suscipiunt eū ciuitates q uero nō obtem perabāt insequit & trues-
dabat/ p̄grediēs multa loca inuadit/ iudaei ad diē festū Hierosolymā petierūt/ q auditis militibus ne/
niētibus/ dimissis solēnitatibus in Romanos irruerūt/ quorū multos occiderunt. cap.27.car.213.

Quærit agrippa uerbis iudaeos auertere ut desisterēt mittit Borcū & Phœbū ad iudeos/ p̄misit
Phœbus/ Caestius iducit exercitū in oppidū iudaeorū/ incēditq; p̄tē ciuitatis. cap.28.car.213.

Quidā uocabāt Caestiū patefacturi portas/ qui cogniti p̄iecti sunt ex muris/ Caestius tērat muros
ascēdere & inuadere tēplū/ repugnat a iudaeis/ recedit Caestius & iudaei insequunt/ dimittit q̄ erat ipse
dimēto ad fugā/ & nisi nox aduenisset totus exercitus periisset nocte aufugit insequuntur iudaei/ ex ro-
manis mortui sunt qnq; milia & trecēti peditū/ ex eq̄tibus nonigenti & octuaginta. cap.29.car.213.

Post fugam Caestii multi nobilium ex ciuitate fugiunt mittit quosdam ad Neronem nunciaturos
eius miseriam/ Qui Caesium fugauerant reuersi sunt in Hierosolymam/ ex Romanis qui supererāt
amicos sibi sociant/ Eleazarus persuadet populo ut sibi pareat constituuntur diuersi diuersis locis p̄-
fecti/ iosephus unus ex praefectis subditos sibi quærit conciliare/ multos ex illis praponit & praeficit
regionibus galilae sibi subdite/ munit loca omnia propter Romanos quos timet insurgit quidā in-
sidiator cum multis qui galilaeam depopulantur congregat pecunias/ cogitabatque diuersa in perni-
ciem iosephi. cap.30.car.214.

Quidam qui aggressi sunt procuratorem Beronicis & multa abstulerunt/ quia iosephus iussit ut re-
gibus restituerentur illa/ contra eam tumultus maximos parāt/ accusantes eū esse proditorē ieru-
salem in eius domum/ quærit placare illos uerbis/ praeualt aduersus eos/ iohannes quidā fraudē molitur
contra iosephum insidias/ cognita fraude ut de iniuria uendicaret accedit cum militibus ad iohannem
hic autem

DE BELLO IYDAICO TABVLA

hic aut emissis armatis iussit eū interfici/anfugit in lacū/resumptis viribus iohannes cogit anfugere tē
tat aliud genus insidiarum aduersus iosepum. cap.31.car.215.

Deseritur iosepus a suis/quos ipse punit euocans oēs primates & astutia quadam utēs scaphis du-
cens secum in Tarichæas cuidam clamanti Clito nomine iubet manus abscidi ipseq; subimet dexte-
ram truncavit timore perterritus. cap.32.car.215.

Incipit Liber tertius.

¶ Sentiens Nero res gestas nō p̄spere idignat/mittit Vespasianum in syriam ad regēdos exerci-
tus & ulciscendos iudeos rebellantes tādē ex iudeis.x.milia p̄mūt/nō cessant iudei uerū ascalonē
petūt/sed antonius positus insidiis qua erant trāsīturi sup octo milia interficit ceteri anfugiūt/Niger
unus ex ducibus iudeorū in turrim se recipit quē antonius succēdit ille uero saltu demissus euadit/ni-
dentes iudei illū gaudēt q; dei p̄uidētia dux eorū i posterū sit seruatus. cap.1.car.216.

Vespasianus Antiochiā cū exercitu uēit/agrippā offēdit fert opē Sephoris cōtra iudeos.c.2.c.216.

Dux sunt Galilææ optimæ abundantes/hoies pugnaces sunt/continent hæ provincie diuersas ci-
uitates quæ irrigant diuersis fluminibus quib; sinibus terminantur. cap.3.car.216.

Exercitus quem dederat sephoritis Vespasianus/diuiditur in duo/assidue ciuitates & loca illa incur-
sant depredando iosepus in Sephorim impetum facit sed nihil efficit totā Galilæam igne & sangui-
ne repluit. cap.4.car.217.

Titus filius Vespasiani patrē suū reperit ptolemaide qui multas legiones cōparauerat multosq; cu-
iūcūq; generis ad militiā uiros congregauerat. cap.5.car.217.

Laudatur Romanorū prudentia instruētū seruos in militie disciplina/quāq; sunt edocti instrū-
cti castris & quē ordinem seruant in bellicis rebus describitur. cap.6.car.217.

Vespasianus cū filio suo ordinat exercitū in ptolemaide Placidus interimit maximā multitudinē
in Galilæa peruenit iotapata qui receptus cum suis/a iudeis illico sunt interfecti. ex iudeis uero tres
eciderunt Placidus anfugit. cap.7.car.218.

Vespasianus cum armatis suis in Galilæam peruenit/timent oēs iosepus conspiciens nō posse re-
pugnare in Tyberiadē confugit. cap.8.car.218.

Vespasianus ciuitatē Gadarēsiū capit iosepus mittit hierosolymā litteras/si capiāt fedus uel bellū
eū Romanis/ si bellū mittāt cōdignū exercitū ut possint repugnare Romanis. cap.9.car.218.

Vespasianus aggrediēs recidere iotapata mōtē ubi iudei plurimi confugerant/ciuitatē circumuala-
re iubet per milites ipse p̄ficiētur ponit castra aggeres facit ad oppugnandū ciuitatē iosepus curat
ut muri ciuitatis altius p.20.cubitos eleuent quod Romanos multū p̄tr̄ruit. cap.10.car.218.

Vespasianus certans pluribus diebus uidens nō posse capere ciuitatē statuit obsidere eam ut coge-
rent inopia rerū reddere uidēs nolle eos reddere/iterū ad certādū se cōuertit iosepus cogitat de fuga
cū suis/populus hortat ne recedat/ipse dicit melius/quia parabit aliū exercitū quo renocabit Vespā-
sianum ab eis/statuit remanere/se parat ad p̄liū/aggredit multis incursionibus Romanos egrediēs
Vespasianus nollēs cū desperatis cōgredi iubet ut armati declinēt impetum. cap.11.car.219.

Admonet Vespasianus arietē muris/muri cōcutiuntur machinis cogitat iosepus quō ictus arietis
refellat/Romani cōtra aliud genus machinant/iosepus cum sociis igne concremarunt Romanorū
propugnacula & aggeres ita ut spatio unius horæ oia sint concremata. cap.12.car.220.

Quidam uir iudeus saxo subleuato & demisso caput arietis fregit/hic fixus est quinq; sagittarum
uulneribus decedit tandē/alii duo uiri Romanorū aciem prupuerūt/iosephus uero & cetera multitu-
do incendit machinas romanis logentibus. cap.13.car.220.

Vespasianus in planta pedis uulneratur totus exercitus turbatur superato dolore uulneris seuius
bellū in iudeos incitauit pugnatur fortiter utrinq; cedit murus tētib; machinarū ad matutinas ui-
gilias illi uero munire partem illam. cap.14.car.220.

Vespasianus parat exercitus & machinas ad innadēdū urbē recreato prius exercitu/iosepus cogni-
to cōsilio Vespasiani ordinat milites ad resistēdū p̄liatur crudelissimo certamine. cap.15.car.220.

Die.20.mensis iunii iudei quasi defessi qā nō haberent p̄pugnatores quos mitterēt/ cogitauerunt
oleo feruenti sup infuso Romanos oppugnare/ac sceno græco sup sparso ut inde Romani caderēt/ ul-
dens dux Vespasianus tot mala milites p̄peti/eos a bello renocat & a poena. cap.16.car.220.

Vespasianus tres turres ferro circūdatas erigi fecit plenas iaculatoribus & fundibulatoribus for-
tissimis/ita ut ex his q intra muros erant deserere defensionē muri cogantur. cap.17.car.221.

Vespasianus mittit Traianū in Ephra ciuitatem congredit cum illis tandem superat ciuitatem om-
nesq; p̄ter infantes occidit. cap.18.car.221.

Ad Samaritanas Cerealis mittitur a Vespasiano/quia eos pronos ad tumultū videbat / inopiaq̃ quidam moriebantur/quidam ad Romanos confugiebant/reliquos vero oēs nequies persuasione placare occidit/erant autem undecim milia & sexcenti.

cap.19.car.221.

Ageres sup̃ altitudinē murorū iotapatensis efferuntur/quidam ad Vespasianū veniunt p̃fugus ex ciuitate/nunciāns paucitatē ciuiū & facilitatē capiēdi/Vespasianus exercitū parat nocte hora qua ille docuerat ciuitatē aggrediunt/& custodes occidunt/ciuitatē ingrediuntur/qdam vero ne oppeterēt p̃ Romanos se ipsos interfecerunt/tandem Vespasianus incendi fecit ciuitatē uniuersam.

cap.20.car.221.

Iosephus ne a Romanis inueniret in poteū se demisit lapidēq̃ supra iposuit ne uiderēt/nocte exhibat p̃seruans si posset euadere/indicat p̃ quādam mulierē mittit ad eū Vespasianus cū fide de uenia/timebat uero iosephus in somnis simulachra ei apparēt deprecāt deum/in manus Romanorū se cōmittit/habita prius oratione ad socios.

cap.21.car.222.

Iosephus dehortat suos a cāde/nequies renocare a p̃posito/oēs se ipsos interfecerūt/ducit ioseph⁹ ad Vespasianū iuber Vespasianus eū custodiri ut ad Neronē mitteret/ioseph⁹ alloq̃ Vespasianū scorsū cū filio Vespasianū eūq̃ dñz & regē orbis p̃dicat/vespasiāus eū liberat mūterib⁹q̃ uariis eū dōat.c.22.c.222.

Vespasianus in ptolemaida reueritē multi clamant de excidio iosephi ipse nihil respōdebat/legiones duas mittit h̃yematū Casareā/quasdam scythopolim.

cap.23.car.223.

Quidam ex iudeis qui fugerant collecti in iope/fabricatus piratis nauibus inuium faciebant pelagus illarum partium Vespasiano uero illuc applicante/tum per romanos tum per uentos qui illorum naues in scopulos cōpellebant/quattuor milia & ducenta cadauera inuenta sunt/Ciuitatē incendunt dimittitq̃ Vespasianus equites qui loca ruerentur.

cap.24.car.223.

Audita captiuitate iotapate ab hierosolymis/maximus eos inuasit dolor/audito q̃ iosephus eēt cū Romanis ira in eum concitabantur ita ut in Romanos sauius incitarent.

cap.25.car.223.

Vespasianus ad agrippam proficiscitur/audit Tyberiadā & Tarichæas rebellare/iratus mittit filiū suū illuc/approquinantes ciuitati quidā ex senioribus ad Vespasiani pedes suppliciter accedūt is uero eis indulgit.

cap.26.car.223.

Vespasianus præmittit Traianum in arcem an multitudo pacem cupiat/illi apertis portis eum liberatorem ac benemeritū proclamāt/post ad Tarichæas proficiscitur/castra ponit/superatis illis/ad nauale bellum se contulerunt.

cap.27.car.223.

Congregata multitudine prope ciuitatē in planitie uidēs Vespasianus filiū suū mittit/ipse uero patri nunciāuit dicens opus esse pluribus auxiliis/suos deinde hortatur/eoq̃ genus & aīum reminiscens ut strenue sint dimicaturi/Vespasianus mittit auxilia/gentem aggrediuntur/omnes fugāt/oppidum occupant/cunctos occidunt præter indigenas.

cap.28.ca.224.

Leratur uespasianus audita uictoria filiū/post aduersus eos qui ad lacum descenderant rates fabricari iussit.

cap.29.car.224.

Declaratur natura lacus/& uertitas & rerum uicinorum locorum.

cap.30.car.224.

Fabricatis ratibus insequitur illos per lacum Vespasianus/nemine remanente occisi sunt/paucis post diebus intolerabilis fetor ex cadaueribus in terrā a mari compulsi infurrexit/ut non solum uicinis sed Romanis miserabilis fuerit/totūq̃ aerem corripit.

cap.31.car.225.

Residet Vespasianus pro tribunali apud Tarichæas quidq̃ de sup̃stitibus fiendum sit deliberat/tandem quosdam occidit/quosdam donat/quosdam uendit.

cap.32.car.225.

¶ Incipit Liber quartus.

¶ Excisus iotapatensis reliqui iudei se dederunt Romanis p̃ter quādam castella & ciuitates/quarū noia ponuntur & earū conditio lacū quendam Gamala occupant intrantes Romani/domos hostiū tecta oīa circūdant/ex quo multi Romani mortui recedereq̃ coacti sunt.

cap.1.car.225.

Vespasianus cū paucis relinquit/his uero oppugnantibus resistit uidentes eius aīum/quasi diuinū reputantes impetum remittunt ipse uero exiit castrum.

cap.2.car.225.

Vespasianus ad Romanos ueniens uisus aduersis casibus Romanos consolatur/hortaturq̃ ad ulciscendos hostes Gamalenses quantum prosunt resistunt.

cap.3.car.226.

Vespasianus quosdā qui itabyriū montē occupauerant innadit ad eos mittit/placidū q̃ eos hortetur ad pacē/sed illis renitentibus/placidus congreditur/singens fugā/aduersus illos reuertitur multos occidit/multi confugiunt hierosolymam/reliqui montē Placido tradunt.

cap.4.car.226.

In Gamala tres milites nocte turrim effodiunt/decidit turris magno sonitu/oēs p̃turbati fugiebāt quos Romani trucidabant/Titus urbem innadit occidit multos/multi in arcē confugiunt/ita ut cruor effusus totum oppidum diluat.

cap.5.car.226.

Vespasianus ducit totum exercitum ad uerticem montis quo confugerant qui supererant/eos capit/sed

DE BELLO IYDAICO TABVLA

capit sed quinq; milia ex his de vertice se precipitarūt/per romanos quattuor milia perempta/solū duae mulieres saluae factae sunt.

cap.6.car.226

Mittitur Titus ad Giscala oppidum galilae quod restabat indomitū/Vespasianus ad recreandos alios Caesaream regreditur/quia restabat modo hierosolyma occupanda/Titus Giscalenos hortatur ut sedebant sine armis/appropinquant portis/illi apertis ianuis clamant ipsum liberatorem / munit oppidum sicq; tota galilaea liberata est.

cap.7.car.226.

Ex adventu iōanis in Hierosolymā totus populus effusus percunctatur quid agant Romani signi ficato excidio Giscalion/timor eos innadit imēsus/hortat iōanes hierosolymas ad bellū / senes time bāt excidiū urbis ex hac. et oriunt multae praedationes & latrocinia in urbe cōtra multos fingebant maria in forū pernitiē/phana concalcātur. sitq; maxima cōtrouersia aduersus istos fit bellū inter hos inuales & populū/horū causa erat iōanes q simulabat amorē/restamē & cōsilia populi alius nocte apperebat hic iurat fidem amicitiaē fit legatus populi ad Zelotas.

cap.8.ca.227.

Mittuntur nuncii ad idumaeos p. auxiliis perēdis/co q ananus uellet Romanos introducere / iesus increpat idumaeos & eos qui eos aduocarūt tanquā latrones q ciuitatē quotidie dissipāt / hortatq; eos ut nil acturi sint/uel iudicēt quātū sint factiosi hoies uel recedant.

cap.9.car.229.

Simon unus ex idumaeis indignatus responder iratus cōtra iesum & pōtīfices/accusans eos proditōres cōtra illos q eos uocauerint/dicitq; aduersus illos ieros.

cap.10.car.229.

Idumaei nocte dolo zelotarum apertis portis custodibus dormiētibus intrant interficiuntur custo des/insurgit populus idumaei eadē nocte octo milia quingentos interfecerunt/interficiuntur pontifi es/queritur iesus cum Anano qui interficiuntur omnibus insepultis.

cap.11.car.229.

Incipit Liber quintus.

¶ Querunt idumaei per ciuitatem quot inueniant totidem interficiunt Zachariam accusant / in dices uero ferunt pro eo sententiam/indignantur idumaei contra iudaeos/interficunt Zacharias / ex pelluntur iudices/idumaei recedant/crescit Zelotarum insolentia cunctosq; uel falsis criminationibus uel dolis alijs occidunt.

cap.1.car.230.

Romani omnes praesertim ducens Vespasianum incitant ad expugnandam ciuitatem/ipse noluit dicens esse melius q sic ipsi inter se discordes paulatim consumuntur.

cap.2.car.231.

Acquiescunt omnes dictis Vespasiani/multiq; ad Romanos confugiunt & solum his licebat q sol uebant/uolentes fugere ad Romanos.

cap.3.car.231.

Ioannes querit alius praesse ducens sibi dedecus esse sibi parem/multiq; eum metu multi gratia cō sequebantur.

cap.4.car.231.

Inuadunt sicarii oppidum quoddam munitissimum apud Hierosolymam die azymorum quādo iudaei celebrant festa pro redemptione eorum ab aegyptiis/interficiunt quot inueniant / uicos & oēs partes conuicinas depopulantur.

cap.5.car.231.

Nunciatur haec Vespasiano a transfugis quibusdam clam.n. quidam ad Romanos confugiebant qui hortabantur Vespasianum ut ferret opem ciuitati/accedit prope hierosolymā/ingreditur Gadara clam legati ad eum mittunt/occiditur Dolefus ab alijs inimicis.

cap.6.car.231.

Iuber Vespasianus Placido ut insequatur eos qui ex Gadaris fugerant/aduersus quem illi cum qui busdā ubi se receperint prosiliunt qui capta oportunitate a Placido interimuntur eosq; ad iordanem insequitur/coacti autem congregari placidus omnes occidit/quidam in iordanem se prouiciunt conuici uosq; uicos innadit.

cap.7.car.232.

Nunciatur Vespasiano q Galatia motus quosdam fecerat/ipse magis incitatur ad bellū multa lo ea capit/restaurant quae destruxerat bello.munit loca omnia militibus/narratur q nobilis sit regio hic riontia.

cap.8.car.232.

Describitur natura Asphaltidis lacus/quem Vespasianus uoluit uidere.

cap.9.car.232.

Vespasianus collocat p̄sidia apud Hiericūta/mittit quosdam hii ciuitatē capiunt/mille iuuenes in terficunt/omnia dabantur flāmis.

cap.10.car.233.

Nunciatur Vespasiano paranti proficisci hierosolymam q mortuus sit Nero/quomodo etiam gal ba sit creatus imperator & quidam alii post eum & de eorū discordia.

cap.11.car.233.

Vespasianus expectat qd galba ad eū de rebus bellieis agēdis scribat/mittit filiū suū Titū nauigat rex agrippa ad Galbā/nūciat in Achaia q galba sit interfectus & otho sit creatus/agrippa statui ro mā p̄gere/Titus ad patrē nauigat Vespasianus cū Tito suspensi bellū negligunt.

cap.12.car.233.

In Hierosolyma exoritur nouum bellum per Simonem Giorz filium Simon cum zelotis con greditur/multos occidit cum idumaeis etiam pugnat / iacobus quidam perdere idumaeos cogitat/ idumaeam capit Simon totam regionem depopulatur / capitur uxor Simonis a zelotis/perterriti ti/

b iii

more remittunt ei mulierem suam.

cap. 13. car. 233.

Præter bellū i iudæa i italia ciuile bellū fiebat/pempro Galba/Otho ipator creat cū Vitellio pugnat/audita uictoria semetipsum Otho occidit/q biduū & tres mēses ipsum tenuit. cap. 14. car. 234.

Vespasianus partes duas idemque capit alteram etiam ciuitatem capit oēs interim / Simō quoque idemque reliquias prosequitur/ iohannes intrus multas prædationes permittebat galilæis/ uelcebantur libidine/ certant adinuicem zelore cum iohanne/ & Simon cum illis. cap. 15. car. 234.

Deliberant Simonem introducere & iohannē expellere/ Simon loca omnia ciuitatis inuadebat/ cōgreditur cum illis qui eum receperunt. cap. 16. car. 234.

Bella fiunt in italia p Vitelliū & suos milites/ audiens hæc Vespasianus q Vitellius princeps sit factus indignatur/ milites uespasianū hortant ut Romā accedat/ eo q ipsam populus imperatōre comitetur/ tenuit ipse/ ipsi cogūt uelle iperū/ cogitat quō rem efficere possit. cap. 17. car. 234.

Describitur qualitas portus alexadrini mittit Vespasianus ad Tyberium Alexandrum ut esset sibi adiumento fama est q Vespasianus sit impator/ quasi oēs ad eū accessūt cōgratulātes & subficientes se eius impio recordatus Vespasianus quod iosephs p̄dixerat/ liberari iubet eū e uinculis. cap. 18. ca. 235.

Vespasianus mittit Mutianum in italiam/ geritur bellum cū Cecilio ab Antonio/ Cecilius uidens exercitum Antonii cogitat de prodicione/ ad ipsam mittit Mīstres uolunt occidere Ceciliū/ certatur superatur exercitus Vitellii/ Antonius in urbem uenit cum Sabino Capitolium nocte occupat/ Vitellius cum suis militibus eos inuadit/ superat/ Sabinus occiditur/ Domitianus cum multis nobilibus euadit uitellius ingulatur a populo. cap. 19. car. 235.

Mutianus urbem ingreditur cum exercitu Antonium cū aliis subleuat/ occidit multos qui consenserant cum uitellio/ Domitianus filius uespasiani/ rector efficitur/ populus uespasianum clamat imperatōre ad uespasianum qui alexandriam iam applicauerat ueniunt legati/ intendit animum uespasianus in reliquias iudæe/ Titum mittit ad Hierosolymam. cap. 20. car. 235.

¶ Incipit Liber sextus.

¶ Tito existente adhuc apud alexandriā hierosolymis oritur trifaria seditio zelotarū Simōis & iohānis/ inter eos cōgrediuntur/ ita ut tēplū uniuersum inundaretur sanguine. cap. 1. car. 236.

Describitur/ discordia quæ inter eos fuit & scelera/ quæ inter eos cōmittebantur/ post qualiter omnes quasi Romanos expectabāt/ post quō Titus misit diuersas legiōes in Hierosolymā. cap. 2. car. 236.

Describitur ordo Tiri & militum & omnium aliorum in tundo hierosolymā peruenit Gophnā oppidum quod uespasianus corperat/ ciuitatem tētat adire/ tandem coactus est si uoluit euadere irruere in hostes ad suos saluum se recepit. cap. 3. car. 236.

Titus ciuitati nocte appropinquat/ castra ponit in monte oliuarū dicto/ exeunt iudæi in legionem decimam irruunt fugantq Romanos/ nunciatur Tito/ fert auxilium/ dimicatur utrinq/ Titus tandē legionem liberat. cap. 4. car. 237.

Remissio a'iquārisp bello orit discordia inter eos/ in duas partes seditio remanet/ Titus ad ciuitatē electos milites mittit/ explanare fecit omnia ita ut repletū sit quicquid cauū erat. cap. 5. car. 237.

Iudæi Romanos querunt decipere instituunt quosdā cui pacē simulant/ Romanosq uelle introducere titus noluit quia suspecta erat ei talis inuitatio. cap. 6. car. 237.

Quidā ex Romanis ad urbē usq accedentes eo q crediderunt illis/ interficiuntur/ multi feriunt/ unde irascitur multū titus propter inobedientiam eorum eosq arguit. cap. 7. car. 237.

Intercedunt cōmitiones pro illis apud titū/ admonēs eos indulget illis/ cogitat ulcisci iudæos/ castra ponit ppe ciuitatē/ ordinat legiōes circa ciuitatē describitur situs ciuitatis & tēpli p Salomoney ædificati/ & quō distigebat secundū loca sacerdotū & uiroꝝ & mulierū. cap. 8. car. 238.

Describitur adhuc magnificentia ciuitatis & templi/ eoz quæ continebantur in eo/ quæ a diuersis fuerunt constituta. cap. 9. car. 239.

Quō Simon & iohannes dissidebant/ & eos diuisa ciuitas sequebat/ & quō unusquisq partem ciuitatis seorsum tenebat titus querit qua parte ciuitatem sit ingressurus/ cōstruit aggerem tripartitum exercitum circa ciuitatem cogitant iudæi concordari aduersus titum & Romanos cōeūq in unum corpus exeunt iudæi aduersus Romanos fugantur in ciuitatem quidā unus iudæorum capitur/ sagitta demissa occiditur inde iudæis luctus maximus oritur. cap. 10. car. 240.

Concutitur timore exercitus Romanoz eo q turris quædam lapsa sit nocte/ & propter maximū sonitum timuerunt Romani/ credentes hostes castra inualisse/ percutiunt muros illis machinis murumq uicinorum frangunt. cap. 11. car. 240.

Ingrediuntur Romani ea porta qua murus fractus erat/ dimicatur postea unde iudæi audacia resistebant/ Romani uero belli p̄ritia uincebant. cap. 12. car. 241.

iudæi

DE BELLO IYDAICO TABVLA

In dei spectant salutem/Romani victoriam/unde ex iudeis quis fuisset promptior ad periculum
is primus erat ex Romanis vero/qui forte se p̄ferebat/quis Titus semp aderat. cap.13.car.241.

Quidam Longinus in medios hostes irruit/duobusque interfectis ex mediis hostibus ad suos re-
vertitur. cap.14.car.241

Castor quidam ex iudeis simulat velle inire foedus cum Tito ut aliquantulum cōquiescat/ut Simō
interim consulat de rebus occurrentibus/fingitq quosdā socios velle pacem/quosdam non/accensus
his Titus vehementius urebat arietibus/ruptoq muro cum militibus ingredit. cap.15.car.241.

Ingresso Tiro/iudei circūcludunt Romanos multosq ex eis occidit & nisi Titus tulisset opera/
nix euassissent. ad ultimū mox sunt expulsi Titus iteq aggredit/ad illum murū irruit/totamq partes
illam dirimit praesidia ponit monit turres & loca/alia parte cinitatē aggredit/eosq hortatur ut vel-
lent saluari & Iosephus oratione patria/idem eos hortabatur. cap.16.car.241.

Iosephus circūit cinitatem ea parte qua possit audiri facilius iudeosq orat ne uelint Romanis resu-
sterē. persuadetq pluribus verbis/illi vero conuiciis eū afficiunt. cap.17.car.242.

Iosephus clamat aduersus iudeos adducens diuersa exempla maiorum/ut uelint reddere deniq
eis aduersu m esse. propterea amplius ne uelint resistere. cap.18.car.242.

Clamante iosepho cum lachrymis ut uellent sedare non flexerunt animos seditiosi/sed diu persistunt
ita ut egerentur fame perire/Tantam famem perpepsi sunt ut matres ex filiorum ore cibum rape-
rent/seditiosi illi domos ui irruerant ut cibum caperent summa miseria & summa crudelitas descri-
bitur Simonis & iohannis. cap.19.car.243.

Multi propter famem cinitatem exentes capiebantur ex his multi incisis manibus ad Simonem
& iohannem m̄tebantur. Tito acclamante ne tantam uellent pati miseriam/ipsi cōitiis Tito & pa-
tri eius maledicebant. cap.20.car.243

Antiochus Epiphanes cum macedonibus/amirat Romanos q muros non adeant/ipse cum suis
muros adiit multi ex his fugiūt & multi interficiuntur/post a Tiro aggeres fiunt/admotis ad m uros
Simō fossa intus facta submisso igne aggeres diruit/& incēdunt/Simonq cū multis aliis proficiscit
in machinas illas/easq incendunt/cū Romanis cōgrediunt/ita ut nō diiudicare possit amicus ab i-
mico/quidāq ex Romanis corruptis machinis disperabat cinitatē captū iri. cap.21.car.243.

Consulte duces Titus quid faciendū/an aggredi muros debeant an aggeres struendi/aut permittē
dom q ipsi fame coacti cinitatē sunt tradituri/an circumdanda sit ciuitas ne exitum habeat sicq dicit
titus opus non paruum sed inextricabile Romanos esse facturos. cap.21.car.244.

Exortatus titus his uerbis duces iubet exercitus in opera distribui/muramq circa ciuitatem cum
castris.ii. per suos cōstrui fecit mira celeritatis/nocteq quilibet suo ordine ac uigilia explorabat/ni-
gilq somnos inter se sortiebantur. cap.23.car.244.

Ablata facultate exendi fame omnes moriebantur/nnus alium mori intuebatur/nō erat facultas
sepeliendi/latrones uero ex mortuis uestes r̄su expoliabant/multi ex muris in fossas proiciebantur/
quae uidens titus ingemuit. cap.24.car.244.

Romani uidentes seditiosos fame cruciari latantur/copiam maximam frumenti iudeis ostenden-
do ad maiorem dolorē. titus etiā aggeres inchoabat ut uideret si uellent tradere ciuitatem miseratus
eorum calamitatem/seditiosi uero non placabantur. cap.25.car.245.

Simon marthiā per quem ciuitatem obtinuerat peremit cum tribus filiis suis/corpora sepeliri p-
hibuit/alias etiam nobiles occidi fecit. cap.26.car.245.

Quidā ex iudeis qui custodiebat turrim a Simone sibi traditā/uidens tantā crudelitātē humano
cōsilio cū quibusdā ex turri Romanis signum dedit se traditurū turrim/illi nō credēs/ cognito hoc
a Simone illū ex turri in fossas proiecit/uidens haec titus/& iosephus saxo capite p̄cuti latant iudei
credentes eum mortuū esse/respuit iosephus uulnere/quo cognito seditiosos stupor innadit/ multi ad
Romanos pfugiunt/multi ex pfugis ab Assyriis uentibus apertis occidunt/ eo q aurum ex uentre
eorum per firmū uentris exire cognouissent/titus uero hac iniusticia cognita omnes interfecisset nisi
esses maxima multitudo noxiarum/increpat milites titus sed occulte multi occidebant ob insaniam
propter hoc pauci ad Romanos amplius fugiebant. cap.27.car.245.

Iohannes ad sacrilegium se conuertit/Mannetus ad titum fugit/narat maximum numerū mortuō
rū fame/ex eo q castra posuit/coactosq stercore uri pro cibo. cap.28.car.245.

¶ Incipit Liber septimus.

¶ Aggeres struunt a Romāis quērūt iudei incēdere/cū autē nequissent/admonēt Romāi agge-
res certat utring/murus labit ea p̄t qua iohānes suffodierat p incēdēdis aggeribus moxq aliū mu-
rū struit quē nemo audebat alcēdere eo q prius tētaisset certissimū exitū tētaisset. cap.1.car.246.

Hortatur

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Mortatur Titus cōmilites suos ad ascēdendum murum/facta exhortatione Sabius quidam Syrus se obtulit ascensurū/susceptaq; asta cū.xi.murum ascendit/hostes in fugā uertit ipse uero sagittis obrutus cecidit. cap.2.car.246.

Quidam ex custodibus aggerum Antoniam accedūt primos custodes occidunt/facto signo p bucinam ceteri fugierūt. Titus audito signo armat exercitū/pugnat ex utraq; parte ad septimā noctis horam/q; Romanis uisum est satis pro tunc Antoniam obtinere. cap.3.car.247.

Iulianus qdā uidēs Romāos supari armatus irruit i hostes & ad tēplū usq; fugauit cūq; nō haberet auxiliū multis interfectis diu resistēs obiit. Iudaei romanos in antoniā reclusērunt. cap.4.car.247.

Titus mittit ad ioānē si uelit cōgredi & si uelit sacra intermissa celebrari p electos iudaeos/ cōsulit Ioseppum Titus/hebraico sermone scripsit mandata iosepus pro Cæsare ad ioannē/hortatur ut se dedat/ exempla inducēs sed magis irritantur in eum ac capere querunt/multi ex iudaeis ad romanos fugiunt quos a romanis occisos iudaei dixerunt ne plures ad eos confugerent/Romani uero eos populo ostendebāt propterea multi fugierunt. cap.5.car.247.

Increpat eos Titus q; templum polluerint/polliceturque non passurum Romanos templum esse polluturos. cap.6.car.248.

Iosepus referebat dicta principis iudaeis qui magis eleuabantur in superbiam/statuit iterum Titus bellum gerere cōtra iudaeos ipso remanente in Antonia exercitum misit in iudaeos/Creanturq; a nona noctis hora/usq; ad quintam diei Tito spectante ab antonia/multi ex iudaeis fortiter multi ex Romanis fortissime bellū gesserunt. cap.7.car.248.

Septimo die reliqua manus Romanorū submersis antoniae fundamentis uia fecerunt latam ad tēplū/admouent aggeres ad angulū tēplī qdā cōgregati pp famē/impetū fecerūt cōtra Romanos/ conquisito spatu eorū p Romanos dimicatu est undiq; fortiter in uallē quādā coacti sunt iudaei/capit qdā q ductus ad Titū interficiē/curatq; Titus ut aggeres mature cōstruant. cap.8.car.248.

Porticus templi incendit/abrumpunt Romani ad uiginti fere cubitos ex muro/inmittūtq; ignem sanctis/hisdem diebus quidā ex iudaeis de Romanis iuuat si quis uelit certare diuq; nemine uolente/quidam ex Romanis perosus illius audaciā cū illo certat & occidit. Romanos iudaeus deridet ex Romanis quidam eum sagitta transfixit/elamor excitatur maximus. cap.9.car.248.

Iudaei implent lignis aridis summitatē tēplī/singunt fugā ex Romanis multi ascendentis templū submisso igne p iudaeos succensī sunt/Titus eos miseret/morientibus satis erat remedii q; Titus dolebat iudaei uero quidā in porticu existentes obfessi oēs ceciderunt. cap.10.car.248.

Inuenis Romanus qdā q enaserat incēdiū/orat a iudaeis ut ad eos descēdat/ne militiā Romāā tā tū dedecus faciat sublato ense seipsū interfecit/incēditq; porticus ea parte q ad oriētalē ptendit/Moriebant multi fame ita ut scēnū calciamenta corrigias coacti sunt comedere iudaei. cap.11.car.249.

Maxima multitudo erat eorum qui fame per ciuitatem peribant/qui inter se erant amicissimi propter cibum/si quem inuenissent/ad manus ueniebāt/si quis moriebatur alii scrutabant si quid cibi in sinu habebat/patiebantur ea comedere quae ne sordidissimum aliquod animalū comedisset/multaq; huiusmodi describuntur. cap.12.car.249.

Mulier quaedā Maria noīe cū sublata fuissent sibi oīa p seditiosos filiū suū fame comedit/cogitur ostendere latronibus quod parauerat p cibo/cognito scelere tāto eos horror quidā inuasit uehementissimus/nunciatur Tito tāta calamitas/q; deū placare coepit dicens se noluisse oblinisci iniurias eorū sed illi noluerūt pollicef q; tantū scelus non pmitteret impunitum. cap.13.car.249.

Admonere iubet aggeres cū ariete muris nihil pficiētes cū scalis tentāt ascēdere/unde multa caedes facta est ex Romanis/iratus titus ignē portis subici fecit/crescēte igne cōsulit pceres suos de templo/qdā suadet ruinā tēplī/qdā ut seruet/iubet restinguere ignē interim pugnat/uidēs titus cū militibus electis iudaeos pfugat/in templum cōcludit oēs succendereq; templum parat. cap.14.car.249.

Quidam ex militibus Romanorum ignem portat ad templum/succenditur templum hoc audito titus iubet extingui sed pro nimio clamore & quia multi simulabant audire eius praecepta & prohibitionem ipso inuito exurit templum. cap.15.car.250.

Templum incenditur mense & die mensis conformi incendio templi Babylonis/in ipsa incensio ne etiam multae caedes fiebat depraehensorum/nec erat discretio puerorum nec mulierum cuiusque aetatis-clamor ingentissimus fiebat/duo in ignē se proiecerūt incendunt Romani diuersas porticus & loca ubi iudaei res suas ac pecunias deposuerant quidam pseudo propheta persuaserat populo ut expectaret dei auxilium. cap.16.car.250.

Quaedam prodigia quae superuenerant iudaeis describuntur/quae in eorum fortunam & auxilium interpretabantur/quidam uero sapientes haec esse ruinae prodigia indicabant. cap.17.car.250.

In sacris

DE BELLO IYDAICO TABVLA

In sacris libris erat q̄ cum templū quadratū redigeretur q̄ ciuitas erat destruenda/hī uero incitabatur ad proclium dicentes propter dictū quoddam ambiguum inuentum scilicet q̄ eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terre habiturus imperium/ex hoc dicto decepti sunt quasi propriū eorum indicantes dictū conuenire.

cap.18.car.251.

Romani Titum imperatorem declarant in templo/Iudæi prouocant Titum ad colloquium/ipse naturali humanitate eos recipit/alloquiturq̄ eos increpado/tandē in diligēdo eos si uelint i pace uiuere noluerūt/ipse cognita eorū nequitia eos militibus fieri prædā tradidit interim ignis p̄grediebatur/q̄ dā supplicat ut eis fidē Cæsar dat/suscipit ipse in custodiaq̄ eos reclusos tenet.

cap.19.car.251.

Seditiosi in domū regiā cōfugiūt/Romanos pellūt/multi occidunt ex popularibus/Titus uero militē quēdā q̄ uinū captus est ad ipsū rediēs ex acie pepulit/quod grauius fuit illi morte.ca.20.ca.252.

Romani conuersis latronibus in fugam/omnia igni tradidere/illi uero in superiorem ciuitatem recedebant/letantes q̄ nil esset relictū hostibus & alacri uultu mortem expectabant/illi undique per ciuitatem capiebantur/mortuiq̄ canibus proiciebantur/spes quibusdā erat in cloacis latere/& ignis latitantes cremabat.& qui descendebant necabantur.

cap.21.car.252.

Cæsar prospiciens ciuitatem superiorem nō posse capi sine aggeribus distribuit milites operibus ad occidentālē partē/legiones munit hisdē diebus idmæi mittunt ad Titum q̄ ad eū uolunt confu gere remittit legatos pollicens pacē/Simō hoc intellecto quosdā occidit/quosdā recludit/multitudo tamen maxima fugit.

cap.22.car.252.

Quidam sacerdotum promittens multa donaria Tito accepta fide pro fuga recessit/mulraq̄ uaria pulcherrima donaria dedit.

cap.23.car.252.

Perfectis aggeribus machinas Romani admouent/multi desperantes in cloacas demittunt/quidā in arcam confugiunt/quidam Romanos applicantes arietes ad muros ulciscunt/Tyrāni priuati spe sponte descenderūt de turribus/iudæi ad Siloam confugiūt/a custodibus recluduntur/Romani in muris signa ponunt/ingredit Titus admiratur q̄ tantas munitiones tyranni deseruissent/admirata altitudine & compagine lapidum præficit Frontonē custodiē illorum/multos in ægyptū mittit/multos uendit/multos etiam bestiis deuorandos tradidit.

cap.24.car.252.

Captiuorū numerus per omne tēpus obsidionis numeratus fuit decies centena milia/ianoes sempernitens uinculis seruatur/Simon uero seruat triumpho.

cap.25.car.253.

Capit Hierosolyma secundo anno principatus Vespasiani die octauo mēsis septēbris/prius quinquies capta fuerat/Conditor primus eius fuit Chananeorū Rex/qui iustus fuit appellatus/Cæsar iussit ut turres & pars quædam ciuitatis pro custodibus remanerent/reliquum explanaretur/laudat Cæsar exercitum suum eiꝯ gratias agit de eorum uirtute & fortitudine.& pro gestis rebus dona largiē & corona & præmia multa singulis.

cap.26.car.253.

Cæsar donatis omnibus secundum eorum merita/ad sacrificia se conuertit/deinde ad Cæsaream maritimam descendit reponitq̄ in ea multitudinem manubiarū captiuosq̄ seruat/quia Hyemis tempus prohibebat in italiam nauigare.

cap.27.car.253.

Eo tpe quo Titus Cæsar Hierosolymis cōmoratur obsidionis causa Rhodū trāsmeat Titus ex Cæsareā maritima reuersus/aduenit in Cæsareā philippi celebrat ibi oīa spectaculorū genera.

ca.28.c.253.

Inuenit Cæsar Simonē Glorie filium & quomodo captus sit declaratur/seruatur p̄ triumpho quod Romæ erat facturū Cæsar.

cap.29.car.253.

Cæsar inuit multos iudæos apud antiōchiā inuidus antiōchus irruit multiq̄ cremat ex his.c.30.c.254.

Declaratur noua calamitas quæ accidit iudæis accusantur iudæi ab antiōcho q̄ cremassent quædratū forū cū multis aliis/cognoscunt nō fuisse in culpa p̄ legatū Vespasiani.

cap.31.car.254.

Accipit Cæsar litteras a patre quā desiderabilis ipse peruenit Romam & quo honore sit susceptus describitur.

cap.32.car.254.

Describitur defectio Germanorū facta tempore quo Vespasianus erat in alexandria/qui credebant se posse liberari a ditione Romanorum/his auditis a Domitiano exercitus tendebat/tunc Germani se sponte subdiderunt.

cap.33.car.254.

Scythæ conueniunt cū Germanis in defectione/transgressi flumē istrū multos ex Romanis inter quos Fronteius Agrippa occiderunt/Vespasianus hoc audito Rubriū Gallū mittit q̄ multos occidit alii domū confugere/muniunt loca ne barbaris ap̄lius deū locus talia faciendū.

cap.34.car.255.

Titus reuersus ex beryto spectacula per ciuitates Syriæ celebrabat/antiōchenes expectant cum summo desiderio/petunt iudæos expelli qui non exaudiuntur/ad alias petitiones se conuenerunt/Titus ide Hierosolymam proficiscitur/miseraturq̄ calamitatem ciuitatis curatq̄ captiuos in italiā ad portari cupiens eos triumpho præterducere.

cap.35.car.255.

Veniēti

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Venienti Tito Romam pater cum tota ciuitate obviam prodiit/ordinatur triumphus communis & pompa triumphi declaratur/& modus exeundi in triumphum/quo ordine quaecumq; sint distributa & ostensa parantur convivia ab omnibus per totam ciuitatem/dieq; gratulationis celebratur/cū spe finis malorum ciuiliū/& foelicitatis principū. cap.36.car.255.

Vespasianus peractis triumphis decernit aedificari templū paci/donatq; templū muneribus pigmentorum operibus oīa quæ fuerāt iudæorū in eodē templo reposuit. cap.37.car.256.

Lutius bassus in iudæam legatus mittitur/statuit bellum inferre Macheruntis/describitur Hero-
dii fortitudo/& situs inaccessibilis/ac Herode hoc castellum munitum est/nascitur in eius ualle her-
ba quædam mirabilis uirtutis/sunt balnea amenissima/castellum Lutius accepit/multos occidit/qui
castellum tradiderunt dimisit. cap.38.car.256.

Ad saltum qui appellatur iarden ducit exercitū Lutius/militibus cingit/bellum cōmittitur nullus
ex iudæis enasit/ludas dux eorum cloacis latenter effugit. cap.39.car.256.

Scribit Cæsar ad Liberium procuratorē ut iudæam uendat iussitq; singulis annis q; iudæi omnes
binas dragmas in capitolium ferrēt. cap.40.car.256.

Accusatur antiochus apud Cæsarem a Cessennio Pato/q; deficeret a Romanis/mittit Vespasia-
nus ut quid uideatur Pato efficiat/capitur antiochus post longam pugnam cū filiis suis/ducitur Ro-
mam uinctus/audiens Cæsar ligatū antiochū iubet uincula auferri/filii cogitant conciliaturos patrē
Cæsari/ueniunt Romā/cum patre aduēcto ex Lacedæmone ibi manserūt. cap.41.car.257.

Scythæ his tēpibus cogitant Medicā terrā innadere/colloquūtur cum hyrcanorum rege/adihibito
aditu fines omnes populantur/ad armeniam usq; peruenere. cap.42.car.257.

Mortuo Basso Flavius Siluius in administratione succedit/Castellū quoddam adhuc rebelle super
esse uidens mouit militem aduersus illud/princeps castelli erat Eleazarus cuius mores describuntur
& sociorum eius. cap.43.car.257.

Flavius Siluius aduersus Eleazarum uenit/castellū cingit licet difficillimus aduēdi accessus fuerat
per duo loca poterant accedere homines/declaratur difficultas accessus/admouet machinas p unam
miam/fabricat arietem cum quo murū percutit/ignem ad muros ponit/letiq; Romani custodiunt ne
quis eorum ex castello fugeret. cap.44.car.257.

Eleazarus uidens nō posse euadere manus Romanorū hortatur ut omnes combusti urbe seiplos
interficiant magis q; seruituti subiiciantur/quibusdam placuit/quidam uero mulieres lachrymabant
reiterat exhortationem Eleazarus præponens immortalitē animæ/pulchrius esse pulchre mori q;
turpiter uiuere. cap.45.car.258.

Orantem Eleazarum omnes interpellant decernūtq; sibi mortem dare/omnes mortui sunt unus
ultimus incensa regia/gladio se transfigens occubuit/clam cum quinq; pueris mulier latuit Romani
mane per scalas muros ascendūt/neminem uidentes admirant mulier illa ex cloacis exiēs Romanis
rem gestam aperuit. cap.46.car.259.

Peraçto excidio Flavius siluius cum exercitu in Cæsareā proficiscitur/quidam ex iudæis in alexan-
driam cōfugerant/hī nonas res tentabāt ex quibus multi occisi sunt/mortēq; potius pati maluerunt
etiam pueri/q; Cæsarem dominum appellare. cap.47.car.259.

Lupus rector alexandriæ hæc omnia Cæsari indicat ad quem Cæsar scribit ut templum iudæorū
destruat. cap.48.car.260.

Onias unus ex pontificibus ex hierosolymis quodā fugatus alexandriam uenit/obtinuitq; ut tem-
plū posset fabricare iuxta morem patrum/hoc autem fuit prædictū per Elaiam q; in ægypto futura
esset constructio templi. cap.49.car.260.

Lupus rector ad templū accedens ablatis denariis templū claudit paulinus eius successor/nihil reli-
quit/sacerdotibus cōmitatus est fecitq; ut ne uestigiū qdē diuini cultus uideret. cap.50.car.260.

Ionathas quidam ex iudæis persuasit multis ut eum sequerentur/nunciatur Catullo rectori libyæ
compræhensus ipse cum multis aliis tribus milibus qui pecunia diuites erant/non conscii tamen sce-
leris occiduntur/curatq; Catullus ut ionathas omnes iudæos criminetur/etiam illos qui Romæ habi-
tabant inter quos iosephus erat/Vespasianus noluit ut aliud efficeretur Catullus ob iniusticiam mor-
bo grauissimo laborauit/ita ut ipse non moreretur. cap.51.car.260.

F I N I S

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Iudæi cū non valerent uastationes sustinere latronū. cogeantur a propriis solennitatibus recedentes cuncti diffugere/ut melius ubicunq; liceret apud alienigenas habitaret. Florus igitur fuit q nos cōtra Romanos bellū fecit assumere/melius iudicans citius quā paulatim/ & per tempora nos perire. Initium quippe sumpsit hoc prælum secundo quidē anno amministrationis florī. xii. aut neronis imperii. Sed ea quidē quæcunq; aut facere coacti sumus/ aut pati/perfecte scire poterunt qui legere uoluerint libros a me de iudaica dimicatione conscriptos. Hic igitur ponā terminū antiquitatis Historiæ/ postquā etiam bellū coepi conscribere. Cōtinet aut hoc opus a prima hominis natiuitate traditiōem usq; ad decimū annum Neronis imperii. Ea siquidē quæ nobis iudæis prouenerunt in ægypto/ & syria/ Palæstina/ & quæcunq; perpeſsi sumus ab assyriis & Babylonis uel circa nos Persæ seu macedones egerunt/ & post eos Romani. sicuti reor sunt cū integritate cōposita. Nisus sum aut etiam descriptione conseruare/ qui per annos duo milia constituti sunt. Conscripsi etiam sine errore successiones regū/ actus eorū/ & conuersationes enuncians/ & Monarcharū potestates enarrans sicut ex sacris libris de rebus omnibus descriptio cōtinetur. Hoc enim in principio historiæ me facere compromissi. Dico siquidem cū fiducia/ opere iam perfecto/ quia nullus alter licet uoluntatē habuerit/ neq; iudæus neq; alienigena potuit hoc negociū Græcis ita subtiliter explanare. Habens enim indubitanter a cōgentilibus meis maximā eruditiōem nostræ prouinciæ etiā græcas studi litteras adipisci. Artis nāq; grammaticæ experimentū sumpsi/ integritatē uero prolationis uerborū/ possidere me paterna consuetudo prohibuit/ quippe cū apud nos non recipiant eos/ qui elocutionem multarū gentiū didicisse noscuntur eo q; cōmune patem hoc officiū non liberis tantūmodo sed etiā uolentibus seruis. Sapientia uero illos restantur habere tantūmodo/ qui leges sub integritate cognoscunt/ & uirtutē sacrarum litterarū interpretari possunt. Propterea multis in hoc studio laborantibus/ uix duo quidē aut tres actibus postea breuiter enarrare. In his ergo dicere ulterius de antiquitate cessabo/ libris existētibz xx. habentibus uero sexaginta milia uersuum. Et si diuinitas cōcesserit/ per discursum cōmemorabor rursus & causas belli/ & eorū quæ ad præsentē pertinent diē/ quæ est tritidecimi quidē anni Domitiani cæsaris principatus mihi aut a natiuitate quinquagesimi/ & sexti. Proposui quoq; uobis cōscribere nostras etiā. i. iudæorū sectas/ in. iiii. libris/ de deo enīq; substantia/ & de legibus & cur secūdu eas aliud facere permittimur/ aliud prohibemur.

De antiquitatibus Iudæorum. Finis.

Josephi Mathathie filij Hebræi genere sacerdotis ex Hierosolymis
de antiquitate Iudæorum contra appionem Grammatici
cum alexandrinum. Cap. I.

Vfficienter ut arbitror & p libros antiquitatū opulētissime uirorū Epaphrodite legentibus eos aperui de nostro genere iudæorū/ quia & uetustissimū est & primā conscientia propriā habuit/ quinq; milia enim annorū numerū hīstoriā cōtinentē ex nostris sacris libris græco sermone conscripsi. Quoniam uero multos uideo respicientes blasphemiam quorundā insane prolatam/ & ea quæ a me de antiquitate conscripta sunt non credentes/ putantes mendacium nostrū sit genus/ eo quod nulla memoria apud Græcorū nobiles Historiographos digni sunt habiti nostri maiores. Pro oībz his arbitratus sum oportere me breuiter hæc dicta cōscribere/ & derogantiū quidē uaslanū spōtaneūq; increpare mendaciū/ aliorū uero ignorantia pariter emendare/ uniuerſosq; de nostra antiquitate qui scilicet ueritatē amplectuntē edocere. Vtar aut in meis dictis testibus eis/ qui de omni antiquitate apud græcos fidedigni sunt iudicandi/ eos aut q; blasphemie de nobis atq; fallaciter cōscribere aliqua per semetipsos conuicta indubitanter ostendā. Conabor etiā causas exponere ppter quas nō multi in Græcis historiis gentis nostræ fecere memoriā/ necnon & eos quidē nobis nequaquā scribere uoluerunt nescientibus aut nescire simulacris indicabo. Primitus itaq; satis admirror eos qui existimant oportere de rebus antiquis Græcis tantummodo fidem habere & ab eis consulendam esse ueritatis integritatem. Nobis autem & aliis hominibus non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria uideo contigisse. Quapropter decet non uarias opiniones inspicere/ sed ex ipsiis rebus iusticiam ponderare. Omnia siquidem Græcorum noua & heri/ ut ita dicam/ nuper facta cognoui. Et hæc fabricas ciuitatum & adinventiones artium conscriptionesque legum cunctarumq; rerum iunior apud eos est historiæ diligentia conscribenda. Apud ægyptios autem atque Chaldaeos

Chaldaeos & Phoenicas/defino enim nos illi connumerare sicut ipsi fatentur/res gestae antiquissimae & permanentē habent memoriae traditionē. Nā & locis omnes inhabitant quae nequaquam aeris corruptio/ni subiacent. Et multa providentiā habuere/ut nihil horū quae apud eos agunt sine memoria lique/rent/sed in publicis cōscriptionibus semp a uiris sapientissimis dicerent. Graecorū uero regionē in/numerae corruptiones inuasere/ rerū memoriā delentes. Qui aut nouas constituentes cōuersationes omniū se praesse credidere. Sciat quia etiā sero & uix naturā potuere agnoscere litterarū. Nā antiq/ simū earum usum habuisse credunt a phoenicibus/ & a Cadmo se didicisse gloriant. Sed neq/ illo tē pore poterit aliquis demonstrare seruata cōscriptionē neq/ in tēplis/ neq/ in publicis anathematibus/ quando etiā de Troianis rebus ubi tot annis militatū est. Postea multa quaestio atq/ contentio facta est/utrū litteris usi sunt. Et magis ueritas obtinuit eo q/ usus modernarū litterarū illis fuisset incogni/ tus. Constat autem quoniam apud graecos nulla inuenit absolute conscriptio poemate Homeri uetust/ or. Et hunc etiā post bella Troiana fuisse manifestū est. Et ante neq/ hūc litteris suum poema reliquit se. sed canibus memoria reseruata postea fuisse compositū & propterea multā in eo conspexi disso/ nantiā. Qui autem historias apud eos conscribere tentauere. i. hi qui circa Cadmum Millefium & acu/ silant argium. & post hunc quicunq/ alii fuisse referunt. Paululū tempus persicā apud Hellanicum militiā praecessere. Sed eos etiā qui de caelestibus & diuinis primitus apud graecos philosophari/ idest Pherecidē Syrum & Pythagorā & Thaletem omnes concorditer confitentur/ aegyptiorū & Chaldaeo/ rū fuisse discipulos/ & breuiter conscripsisse quae a graecis omnium antiquissima iudicantur/ ita uix ea credant ab illis fuisse cōscripta. Quomodo ergo nō est irrationabile/ ut tali factu uegerent Graeci tanquā soli sciant uetera/ & ueritatē eorū sub scrupulositate de antiquis non ab ipsis cōscriptoribus facillime discat/ quia neq/ firmiter scientes aliquid cōscripsere/ sed q/ unusquisq/ opinatus est hoc stu/ duit explanare. Vnde etiā libris suis alterutros arguunt/ & ualde contraria ex rebus eisdē non piget edicere. Sed ego uidebor ne potioribus esse superfluous si explanare uoluero/ quantis quidē locis Hel/ lanicus ab acusilao de genealogiis discrepat/ & in quantis Herodotū corrigit acusilaus. Aut quomo/ do Ephorus quidem Hellanicum in plurimis ostendit esse mendacem. Ephorum uero Timeus/ Ti/ meum qui post illum fuit. Herodotum uero cuncti/ sed neq/ de singulis cum antiocho & Philisto aut Callia Timens concordare dignatus est. Neq/ rursus de atticis hi qui attidas conscripserunt/ aut de argolicis/ qui de argis historiā protulere/ alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciui/ tatibus breuibusq/ rebus/ quando de militia Persica & his quae in ea sunt gesta/ tantū uiri probatissi/ mi discordasse noscunt. In multis autē etiā Thucydides tanquā fallax accusat/ licet scrupulosissimā secundū se historiā conscripsisse uideatur. Causae uero huius dissonantiae multae forsan & aliae quare re uolentibus apparebunt. Ego uero duabus quas dicturus sum maximā huius summam diuersitatis ascribo. Et quidē primū dico eam quae mihi prior esse uidetur. Idest eo quod ab initio non fuerit studiū apud Graecos publicas de his quae semp agunt proferre conscriptiones. Hoc etenim praecipue & errorem & potestātē mentiendi posteris uetus aliquid uolentibus scriptitare concessit. Non enim solummodo apud alios Graecos publica cōscriptio est neglecta. Sed neq/ apud ipsos athenienses quos terrigenas esse dicunt/ disciplināq/ cultores aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarū litterarū an/ tiquissimas esse dicunt leges/ quae a Dracone eis ex Phoenicibus sunt conscriptae ante modicū tem/ pus tyrannidis Pisistrati. De arcadibus aut in antiquitate gloriantibus qd oportet dici/ Vix. n. isti & postea litteris eruditi sunt. Cū ergo conscriptio nulla praeponebatur q/ & discere uolentibus edoceret/ & mētientes argueret/ multa inter alterutros conscriptores discordia generata est. Quoniam qui ad p/ scribendū se praeparabant non studiū ueritatis exhibuerūt. Licet haec pmissio semp habent in prom/ ptu/ sed uerborū magis habere plationē maximā. Et quemadmodū laudari se in hoc super alios asti/ marent/ ad hoc potius semetipsos aptabant. Aliqui uero ad fabulas sunt conuersi. Aliq/ autem ad gra/ tiam aut ciuitate laudantes/ aut reges. Alii semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradi/ dere. In hoc se forte probabiles astimantes & omnino hoc agentes quod historiae nimis aduersum est. Verā siquidem historiae indicium eum/ si eisdem rebus omnes eadem dicant atq/ conscribant. Hi uero cum quaedam aliter conscriberent quā alii tunc se putabant omnium ueriores ostendi. Qua/ propter causas quidem uerborum & calliditatis eorum cedere nos graecis oportet. Non autem de antiqua historiae ueritate & maxime de rebus propriae uiuiscuiusq/ provinciae. Quoniam uero aegy/ ptios & Babylonios ex longissimis olim tēporibus circa cōscriptiones diligentia fuit/ quando sacer/ dotibus erat iniunctum & circa eas ipsi philo/ ophabantur. Chaldaei uero apud Babylonios/ & quia praecipue Graecis immixti usi sunt phoenicis litteris circa dispensationes uitae/ & cōiū operum tra/ ditionem. Dum consentiant omnes tacendum hoc puto. De nostris uero progenitoribus quia ean/ dem quam praedicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem defino dicere/ etiam potiorē pon/ tificibus & prophetis hoc ipeantes. Et quā usq/ ad nostra tempora cum multa integritate seruata est

si oportet audentius etiā seruabitur. Conabor breuiter edocere/non enim solūmodo ab initio probatissimos uiros & inde placatione pręparatos ad hęc exercenda constituerunt. Sed quatenus etiā genus sacerdotū sine permixtione purumq; consisteret prouiderūt. Oportet etiā eū qui sacerdotiū habiturus est ex eiusdē gentis nasci muliere/& neq; ad pecunias & neq; ad honores inspicere. Et de hoc p antiquā lineā & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solū in ipsa iudaea/sed ubiq; nostri generis cōstitutio reperitur/etiā ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotū/hoc est in ægypto & Babylonia & quocunq; terrarū orbe quilibet de sacerdotū genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymā conscribentes a patre nomen nuptæ & antiquorū progenitorum quicunq; huius rei testimonia prębuere. Si autē bella proueniant sicut iam crebro factū est. Dum antiochus Epiphanies ad nostrā uenisset regionē & Pompeius Magnus & Quintilius Varus/& pręcipue nostris gesta temporibus/tunc hi qui de sacerdotibus supersunt/ex antiquis litteris iterū noua conficiunt & probant mulieres quę relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt alienigenarū consortia formidantes. Indicium uero integritatis hoc maximū est/quia pontifices apud nos a duobus milibus annis denominati filii a patre conscripti sunt. His autē qui prędicti sunt si quid pręuaricerentur interdicitur ne uel ad altare accedant/uel alia sanctificatione fungantur. Recte siquidē potius autē necessarie/cū neq; conscribendi potestas omnibus data neq; alia sit in discretiōe discordia. Sed solūmodo prophetis antiquissima quidē & ueterrima secundū inspirationē factā a deo cognoscentibus. Alia uero secūdū se sicuti sunt facti palā conscribentibus infiniti libri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnantes/sed solummodo duo & .xx. libri habentes temporis totius conscriptionē/ quorū iuste si//des admittitur. Horū ergo quinq; quidē sunt Moyseos qui natiuitates continent/& humanę generationis traditionē habent usq; ad eius mortē. Hoc tēpus de tribus millibus annis paululū minus est. A morte uero Moyseos usq; ad artaxerxem persarū regem qui fuit post Xerxem/prophetę post Moysem/& quę secundū eos sunt gesta conscripserunt in .xiii. libris. Reliqui uero .iiii. hymnos in deū & uicē humanę noscuntur pignora continere. Ab artaxerxe uero usq; ad nostrū tempus singula qdem cōscripta nō tamen priori simili fide sunt/habita eo quod non fuerit certa successio prophetarū. Palam nanq; est ipsis operibus quemadmodū nos propriis litteris credimus/tanto nanq; sæculo iā pręterito neq; addicere quicquā aliquis nec auferre nec transformare pręsumpsit. Omnibus enī insertū est mox & prima generatione iudæis hęc diuina dogmata nominare/& in his utiq; permanere. Et ppter ea si oporteat mori libenter. Iam itaq; multi captiuorū frequenter tormentis affecti sunt/& mortes uarias in theatris sustinere/ne ullum uerbū contra leges admitterent aut conscriptiones habitas uiolarent. Qui gręcorū aliquid tale perpeßus est/quando neq; fortuitā sustinere læsionem uoluit/li cet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hęc esse putant secundū conscribentiū uoluntates exposita. Et hoc iuste etiā de antiquis sapiunt quoniā aliquos nunc quoq; uident pręsumentes de his rebus conscribere quibus neq; ipsi interfuere/neq; credere scientibus aquiescunt. Deniq; de bello quod apud nos contigit nuper/quidam historias conscribentes ediderunt. Dū neq; ad ea loca uenerint/neq; in proximo rerum gestarū fuerint. Sed ex auditu quędam pauca componentes impudēter semetipsos uidentur historię nomine iactitare. Ego uero & ex omni bello/& quę ibi particulariter gesta sunt uerā descriptionē feci/dū ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galilæorum eram/donec fuit defendendi facultas. Contigit autem ut caperer a romanis/& habentes me Vespasianus & Titus in custodia uniuersa semper inspicere faciebant primo quidem uinctus/postea uero solutus cum Tito ab alexandria propter obsessionem Hierosolymorū directus sum/ eo tempore nihil est gestum q; meam potuisset latere noticiam. Nam uidentes Romanorum exercitū uniuersa sub diligentia describebam. Et ea quę nunciabantur ab his qui semetipsos tradebant/ ego solus integrius intelligens disponebam. Deinde Romę tempus uacationis habens/omni iam negotio pręparato usus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam gręcā rerum eruditionem exhibui. Tātaq; mihi securitas affuit ueritatis ut primos omnium imperatores belli. Vespasianum & Titum testes non exposcerem. Primum nāq; illis obtuli libros/& post illos multis quidem Romanorū qui bellis interfuere/plurimis uero nostrorum eos etiam uenundauit/ qui gręca sapientia uidebantur imbuti quoq; est Iulius archelaus. Herodes honestissimus & ipse admirabilis rex agrippa. Isti siquidem uniuersi testimonium perhibuere/ quia ueritatem diligens excolui/non reprimens forsitan aut tacens/siquid gestorum per ignorantiam aut per gratiam commutauit/aut prętermisi. Quidam uero prauis homines derogare meę historię sunt conati tanquā in scholis adolescentium propositum exercentes/& accusationis inspiratę atq; detractionis faciētes opus/cū oporteat illud sciri/qa quod cōuenit promittentē aliis rerū ueraciū traditionē. Ipsum prius hac nosse certissime/ aut rebus gestis adherēdo/ aut ab sciētib; cōsulendo. Quod ego pręcipue circa utrūq; me credo fecisse negotium. Antiquitatis nanq; libros sicuti dixi ex uoluminibus sacris interpretatus sum/cū essem genere sacerdos. &

dos/ & participarem illarum sapientiam litterarū. Historiam uero belli conscripsi multarum quidem actionum ipse operator/ plurimorū uero inspector existens/ & omnino eorū quæ dicta uel gesta sunt nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos qui aduersum me nituntur de ueritate contendere? Qui licet imperatorum cōmenta legisse dicuntur/ non tamen nostrorū repugnā tium rebus interfuere. De rebus itaq; necessariā feci descriptionē significare uolens facultatem eorū qui historiā scribere compromittunt. Et sufficienter sicuti reor palam faciunt. quia cōscriptio rerum apud Barbaros potius solēnior q̄ apud Græcos est. Volo paululū primitus disputare aduersus eos q̄ contendunt nouellā esse nostrā conuersationem eo q̄ nihil de nobis/ ut aiunt illi/ dictū sit a cōscripto ribus græcis. Deinde testimonia antiq̄tatis ex aliorū litteris exhibebo/ & eos qui nostro blasphemāt generi/ ualde ipsi ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neq; regionem maritimā habitamus/ neq; mercimoniis congaudemus neq; per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed q̄dem no stræ ciuitates p̄cul a mari positæ regionēq; uberrimā possidentes. In ea assidue laboramus præcipue circa filiorū nutrimenta studētes legumq; custodiā & traditionē pietatis totius opus uitæ necessariū iudicamus. Cū adsit igit̄ hic quæ prædicta sunt conuersationi nostræ etiā uita remotior. Nihil fuit in antiquis tēporibus quod faceret nobis permixtionem græcorū sicut ægyptiis mercimonia quæ ab eis reiciuntur/ & ad eos rursus introducuntur. Et iterū habitatoribus Phœnicie maritimæ studentibus circa cōtractus atq; negocia amore pecuniæ requisita/ Sed neq; latrocinia sicut quidā alii uacua re/ aut amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella cōuersi sunt licet regio nostra multa mi lia uirorū fortiū possideret. Phœnices ergo propter negocia ad Græcorū prouinciam nauigantes re/ pente sunt agniti/ & per illos ægyptii & omnes a quibus ad Græcos honorē deuehebant imensa ma/ ria proscindentes. Medi uero postea atq; Persæ palam in alia regnauerunt/ & usq; ad alterā epirū Per sæ militauerunt. Thraces aut̄ propter uicinatē & Scythiā ab his qui pontū nauigant cogniti sunt/ & omnino uniuersa iuxta mare/ uel orientale uel hesperium habitantes aliquid conscribere uolenti/ bus cogniti facti sunt. Qui uero superius habitabāt/ & procul a mari multis sunt temporibus ignora ti. Et hoc apparet etiā circa Europam contigisse/ quando de Romanorū ciuitate tam longo tēpore adepta potestate tantaq; causas belli conficiente. Neq; Herodotus neq; Thucydides/ nec ullus q̄ fuit cū istis fecit aliquam mentionē. Sed sero tandem & uix ad græcos potuit eorum fama peruenire. De Galathis enim & Hiberiis sic ignorauere hi qui putantur subtilissimi conscriptores/ quorū est Epho rus/ ut unā ciuitatem esse arbitraretur Hiberas. Qui tantā partem Hesperie tetraē noscunt̄ inhabita re. Et neq; mores eorū qui fiunt apud eos uel qui dicuntur tanquam sic utentibus referre præsumunt. Causa uero ignorantie ueritatis est/ eo q̄ procul abessent. Vt aut̄ falsa conscriberent/ eoq; uellent ui deri aliquid amplius ab aliis retulisse. Quomodo ergo mirati decet si neq; nostra gens plurimis erat certa/ neq; ad scribendū de se aliquā dedit occasionē/ & ita cōstituta procul a mari & ita conuersi de/ liberans. Pone igitur nos argumēto uti uelle græcorū. quia nō est genus eorū antiquū eo q̄ neq; in no stris uoluminibus de eis sit aliquid dictū. Nonne omnino deridebant causas huiusmodi a me proba tas/ & testes uicinæ regionis adducūt antiquitatis suæ. Igitur ego hoc conabor efficere. Aegyptiis & Phœnicibus præcipue testibus utar/ cū nullus eorū potuerit tanquā falsum accusare testimonium. Et uidentur maxime circa nos inimici in cōmuni quidem omnes ægyptii & Phœnicum uero Tirii. De Chaldæis aut̄ nequaquā hoc dicere potero/ quoniā & generis nostri principes constituti sunt/ & pro pter cognationē in conscriptionibus suis meminere iudæorū. Cū uero fidē de his præbuerō/ & blā/ phemias falsas ostenderō/ tunc etiā Græcorū cōscriptores memorabo/ qui iudæorū fecere memoriā ut neq; huiusmodi occasio relinquatur in iudæis nobis faciendo cōtentionis. Inchoabo aut̄ primitus a litteris ægyptiorum quas non arbitrantur commendare quæ nostra sunt. Manethon itaq; genere uir ægyptiorū græca disciplina participatus sicuti palā est/ scripsit enim uoce helladica paternæ reli gionis historiā ex sacris sicut ait ipse interpretatus libris frequenter arguit Herodotū in ægyptiacis ignoratione mentitū. Ipse q̄dē Manethon in secundo ægyptiacorū hæc de nobis scripsit. Ponā uero etiā sermonū eius tāquā testimonii iure prolatū honorabile nomē sub hoc/ nescio quomodo deus in/ spirauit/ & præter spem ex partibus orientalibus homines genere ignobiles adepta fiducia in puin cia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potenterq; coeperunt/ & principes eius alligātes/ de cætero ciuitates crudeliter incendere/ & deorū templa uertere. Circa omnes uero puinciales inimi/ cissime uisunt alios q̄dem perimentes/ aliorū uero & filios & coniuges ad seruitia redigentes/ nouis sime uero & unū regē ex se fecere/ cui nomen erat Sualitis/ hic in mensidem ueniens superiorē/ infe/ rioremq; puinciam diuidens castra in opportunis relinquens locis. Maxime etiā partes munxit oriē tales prospiciens. quoniā Assyrii aliquando plus ualētes erant desideraturi regnū eū inuadere. Inueni es autem in Nomoto suati cimitatē opportunissimam positam quidem ad orientem Buliaistitis flu/

minisq; appellabat a quadā antiqua theologia Enaris. Hanc fabricatus est & muris maximis cōmu-
niuit/ collocans ibi multitudinē armatorū usq; ad ducenta quadraginta milia uirorū eā custodientū.
Hic autē messis tēpore uenienbat tā ut frumenta meteret & mercedes exolueret/ quam ut armatos p
terrore extraneorū diligēter excitaret. Qui cū regnasset decemnouē annis uita priuatus est. Post hūc
autē regnauit alter quattuor & .xl. ānis Beon nomine. Post quē alter apachas sex & .xxx. annis & mē-
sibus septem. Deinde & aposis unū & sexaginta/ & Samnas quinquaginta & mense uno. Post autem
omnes ases nouē & .xl. & mensibus duobus. Et isti quidē sex apud eos fuere primi reges debellantes
semper & maxime ægypti radicem amputare cupientes. Vocabatur autē omne genus eorū Sefos/ hoc
est reges pastores secundū/ sed enim sacrarū linguarū regē significat. Sos uero pastorem siue pastores
secundū sermonē communis eloqui/ & tantū compositū inueniē. Hycos qdam uero dicunt eos ara-
bas esse. In aliis autē exemplaribus non reges significari cōperi per appellationē Hyc/ sed e diuerso ca-
ptiuos declarari neq; pastores. Hyc enim rursus ægyptiaca lingua/ & hac quādo pinguissona pferitur
captiuos apertos significat/ & hoc potius uerisimile mihi uidetur/ & historiæ antiquæ cōueniēs. Hos
ergo quos prædiximus reges/ & eos qui pastores uocabatur/ & qui ex eis fuere obtinuisse ægyptum
ait annis undecim/ & quingentis. Post hæc autē regum thebaidis & alterius ægypti factam dicit super
pastores inuasionem & bellum maximū & longæuum eis illatū. Sub rege uero cui nomen erat alis/
fragmutos uictos dicit pastores/ & alterā quidem uniuersam ægyptum perdidisse. Inclusos autē in lo-
cum habentem mensurā terræ ulnarū undecim miliū. Cui loco nomen est auarim. Hunc Manethon
dicit omnem maximo muro atq; robustissimo circūdedisse pastores/ quatenus & omnem possessio-
nem munitam haberent simul & prædam suā. Filium uero alisfragmathoseos thumnosim dicit. Co-
natum quidem eos per obfessionem capere & fortiter cū quadringentis. lxxx. milibus armatorū eor-
um muris excubuisse. Cum uero obfessionē desperasset/ pacta cum eis fecisse ut ægyptū relinquētes
quo uellent innoxii omnes abirent. Illos uero his promissionibus impetratis cū omni domo & pos-
sessionibus non minus ducenta. xl. milia numero ex ægypto per desertū in Syriā iter egisse & metuē-
tes assyriorū potentiam/ tunc enim illi assiam obtrinebant in terra quæ nunc iudæa uocatur ciuitatē
ædificasse/ quæ tantis milibus hominū sufficere potuisset/ eamq; Hierosolymā uocitasse. In alio uero
quodā libro ægyptiacorū Manetho hanc ipsam gentem/ idest qui uocabantur pastores in sacris suorū
libris captiuos ascriptos rectissime dixit. Nā antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat/ &
pascualem habentes uitam uocabantur ita pastores. Sed & captiui non irrationabiliter ab ægyptiis
sunt/ quoniam progenitor noster Ioseph dixit ad regem ægyptiorū se esse captiuū/ & fratres in ægy-
ptum posterius euocauit rege præcipiente. Sed de his quidem in aliis examinationē subtilius facie-
mus. Nunc autē huius antiquitatis producā testes ægyptios rursūq; quomodo se habeāt uerba Ma-
nethonis circa ordinem temporū aperte describā/ sic enim ait. Postquā egressus est ex ægypto popu-
lus pastorū ad hierosolymam/ expulsor eorū rex Themulis regnauit post hæc annis. xxv. & mensi-
bus. iiii. & defunctus est. Assumpsit regnū filius Chrebron annis. xiii. huius autē amenosis annis. xxi.
& mensibus. ix. Misris autem. xii. & mensibus nouem. Misfranthus. xxv. & mensibus decem. Et mis-
sis autē nouē & mēsis octo. Amenosis uero. xxx. & mensibus. x. Orus uero. xxx. sex & mēsis qn-
q; huius autē filia acenchies. xii. & mense uno. Rathotis uero frater nouē. acencheridis autē duodecim
menses. iiii. Armes uero. iiii. & mense uno. Armesis autē unū & menses. iiii. Armesis/ nianus uero sexa-
ginta sex & menses. ii. Amenosis. xix. & menses sex. Sedhossis autē equestrem & uauale uirtutem ha-
bens fratrem quidē armen procuratorē ægypti constituit/ & omnē ei aliā regalē contulit potestātē/
tantūmodo autē diademate uti prohibuit/ & ne reginā matrem filiorum opprimeret imperauit & ut
abstineret etiam ab aliis legalibus concubinis. Ipse uero ad Cyprū & Phœnicem & rursus contra as-
syrios atq; Medos castrametatus uniuersos quidem alios ferro alios sine bello terrore magno uirtu-
tis sibimet subiugauit. His uero felicitatibus eleuatus cōfidentius incedebat/ orientales urbes ac pro-
uincias subuertendo/ multoq; tempore procedente armes qui in ægypto fuerat derelictus omnia cō-
traria quæ cū frater agere monuerat sine timore faciebat. Nā & reginā uiolenter abiecit/ & aliis cō-
cubinis sine parcitate iugiter miscibat suā/ usq; ab amicis utebatur & diademate/ & rebellabat fra-
tri. Is uero qui constitutus erat super sacra ægyptia scribēs librū. Sedhossi direxit/ & cuncta significās
& quia rebellaret ei suus frater armes. Qui repente ad Pelusiū destinauit/ & propriū tenuit regnum.
Prouincia uero uocata est ex eius nomine ægyptus. Dicit enim quia Cethos ægyptus uocabatur Ar-
mes autē frater eius Danaus. Hæc equidē Manethon. In palā uero est ex prædictis annis tēpore com-
putato/ quia hi qui uocabant pastores idest nostri progenitores ex ægypto liberari/ ante tres & no-
naginta atq; trecētos ānos hanc puinciā inhabitauere quā Danaus ad argos accederet/ licet hūc anti-
qūm argui eē cōfidat. Duas igit res Manethon maxias p nobis ægyptiis litteris prestatas ē. p mā
quidem

quidē quia aliunde ad ægyptū. Deinde gressus eorū exiōde ita temporibus antiquissimū / ut pene mille annis bellum præcedat Iliacum. In his aut in quibus Manethon non ægypti litteris. sed sicut ipse cōfessus est ex fabulis quorundā sine nomine quodam adiecto postea particulariter hæc redarguā ostendēs ea sine uerisimilitudine eēt mēdacia. Sed uolo ab istis rursus migrare ad ea quæ apud Pnce micas de nostro genere conscripta / & eorū testimonio declarata sunt. Itaq; apud Tyrios multorū annorum publicæ litteræ / & conscriptiones diligentissime custoditæ ex his quæ apud eos facta / & inuicē gesta noscunt / quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo cōscriptū est / quia in hierosolymis ædificatū est templū a Solomone rege ante annos pene. c. xliii. & menses octo quā Tyrii Carthagini carchedonē fabricauere. Descripta uero est apud illos cōstructio tēpli nostri. Iranus enim Tyriorū rex amicus erat regis nostri Solomonis paternis amicitiiis ei deuinctus. Is ergo munificentia suam exhibens ad claritatē fabricæ præbuit Solomoni auri quidē. xx. & centū talenta. Incidensq; pulcherrimā siluā in monte qui Libanus nūcupat ad camerā destinauit ei. Quem redonauit qdem Solomon aliis qdem multis rebus sed etiam terra Galilææ regionis quæ Zabulon uocatur. Præcipue aut eos ad amicitias sapientiæ cōcupiscentia conuocauit. propositiones enim soluendas alterutris dirigebant / & melior in his Solomon erat / & in aliis sapientior. apparebat. Hactenus uero seruatur apud Tyrios epistolæ multæ quas illi scripsere adinuicē pro qua re liber est a me compositus litterarū a Tyris directarū unde ēt restē producā Dionē / quia apud Phoenicū historias integerrime approbatus est. Igitur in Phoenicis historicis hoc modo scribit. Abibalo moriēte filius eius iranus regnauit / hic ptes orientales ciuitatis ampliāuit & urbem potiorē fecit & Olympii iouis templū destruens terræ coæquans locū mediū mœnibus urbis adiunxit / & aureis anathematibus exornauit. Ascendens aut in Libanū siluas incidit ad templorū ædificationem. Regem uero Hierosolymorū Solomone misisse dicunt ad iranum quædam ænigmata / & poposcisse ab eo solutionē adiiciens / ut qui non posset discernere per cuncta soluenti persolueret. Confessumq; iranū non se posse persoluere propositas quæstiones & multas pro expensis faciendis pecunias condemnatum. Deinde ad dæmonū quendā uirum Tyriū propositas soluisse quæstiones / ipsumq; alias proposuisse / quas si non solueret Solomon multas rursus pecunias iranio regi cōferret. Dion igitur hoc modo de prædictis testimoniū phibuit nobis. Sed post hunc producā quoq; Menandru Ephesium. Is enim singulorū regū actus conscripsit apud græcos & Barbaros studens ex prouincialibus uniuscuiusq; loci litteris historiæ ueritatē pandere. Scribens enī de his qui in Tyro regnauere / & deinde ueniens ad iranum Regē sic ait. Moriente uero abibalo successit in eius regno filius eius iranus q uixit annis. xxxiiii. hic statuit locū ualde latissimū aureāq; cōlūnam iouis in templo reposuit / & ad siluam lignorū proficiscens abscidit de monte qui Libanus appellatur ligna cedrina ad tegmina faciēda templorū. Deuenerūq; antiquiora templa sanū ædificauit Herculis. Fecit erectionē mense Peritio. castraq; mouit aduersus Tyticeos minime tributa reddētes. Quos etiam subdens sibi met denuo remeauit. Sub hoc fuit abdemonus puer iuuenis qui semper parabolas superabat / quas Solomon Hierosolymorū rex destinabat. supputatur uero tempus ab hoc rege usq; ad cōstructionē Carchedonis hoc modo. Moriente iranio successit in eius regno Balbazarus filius. Qui cū uixisset annis quadraginta tribus septem regnauit annis. Post hunc abdattatus filius cū uixisset annis uiginti regnauit nouē hunc filii nutricis eius quattuor peremere. Quorū senior Metusaltus filius Leastrati regnauit. Qui cum uixisset annis xliii. regnauit annis duodecim. Post hunc frater eius astarimus / & hic uiuens annis. iiii. & l. regnauit annis nonē / & perēptus ē a fratre pellethe qui suscipiens regnū mensibus iperauit octo / cū uixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Tytobalus astarte sacerdos q cū uixisset annis quadraginta octo / regnauit annis. xxii. huic successit Badesodus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta quinq; regnauit sex. Huic successor factus est Mettinus filius q cū uixisset triginta duobus nouē regnauit annis. Huic successor fuit Pigmalion q an nos egit in sua uita quinquaginta sex ex quibus quadraginta tenuit principatū. Huius regni anno septimo soror dido i Lybia ciuitatē ædificauit Carchedona. Colligit ēt tēpus a regno irani usq; ad ædificationē Carchedonis annorū centū quinquaginta quinq; & mensiū octo. Quū uero duodecimo anno huius regni in Hierosolymis ædificatū est tēplum. Fit ab ædificatione templi usq; ad cōstructionē Carchedonis tēpus annorū. C. xliii. mēsiū octo. Testimonio siquē Phoenicū qd amplius oportet apponit Cernis ipsa ueritas fortiter approbata & multo clarius apper / quoniā præcedit cōstructionē templi progenitorū nostrorū ad prouinciā hanc aduentus. Cum enim eam uniuersam bello tenuissent / rde autem templum ædificare cæpere / & hæc aperte ex litteris sacris etiam a me in antiquitate manifesta sunt. Hunc itaq; sunt dicenda ea quæ apud Chaldaeos noscuntur esse conscripta / & de nobis ad historiam sunt delata. Quæ multam habens concordiam cum nostris uoluminibus etiam de aliis

rebus. Testis autem horum est Berofus nŕ genere quidem Chaldaeus/notus aut̃ eis qui doctrinæ eruditioniq; congaudent. Quoniã de astronomia/ & de Chaldaeorũ philosophia ipse græcas conscriptio-
 nes exposuit. Igitur Berofus antiquissimus secutus historias de facto diluuii/ & hominũ in ea corrup-
 tione sicuti mos est ita cõscripsit. Simul & de arca in qua generis nostri princeps erutus est/ dene-
 scit ea in summitate montiũ Armeniorũ. Deinde scribens eos qui ex Noe progeniti sunt/ & tem-
 pus eorũ adiiciẽs usq; ad Nabunassarũ peruenit Babyloniorũ & Chaldaeorũ regẽ/ & huius actiones
 exponẽs ait. Quemadmodũ misit in ægyptum ad nostrã terrã filium suũ Nabuchodonosor cũ mul-
 ta potentia/qui dum rebellantes eos inuenisset omnes suo subiecit imperio/ & templũ in Hierosoly-
 mis cõcremauit/ cunctũq; generis nostri populũ auferens migravit in Babylonẽ. Vnde ciuitatẽ contri-
 git desolari annis. lxx. usq; ad Cyrũ regem Persarũ. Dicit aut̃ quia tenuerit Babylonius ægyptũ Syri-
 am phœnicem arabiam/ uniuersos priores Chaldaeorũ Babylonioq; reges actionibus suis excellens.
 Ipsa uero uerba quæ Berofus protulit hoc modo dicta necessario proferenda sunt. Audiens aut̃ pa-
 ter eius Nabonassar/ quia satrapa constitutus in ægypto & Syria inferiore & Phœnice rebellaret
 eam non ualeret iam ipse labores ferre tribuens filio suo Nabuchodonosor ætate ualenti partẽ quã
 dam exercitus super eũ misit. Nabuchodonosor aut̃ cũ Satrapa desertore congressus prouinciã quæ
 ab initio eorũ fuerat ad propriũ reuocauit iperũ. Eodẽ uero tpe contigit patrẽ eius Nabonassarẽ cũ
 ægrotasset in Babylonia ciuitate defungi qui regnauit annis. xxi. Nabuchodonosor autem non possi-
 multũ tempus mortem patris agnosceus & negotio ægyptiaca disponens reliquam prouinciã &
 captiuos iudeorũ & Phœnicũ atq; Syriorũ qui in ægypto fuerant cõmendans quibusdam amicis ut
 eũ magna uirtute & reliqua utilitate deueherentur ad Babyloniã ipse eũ paucis aggressus per desce-
 tũ in Babyloniã uenit. reperienq; cuncta a Chaldaeis dispenfari/ seruatiq; regnum ab optimatibus eo-
 rũ. Dominus factus totius paterni principatus/ captiuus quidẽ adueniẽtibus præcepit habitacula in
 oportunissimis Babyloniæ locis ædificari. Ipse uero de belli manubiis templum belli & reliqua loca
 munificentissime nimis exornans/ & antiquã ciuitatem & alterã extrinsecas adiiciẽs cogitans quate-
 nus nequaquã possent obsidentes fluuiũ conuerrere/ & ad ciuitatẽ accedere. Tres quidẽ interiori ciui-
 tate per circuitũ porticus/ tres uero exteriori cõstituit. Quorũ alias ex cocto latere & bitumine/ alias
 uero ex ipso latere/ fecit/ & largissime muniens ciuitatem/ portasq; diuina pulchritudine comens su-
 perædificauit in paternis regalibus/ aliãq; regalia celsitudinẽ illorũ multo ualde præcedentia. Quo-
 rũ ornatum exponere ualde longissimũ est. Verũtamen sciendũ quoniã hæc maxima atq; superba ul-
 tra crudelitã rei sunt. Perfecta diebus quinq; & decẽ. In his ergo regalibus lapideas munitiones cel-
 sas ædificauit/ & aspectũ montibus similem reddens/ etiã ex arboribus uniuersis plantationes exhi-
 buit. Fecit quoq; hortũ quod suspensibile uocabatur/ eo q; eius uxor desideraret huiusmodi qualita-
 tẽ nutrita in mediæ locis. Hæc itaq; retulit de prædicto rege/ & multa super hæc in libro Chaldaico-
 rũ. in quo culpã conscriptores græcos quasi unã arbitratos a Semiramide assyriã Babylonẽ ædifica-
 tã/ & mira opera ab illa circa eã fuisse constructa falsẽ conscripsisse dicens/ & ipsa quidẽ Chaldaeorũ
 conscriptionẽ fidedignã pudori existimandũ est/ quãdo eũ archiuis Phœnicũ concordare uidentur/
 quæ a Beroso conscripta sunt de rege Babyloniorũ. Quoniã & Syria & uniuersam Phœnicẽ ille sub-
 uertit. In his quoq; consonat & Philostratus in historiis dũ Tyriæ meminit obsessionis/ & Megasthe-
 nes in quarto indidorũ/ ubi declarare contenditur prædictũ regem Babyloniorũ Hercule fortitudine
 & actũ magnitudine præcessisse. Dicit enim eũ & maximã Libyæ partẽ & Hiberiam subuertisse.
 Quæ uero de templo Hierosolymorũ relata sunt/ quia & concrematũ est pugnãtibus Babyloniis/
 & cœpit rursus ædificari Cyro tenente asyæ principatũ. Ex dictis Berosi declaramus. Sic enĩ in ter-
 tio libro dicit. Nabuchodonosor itaq; postea inchoauit prædictũ murum incidens in languorẽ de uĩ-
 ta migravit/ cũ regnasset annis tribus & quadraginta. Huius regni dominus est effectus filius eius. Et
 helmaradochus propter iniquitates & luxurias passus insidias a marito sororis suæ Niriglisoris per-
 emptus est/ cũ duobus regnasset annis. Quo defuncto sumens regnũ qui ei fecit insidias niriglisoris
 annis regnauit quattuor. Huius filius Lobofofardochus principatũ quidem tenuit puer existens mē-
 sibus nouem. Insidias uero passus eo q; nimis appareret malorum esse morum ab amicis extinctus
 est. Hoc itaq; pereunte conueniens hi/ qui fecerant insidias illi communiter regnum imposuere nabo-
 nido cuidam qui erat ex Babylone ex eadem gente. Sub hoc muri circa fluuiũ Babyloniæ ciuita-
 tis ex latere cocto & bitumine sunt ornati. Cũq; regnum eius esset in anno septimodecimo consti-
 tutum/ egressus Cyrus ex perside cum multa uirtute uniuersam asiã subuertẽs impetum fecit ad bar-
 byloniam urbem. Sentiens autem nabonidas inuasionẽ eius/ & occurrens cum exercitu suo/
 atq; congressus pugna uictus & cum paucis fugatus inclusus est in borsipensium ciuitate. Cyrus
 autem

autem Babyloniam comprehendens & deliberans exteriores muros deponere ciuitatis eo q. nimis
 uideretur munica & esset ad capiendum ualde difficilis reuersus est ad Borsipum Nabonidem instā-
 ter expugnaturus. Nabonide uero obsessionem non ualente perferre sed primitus supplicante usus
 clementia Cyri & dans ei habitaculum in Carcamone expulit eum a Babylone. Nabonidus itaque
 reliquum uitæ tempus in illa prouincia cōuersatus est. Hæc concordant cum nostris. Scriptum namq.
 in eis est quia Nabuchodonosor octauo decimo regni sui anno templum nostrum ad desolationem
 usq. se perduxit & fuit exterminatum annis septem. Secundo uero anno regni Cyri fundamentis de-
 positis rursus secundo regni Darii anno perfectum est. His prolatis adiiciam etiam Phœnicum histo-
 rias non enim probationum abundantia relinquenda est/est enim dinumeratio in illis annorum/sic
 enim habent sub rege Thobalo. Nabuchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc
 regnauit Bahal anni decem. post hunc iudices constituti sunt & iudicauere idem. Hæc Nibalus Nala-
 babei mensibus duobus. Chelbisad dei mensibus decem. Abalus pōrifex mensibus tribus. Mittinus &
 Grastratus Abdilimi iudices annis sex. inter quos regnauit Balatorus anno uno/quo moriente mit-
 tentes euocauere Mizalum ex babylone. & quattuor regnauit annis. Eo quoque moriente euocauere
 re fratrem eius Ironium qui regnauit annis uiginti. Sub hoc Cyrus persarum habuit posteratē. Qua
 propter omne tempus est annorum quinquaginta quattuor & mēsum trium. Septimo siquidem an-
 no regni sui Nabuchodonosor coepit obsidere Tyrum. Quarto decimo autem anno regis Ironii Cy-
 rus persarum tenuit principatum. Consonant igitur quæ de templo scripta sunt a Chaldæis ac Tyri-
 is cum litteris nostris. Manifestum uero & sine contentione testimonium est de prædicta nostri gene-
 ris antiquitate & hi siquidem qui non ualde contendunt sufficere iudicio quæ promissa sunt. Opor-
 tet autem non credentibus barbaricis conscriptionibus sed solis græcis fidem habendam esse dicen-
 tibus. Adhuc multos exhiberem testes etiam græcos scientes nostrum genus & oportuno tempore
 eorum habentium mentionem. Pythagoras igitur Samius cum sit antiquus quidem ætate/sapientia
 uero & diuina pietate philosophos omnes excellens non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestū
 est/sed etiam zelatus ea ex multis apparet. Et eius quidem conscriptio nulla reperitur. Multi tamē de
 eo retulere/quorum insignior est Hermippus uir circa omnem historiam diligentissimus indagator.
 Refert itaq. in primo Pythagoræ libro quia Pythagoras uno confabulatorum suorum defuncto no-
 mine Calciophōte genere Crotoniate. Illius animam dicebat secum degere die noctuque & quia præ-
 ciperet ut non transiret de loco unde asinus onus portaret & ab aqua/tetulēta semetipsum abstineret/
 & ab omni blasphemia recederet. Deinde sequitur/hæc autem agebat atque dicebat Iudæorum &
 Tharsensium opiniones imitatus ac transferens. Dicitur enim quia uere ille uir multas Iudæorum le-
 ge in suam transtulit philosophiam. Fuit autem etiam p. r. ciuitates non ignotas olim gens nostra &
 multe nationes ad quos transit etiam zelum eius habuere. Quod manifestat Theophrastus in his q.
 scripsit de legibus. Ait enim quia prohibent Tyriorum leges peregrino sacramento iurare. Inter sa-
 cramentum quibusdam aliis etiam iusiurandū quod corbam appellatur enumerat & apud nullū hoc
 inuenitur iuramentum nisi apud Iudæos solos. Quod interpretatur ex hebraica lingua significat eni-
 donum. Verum neq. Herodotus Halicarnasæus nostram ignorauit gentem. Sed quodam modo eius
 meminisse cognoscitur. De Cholchis enim referens in secundo libro sic dicit. Soli autem inter om-
 nes Cholchi & Aegyptii & Aethiopes uerenda ab initio circuncidunt/Phœnices uero & Syri in Pa-
 lestina qui consueverunt hoc ab Aegyptiis didicisse. Syri autem qui circa Tnermodontem & panthe-
 niū flumiū conuorantur & Astygiones a Cholchis dicuntur nuper didicisse. Hi namque sunt inter
 homines soli qui circuncidunt & isti sicut ægyptii facere uidentur. De Aegyptiis autē & Aethiopi-
 bus dicere non possum utrum alteri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros qui in palestina sunt circūci-
 di. Omniū autē qui habitant palestina soli iudæi circūcidunt. Quod de eis agnoscēs & Cyrillus
 antiquus poeta meminisse hoc modo de gēte nostra dicens. Quia catrametari sunt nostri maiores cū
 Xerxe persarum rege apud Hellada & dinumerās uniuersas gētes/ nouissimā nostrā posuit ita dicēs.
 Postremū uero transibat genus mirabile uisione/linguam quidem plenissimam ope proferentes. Ha-
 bitantes autem in solis montibus/ubi palus amplissima est. Iuuenes capillis sub rotunditate detonsis
 super equos erectos habentes uultus & quasi fumo siccatos. Palam ergo est sicut arbitror/quia nostri
 meminerit/ eo q. & montes in nostra regione sunt constituti in quibus habitamus. Et palus quæ dici-
 tur asphaltis id est bituminalis. Hæc enim inter omnes palus in Syria latior atque maior est. Et Cyril-
 lus quidem cum ita meminerit Iudæos scisse dignoscitur/quem quilibet legerint admirantur. Non ca-
 lumniosi græcorū/sed sapientia summa conspicui. Clearchus enim aristotelis discipulus & ex peripa-
 to philosophorū nullo secundus in primo libro de somno dicit Aristotelē doctore suum de quodam
 giro

nirō Iudæo ita referre & ipsi Aristoteli eundem sermonem abscribit. Quod ita cōscriptum est. Sed alia quidem longum est dicere. Quæ non habere potuerant illius admiratione quadam atq; philosophiam occidi opere præcium est referre. Et Hyperochides uenerantur inquit audire desideramus uerbi. Porro secundum præcepta Aristotelis inquit rhetorice eius genus primitus transcamus ne relinamur doctoribus præceptorum. Dic inquit Hyperochides ita si placet. Ille igitur genere quidem iudæus erat ex inferiori Syria. Qui sunt ex propagine philosophorum indorum/uocantur ut aiunt philosophi. Apud indos Calani/apud Syros autem Iudæi nomen accipientes a loco. Locus enim ubi habitant appellatur iuda. Nomen uero eorum ciuitatis ualde difficile est. Vocat enim eam nomine Hierosolymam. His igitur homo multos Hospitio respiciens & de superioribus ad marina descendens gratissimus erat non solum eloquio sed etiam animo. Et tunc nobis degentibus apud Asiam quum diuinus homo uenisset ad ea loca confabulari coepit nobiscum & cum aliis scholasticis eorū sapientiam tentans. Cunque multi eruditorum congregarentur tradebat potius aliquid. Habebat hæc ait Aristoteles apud Clearchum/& super hæc multam ac mirabilem continentiam. Iudæi uero in cibis & castitate narrant. Licet autem uolētibus hæc ex ipsis lectione cognoscere. Ego enim refugio/plurquam decet inferere. Clearchus siquidem facta digressionē cum aliud propositum haberet nostri generis ita meminit. Hecateus autem abderita uir philosophus simul/& circa actiones industrius cum alexandro rege nutritus/& cum Ptolomæo Lagi commoratus non transitorie/sed de ipsis Iudæis cōscripsit librū. Ex quo uolo capitulariter unum eorū quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primitus tēpus ostendam. Meminit enim belli quod circa Gaium ab Ptolomæo gestum est contra Demetrium quod utique contigit. Undecimo quidē anno post mortē Alexandri Olympiade uero septima & decima atque centesima sicuti refert Castor/adiciens ei hanc Olympiadem dicit/sub hac Ptolomæus Lagus uicit in Gazabello Demetrium antighoni qui uocabatur obessor. Alexandrum uero prōfiterentur uniuersi centesima & quattodecima olympiade fuisse defunctum. Palam ergo est/quia & secundum illum tempus/& sub alexandro genus florebat nostrum. dicit igitur Hecateus/qa post Gaii bellum Ptolomæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolomæi cum eo proficisci ad Aegyptum & rebus communicare uoluerunt. Quorum unus inquit erat Ezechias pontifex Iudæorum/homo ætate quidā quasi sexaginta & sex annorum. Dignitate uero apud contribules maximus & animo sapientissimus/potentissimus ad dicendū & circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudæorū qui decadas accipiūt/& uniuersa in communi gubernant. circa mille & quingentos existere. Rursus autem prædicti uiri faciens mentionem inquit homo hunc honorem gerens & assuetus esse nobiscū assumens aliquos suorum differentiam cunctam exposuit. & habitationem suam & conuersationem quam scriptam habebat pariter indicauit. Deinde palam facit Hecateus quales circa leges existimus & quia omnia sustinere/me transcendamus eas eligimus/& hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur hæc & mala sæpius ab Astygonibus audientes & omnes compulsionum uim passi/a Persicis regibus & Sattapis non possunt mente mutari. Sed cum magna exercitatione de his præcipue omnibus respondere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua dicēs alexandro quondā in Babylone constituto/& uolente Beli templum quod corruerat renouare cunctisq; militibus similiter stercora portare præcipiente solos Iudæos hoc facere non fuisse perpeffos sed etiam multas sustinuisse plagas/& detrimenta pertulisse non modica/donec eis ignoscente rege securitas pberetur. Qui dum ad prouinciā inquit propriā reuersi fuisset/templa & altaria fabricata omnia destruxere. Et pro aliis quidem multa sarrapæ exoluere. Pro aliis uero ueniam consecuti sunt ad ciuitatem quoniam iustitia apud eos mirabilis est & quia gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa. Sed multa quidem millia nostrorum migrantes in Babyloniam per se primitus collocarūt. Non parua etiam morte Alexandri in aegyptum & Phœnicem sunt translata/propter seditionem in Syriam factam/idem itaque uir & magnitudinem prouinciæ quam incolimus pulchritudinemque narrauit. Pene decies trecenta milia inquit integra terrarū optimarū uberrimæ ualde prouinciæ possidere noscuntur. Iudææ nanque huius est amplitudinis & quia etiam ciuitatem ipsam hierosolymorū spaciōsam/& maximam olim inhabitamus & uirorum multitudine copiosam/necnon & templi constructione idem ipse sic refert. Sunt autem Iudæorum in aliis quidem multæ munitiones per prouinciā atque uici. Vna uero ciuitas munitionissima habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum in qua commorantur hominum circa centum & quinquagintamillia nomine Hierosolyma. Est autem in ipsa medietate ciuitatis lapidea quadriporticus centum per circuitum cubitorum habes etiam duplices ianuas. Quo ara est quadranguli figuratione, composita ex lapidibus non dolatis

dolatis sed collectis atq; iacentibus unum quoq; latus uiginti cubitorum latitudinem habens/ altitudinem uero decem. Et circa eam maxima fabrica ubi altare est constitutum & candelabra utraque aurea duo talentorum pondus habentia & in extinguiibile lumen noctibus & diebus. Simulachrum uero aut aliquod anathema ibi nequaquam est nec ulla plantatio. Nullus ibi ueluti lucus aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes quasdam purificationes agentes & omnimode uinum non bibentes in templo. Super autē quia & cum Alexandri regis successoribus postea castrametati sunt. Testatur hoc modo dicens ea quæ cognouerit a uiro iudæo in expeditione constituto. Cuius uerba hæc habentia declarant. Ait enim. Me squidem eunte ad mare rubrum una secutus est quidam cum aliis equestrium iudæorum nos deducentium nomine. Mossolamus uir efficax animo bellator super omnes arcarios/ & indubitanter Græcos & barbaros ualde præcipuus. Is igitur homo properantibus multis pariter & quodam uate ab ipso augurium capiente & perente/ ut cuncti starent. Interrogauit cur sustinerent omnes. Ostendente uero ei uate autē quē intuebat atque dicente. Quasi quidem expediret eis ut sustinerent omnes si staret auis. Si ergo surgens antea euolare procederent. Si uero post tergum iret/ recedere cunctos oportet. Rursum tacens arcusq; trahens sagittas emisit/ & auem percutiens interemit. Indignantibus uero uate & quibusdam aliis & maledicentibus ei. Quid furitis inquit mali dæmonii auem sumentes in manibus/ hæc enim suam salutē nesciens de nostro itinere nobis salubritatem potuit indicare. Si enim præscire futura ualuisset in hunc locū nequaquā uenisset/ metuēs ne sagitta a Mossolamo iudæo periret/ sed & ad eius testimonia iam quidem quiescant. Facile namq; est uolentibus librum ipsum legere & hæc apertius inuenire. Nō uero me pigebit Agatharchidē introducere. Licet homo minime malus/ & ei uisum est nobis detraxisse uideatur. Is enim narrās de Stratonice quemadmodum uenit quidem ex Syria de Macedonia ad uirum suum Demetrium derelinquens Seleuco autem uxorem eam ducere non uolente qd illa sperabat. Exercitu eius in Babylonia posito circa Antiochiam bella mouit. Deinde quomodo reuersus est rex Antiochia capta in Seleucia Metilla fugiens/ cū posset seipsam uelotius interimere somno prohibita ne faceret/ capta atque defuncta est. Hæc ergo prædicens Agatharchides & derogās superstitione Stratonices utitur indicio generis nostri præscribens. Qui uocant iudæi habitant omnium munitionissimam ciuitatem quam uocare Hierosolymam provinciales solent. Hi uacare consueuerunt septima die/ & neq; arma portare in prædictis diebus/ neq; terræ culturā contingere/ neq; alterius cuiuspiam curam habere patientur. Sed in templis extendentes manus adorare usq; ad uesperā soliti sunt. Ingreddiente uero in ciuitatem Ptolomæo Lagi cum exercitu & multis hominibus dum custodire debuerit ciuitatē eis stultitiam obseruantibus provincia quidem dominum suscepit amarissimum. Lex uero manifesta est unam naturā habere solennitatem huiusmodi autē casus præter solos illos alios docuit uniuersos. Ut tunc ad somnia & opiniones quæ tradebant de lege hic confugiant. Dum circa res necessarias ratio nihil ualet humana. Hoc quidē Agatharchidi uidet esse ridiculum. Eis autem q hæc examinant integrius/ apparet magnum/ & scipua laude dignissimum/ si & saluti & patriæ quidā custodiam legum pietatēq; diuinā proponere concupiscant. Quia uero non ignorantes quidam conscriptorum gentem nostram/ sed propter quasdam aut alias causas non salubres memoriam nostri non reliquere. Hoc indicium me arbitror esse prædicturum. Hieronymus enim qui de successoribus conscripsit historiā ipse quidē tpe quo Hecateus fuit/ & amicus existens regis Antigoni Syriæ præsidebat. Verum & Hecateus quidem etiam librum conscripsit de nobis. Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit licet pene in ipsius locis nutritus esset in tantum uoluntates hominum differebant. Alio namq; placuit studiū habere memoria dignū. Aliū uero omnino circa ueritatē quædā passio cernit obscurasse. Sufficiūt tamē ad cōprobationē antiquitatis nostræ ægyptiorū & Chaldæorū arg; Phoenicū historiæ/ & sup illas Græcorum pariter cōscriptiōes. Adhuc enī sup ea Theophrastus & Theodorus & Measeas & aristophanes & Hermogenes & Euemerus & Cynon & Zopyrion & multi quidā alii simul. Non enim ergo omnibus libris incubui/ nō trāsitorie nostri fecere mentionē. Plurimi namq; prædictorū uirorū ueritatē quidē antiquarū causarū frustrati sunt/ quia lectioni sacræ nostrorū nō incubuere librorū. Communiter tamen de antiquitate testati sunt/ pro qua nunc referre pposui. Phalereus autē Demetrius & senior Philon & Eupolemus nō multū ueritate frustrati sunt/ quibus dari ueniā dignū est. Non enim inerat eis ut nostras litteras possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis unum adhuc mihi capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui. Quatenus derogationes & maledicta/ quibus utunt quidam contra genus nostrum falsas ostendam & conscriptoribus eorū testibus utar quando conscribentes hæc contra semetipsos locuti sunt talia. Quia uero multis aliis hoc euenit propter quorundam uasaniā arbitror intelligere eos qui uoluerunt historias ipsas pcurrere. Quædā igit gentiū & gloriosissimarū ciuitatū foedare nobilitatē & cōuersationi

uersationi detrudere tētauerē. Theopompus quidem Atheniensium Lacedaemoniorum uero Pylo-
 crates. His autem Tripodem perdurabilem conscribens. Non enim Theopompus hoc fecit sicuti q-
 dam putant etiam Thebæorum momordit urbē. Multi uero necnon & timens in historiis de prædi-
 ctis & de aliis blasphemauit. Et hoc præcipue faciunt quando gloriosissimi in aliqua parte calumniā-
 tur. Quidam propter inuidiam atq; maliuolentiam/alii uero propter uerbosam nouitatem memoria
 se dignos fieri iudicātes & apud stultos quidē nequaquā hac spe fraudant. Qui non salubre noscunt
 habere iudicium/multas uero eorū miseras condemnabunt. Blasphemiæ uero in nos sæpe gesta-
 rum huiusmodi causa est. Volentes Aegyptii præstare aliquibus ueritatem corrumpere tētauerē. Et
 neque aduentū in ægyptū nostrorum progenitorū sicuti contigit sunt confessi. Nec rursus egressum
 cum ueritate dixerē/multasq; causas odii ac inuidiæ pariter habuere. Principio quidē quia in eorum
 regione nostri progenitores potētes effecti sunt. Vnde regressi ad propria denuo fuere foelices. Dein
 de horum aduersitas multas inter eos fecit inimicitias. In tantum differente nostra pietate extra solen-
 nitates illorum quantū dei natura animalibus irrationabilibus sine dubitatiōe distinguitur. Commu-
 nis namq; apud illos ritus est alios arbitrari deos/seorsum nō singuli solent diuersis ea muneribus ho-
 norare. Vani ac fatui omnes homines & ab initio uti de his malis opinionibus consueti. Et propterea
 nequaquā imitari nostrā honestatē de diuina ratione potuere. Videntēsq; multos nostram zelari con-
 uersationē inuidiā habuere/& ad tantā fatuitatem ac pusillanimitatem quidā eo perducti sunt/ut nō
 eos pigeret/etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua dicere. Quod cum hoc faciunt sibi met
 ipsis aduersus conscribere passionem cæcitatē ignorauere. In uno tamē & maximo uiro uerbū meū
 statuam/quo usus sum ante paululū nostræ antiquitatis teste. Manethon itaq; qui ægyptiacam histo-
 riam ex litteris sacris se interpretaturū pollicitus est prædicens nostros progenitores cum multis mi-
 libus in ægyptum aduenisse incolas subiugasse. Deinde ipse confessus est/quia posteriori tēpore amit-
 tentes eam prouinciā quæ nunc iudæa uocat obtinuissem/& ædificantes Hierosolymā/cōstruxissent
 templū. Et usq; ad hoc conscriptiones secutus est antiquorū. Deinde præbens sibi met potestatem cū
 utiq; uideat scribere ea quæ in fabula sunt atq; dicunt/incredibilia uerba de iudæis inseruit/uolens
 permittere nobis plebē ægyptiorū leprosum aliorūq; languentiū. Quod sicut ait abhominatiōe
 ex ægypto fuga dilapsi sunt. Amenophin etiam regem adiecit quod est falsitatis nomen. Et propter
 rea tempus regni eis nequaquā diffinire præsumpsit cū aliorū regū omnes annos perfecte protulerit.
 Hinc itaque quasdam annecti fabulas pene oblitus/qui egressum pastorum ab Hierosolyma ante qu-
 gentos decem & octo annos factum esse protulerat. Themusis enim erat rex quando egressi sunt. Et
 ab hoc tēpore regū qui postea fuere anni sunt. ccc. lxx. xiii. usq; ad fratres nomine Sethonē & Herm-
 tum/quorum Sethonem quidē Aegyptū/Hermetum uero Danicum denominatum/quem expellens
 inquit. Sethon regnauit annis quinquaginta & nouē. Et post hunc senior scilicet Tapsis annis sexagi-
 ta sex. Ante tantos igitur annos egressos ex ægypto patres nostros cōfessus. Deinde Amenophin adi-
 cians regē hunc confiteat & deorum fuisse contemplatōrē sicut Osorem quendam priorum regum
 & impleisse desiderium enim nominis sacerdotem. Idem amenophin natum ex parte Papio/qui ui-
 debatur quasi diuina participari natura. Et secundum hæc sapientiam hanc habere præscientiam fu-
 turorum. Et dixisse regi hunc uniuocum enim/quia posset uidere deos/si prouinciā a leprosis & ali-
 is maculatis hominibus purgare contenderet. In quo latatum regē omnes dicit corpore debiles ex
 ægypto congregasse & fecisse multitudinem numero octuaginta milia. Eosq; ad sectiones lapidū in
 partem Nili orientalem misisse/ad hoc esse efficiendum. simul & alios ægyptios quibus hoc erat in-
 iūctum fuisse autem quosdam inter eos etiam rationabilium sacerdotum lepra perculos ait. Ameno-
 phin uero illum sapientem diuinumque utrum refert timuisse/& circa semetipsum/& apud regem/
 deorum Vulcanum/ut aperte suaderet eis uim fieri/sed iecisse quoniam auxiliarentur quidam macu-
 latis hominibus & ægyptum obtinerent tredecim annis. Et hæc cum non quidā præsumpsisse regi
 dicere/sed ex his hominibus cōscriptum reliquisse librum/& per semetipsum & apud regem/& pro-
 pterea regem in anxietatem maximam peruenisse pro iudæis/his uerbis hæc refert. His itaque roga-
 tus rex ut ad requiem & tutamen eorum secerneret ciuitatem Desertam urbem quæ tunc fuerat pa-
 storum nomine Auarin præbuit eis. Est autem hæc ciuitas secundum theologiam antiquam ual-
 de præcella. Porro illi in hanc ingressi & locum hunc ad resultandum habentes. Optimum qu-
 cem sibi met quendam Heliopolitanorum pontificum Osaphipha constituere/& huic se obedire in
 omnibus iurauerunt/ut ille primum quidem eis legem posuit/ut neque deos adorarent/neque ab
 sacris animalibus quæ præcipue festina apud Aegyptios erant/se poenitus abstinerent/nullicque co-
 palarentur nisi cum quibus iusurandum habere uidebantur. Hæc autem sentiens/& alia plura ma-
 xime ægyptiorū consuetudinibus inimica præcepit multo opere muros ædificari ciuitatis & ad bel-
 la præparari

la preparari contra Amenophin regem. Ipse uero assumens secum etiam alios sacerdotes & macula-
torum quosdam misit legatos ad pastores qui uidebatur a thethmuse rege depulsi ad Hierosolymo-
rum urbem causas suas & aliorum qui simul fuerant exhonorati significans & posces ut pariter contra
Aegyptum castrametarentur promisitque eos fore uenturos. Primum quidem in Auarin progenitorum
suorum prouincia & necessaria populis abundantius exhibenda pugnaturus autem opportuno
tpe & prouinciam facillime subdituros. Illi uero laetitia cumulati omnes alacriter usque ad ducenta
milia uirorum pariter sunt aggressi & non post multum ad Auarin usque uenere. Amenophis autem Aegy-
ptiorum rex dum illorum audisse inuasionem non mediocriter uulneratus est. Dum recordaretur quod
ei praedixerat amenophis Papii. Et primum quidem congregans Aegypticam plebem. Facto consi-
lio cum principibus eorum animalia sacra & quae praecipue a sacerdotibus honorabantur ante praemisit
& sacerdotibus particulariter iussit ut simulachra eorum caute caelarent. Filium uero Sethonem qui
etiam Ramessi a Rapso patris nomine uocabatur. Cum quinque esset annorum apud suum commen-
dauit amicum. Ipse uero transiens cum aliis Aegyptiis usque ad trecenta milia uirorum bellatoribus uiris
occurrentes congressus non est putans enim semetipsum contra deum pugnare. Post tergum reuersus uenit
ad Memphin & sumens Apin talia sacra mox in Aethiopia cum uniuersis nauibus & multitudine
uenit aegyptiorum. Per gratiam namque erat ei subiectus aegyptiorum rex. qui suscipiens etiam populum uni-
uersum praebuit alimenta hominibus necessaria quae prouincia ministrabat. Et ciuitates ac uicos tre-
decim quatenus eis qui fuerant deducti ad fines Aegyptios & in aethiopia quidem haec gesta sunt. So-
lymitae uero descendentes cum uiris pollutis aegyptiorum sic pessime hominibus usi sunt ut eorum uictoria
esset nimis pessima. His qui tunc eorum impietates inspiciebant non solum etenim ciuitates & uis-
cos concremauere sacrilegia facientes & deorum idola deuastantes sed etiam ipsa sacra animalia quae
colebantur crudelissime discerperunt. Perpetratores & occisores horum sacerdotes atque prophetas esse
cogentes quos etiam expellebant nudos. Dicit itaque quia conuersationes & leges eis composuit. Sa-
cerdos quidam genere Heliopolitis nomine Orsaspas uocatus ex nomine Osireos heliopolitani
dei quod dum conuersus fuisset ad hoc genus mutauit nomen & uocatus est Moyses. Quae uero aegy-
ptii de iudeis proferunt haec sunt. Sed & multa breuitatis causa praetereo. Dicit autem rursus Mane-
thon quia postea amenophis ex aegypto digressus est cum magna uirtute simul & filius eius Ran-
sis & ipse habens magnum exercitum. Et congressi contra pastores atque pollutos uicerunt usque
ad Syriae fines. Haec equidem & huiusmodi Manethon conscripsit. Quia uero anilia loquitur de
liramenta atque mentitur aperta ratione monstrabo illud primo distinguens quod postea alterna gra-
tia referendum est. Is enim concessit nobis atque professus est eo quod ab initio non fuerint Aegyptii ge-
nere sed extrinsecus illuc aduenissent & aegyptum obtinuissent & ex ea rursus egressi sunt nostri pro-
genitores quia uero nobis postea permixti non sunt Aegyptii corpore debilitati & qui ex his non
fuit Moyses qui populum eduxit ex aegypto sed ante multas generationes extitit per ea quae ipse di-
xit conabor ostendere. Primam itaque causam posuit figmenti risibilem. Rex enim inquit amenophis
concupiuit uidere deos quos putas siquidem quia apud eos solennes erant Bouem & Hyrcum & Cro-
codilos & Canicaptos uolebat aspicere. Caelum autem quomodo poterat & cur hoc habuit desiderium
quia utique & prior enim rex alter hos uiderat. Ab illo ergo audiens quales essent & quemadmodum
eos uidisset noua nequaquam agebat arte sed forte sapiens erat ille uates per quem haec rex posse agere
confidebat quod si ita fuisset quomodo impossibilitatis concupiscentiam non praesciuit non euenit quod
uoluit. Proinde quam rationem habere potuit ut propter semimembrios aut leprosos ei uisibiles essent.
Dii irascuntur enim propter impietates non propter corporum diminutiones. Deinde tam multa milia
leproforum & male habentium una pene hora quomodo fuit possibile congregari aut quomodo rex non
obediuit uati. Ille namque praecipit debiles Aegyptios exilio deportari. Hic autem eos ad sectiones la-
pidum destinauit tanquam operariis indigens & non purgare prouinciam uolens. Ait autem eo quod uates qui
dum semetipsum pemerit prauidens eorum iram & quae erant in Aegypto futura & conscriptum librum re-
gi reliquit. Proinde ab initio uates etiam suum interitum non praesciuit quomodo nunc repente regi contradixit
uolenti uidere deos quam quod se ipse perimere festinabat. Quod uero iter omnia est stultius uidea-
mus. Audiens enim haec inquit & de futuris iam metuens. Debiles illos ex quibus Aegyptum purgare de-
buerat neque tunc de prouincia protulit sed rogantibus eis sicut ait ciuitatem dedit dudum a pastoribus
habitata quae uocabatur auaris. Ad quam congregati principem inquit legere ex sacerdotibus Heliopolita-
nis qui eis exposuit ut neque deos adorarent. Neque ab Aegyptiacae festiuitatis animalibus abstinere-
nt sed omnia perimerent atque consumerent nulli poenitus miscerentur nisi cum quibus coniurati esse uide-
bantur & iureiurando multitudinem obligatam quatenus in eis legibus perdurarent. Auarin ciuita-
tem munitam contra regem dicit eos bella sumpsisse. Adiecit autem quia misit Hierosolymam rogans
illos pro auxilio exhibendis & daturum auarim compromittentes quae foret ex Hierosolymis egre-
dientibus

dientibus exire maiorum/ & ex qua procedens omnem ægyptum obrinerent. Deinde subiungit illos quidem uenisse cum ducentis milibus armatorum. Regem uero Amenophin Aegyptiorū cum non cessaret repugnādū deo mox ad Aethiopiam refugisse & Apin cū aliis sacris animalibus deuexisset. Hierosolymis uero inuasionē facta & ciuitates depopulatas/ & templa cōcremasse/ & equestres pere misse refert/ & nulla iniquitate aut opere iniquitatis abstinnisse. Quod uero conuersationem & leges eis exhibuit. Sacerdos inquit erat genere Hieropolitis nomine Arsiphas uocatus ab appellatione Osireos Heliopolitāi dei/ & mutato nomie dictus/ postea Moyses Tertiodecimo uero inq̃t āno Ame nophin postquam regno pulsus est ex æthiopia profectū cū multis milibus dicit & congressum con tra pastores atq; pollutos habita cōflictione uicisse. Et multos interficientē usq; ad fines Syriæ perfer entum. In his iterū non intellexit si uerisimilitudine se mēiri leprosum/ nāq; & cum eis ait multatū/ do collecta debiliū. Licet primitus irascere regi circa se utiq; talia facienti secundū præmonitionē uatis. Tamen cum a sectione lapidū sunt egressi/ & prouinciā percipere omnes circa eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illū odio habebant seorsum magis insidiari potuissent non cir ca omnes bella committere cum scilicet plurimi existentes multorum illic cognationes haberēt. Pro inde etiam si contra homines pugnare decreuere/ nō tamē cōtra deos impietate gerere præsumebāt nec contraria suis agere legibus in quibus inscripti esse noscunt. Oportet itaq; nos Manethoni gra tias agere/ quoniam huius iniquitatis principes dicit. Non eos qui ex Hierosolyma sunt egressi/ sed illos ipsos Aegyptios esse probat & maxime sacerdotes atq; insiurandi uinculum illorum multi tudine conuenisse. Illud autem quomodo non irrationabile est. Nec pericula belli participatus est/ sed misere maculatos ad Hierosolymam/ & ab eis solatia poscerent/ maxima stultitia non illorū sed hæc fingentis ostenditur. Iste nāq; etiam nomen positum ciuitati.

idest a templorum spoliatione præsumpsit edicere. Et hoc postea fuisse mutatum. Miranda res/ quia posteris quidē turpe fuit tale nomen & otiosum. Ipsi ue ro qui fundauere urbē ornare semetipsos etiā uocabulo credidere. Hic autē fortissimus uir multa de tractionis imperitia nō intellexit q̃a Hierosolymi nō idē uoce Iudaica quod Græca significat. Quid ergo amplius q̃libet dicere cōtra mendaciū tam imprudenter expositum. Sed quoniā cōgruam iam magnitudinē suscepit hic liber/ aliud faciēs principiū/ cætera præsentis operis explanare tentabo.

¶ Phlauii Iosephi de antiquitate Iudæorum
ad Epaphroditum. LIBER. II.

Riori quidem uolumine clarissime mihi Epaphrodite de antiquitate nostra monstraui Phœnicum & Chaldæorū Aegyptiorūq; litteris satisfaciens ueritati/ multosq; Græcorū cōscriptores adducēs. & me am e diuerso disputationē aduersus Manethonem & Chæremonē & alios quosdā exhibui. Nūc autem inchoabo reliquos arguere/ q̃ contra nos aliqua conscribere. Impulsus enim sum cōtra Appionē respondere grammaticū si tum assumi hoc oportet officium. Horū igitur quæ ab eo conscripta sunt/ alia quidem similia sunt dictis alio rum/ alia ualde frigida. Plurima uero quandam tātummodo detra ctionem habentia/ & multā. ut ita dixerim. ineruditi probationem tanquā ab homine composita & moribus praua & totius uitæ suæ temporibus importuna. Quia uero multi hominum propter stultitiam suam his potius sermonibus capiuntur/ quā illis quæ multo studio cōscribuntur/ & derogationibus quidem gaudēt. præconiis ue ro mordentur/ nihil horum nouit indoctus. Illud quoq; quod seminari dicit/ quo cum iudæi essent/ Alexandrini uocati sunt similis in sciētiā esse. Omnes etenim/ qui ad coloniā aliquā deuocant. & plu rimū alterutris genere diffecūt/ ab ædificatoribus appellationē accipiūt. Et quid opus est de aliis dice re/ nostrorū enim ipsorū hi q̃ Antiochiā inhabitāt Antiocheni nominant. Ius enim ciuiū eis dedit cō ditor Selencus. Similiter & qui in Epheso cōmorant in Licaonia cū ciuibz exinde natis uniuoci sūt. Hæc præbentibus regni eis per tempora successoribus. Romanorum uero elementia cunctis nō par uulum donum appellationis suæ concessit. Non solum uiris singulis/ sed etiā maximis gentibus in cō muni. Hiberi deniq; antiqui & Tyrrheni & Sabini & Romani uocant. Si uero hunc modum aufert communis ciuitatis Appion quiescat dicens semetipsum Alexandrinum. Natus enim in profundis/ sima ægypto quomodo erat Alexandrinus iure ciuitatis sicut ipse i nobis dicit ablato. cū solis Aegy ptiis nūc orbis domini Romani participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse uideant. Hic autē ita roba tus est/

Ita est ut dignitates quas ipse impetrare prohibebatur adipisci non ualens calumniari conetur eis/ q
 hæc iustissime percepere. Non enim propter inopiã habitatorum ciuitatis quam studiose ædificabat
 alexander nostrorũ aliquos ibi collegit/ sed omnes approbans diligenter ex uirtute ac fidedignos in/
 ueniens hoc præconiũ nostris exhibuit/ cū gērem nostrā studeret nō mediocriter honorare. Ait enim
 Hecataeus. Quia propter māsuetudinē atq; fidem quam ei præbuere iudæi Samariam regionē adie/
 cit/ ut eā sine tributis haberent/ Similia quoq; sapuit post alexandrum etiam Ptolomeus lagi de lu/
 dæis in alexandria commorantibus. Nam Aegyptiaca eis castra commisit. Arbitratus ea fide simul
 eorum & fortitudine conseruanda & in Cyrene credens se tutissime regnaturũ/ & nō in aliis libiæ ci/
 uitatibus ad ea loca partē iudæorũ habitandi causa direxit. Post hunc autem Ptolomeus/ qui Phila/
 delphus est appellatus non solũ/ si qui fuere captiui apud eos nostrorum omnes absoluit/ sed & pecu/
 nias eis sæpius condonauit/ & quod maximum est desiderauit agnoscere nostras leges/ & sacrarũ scri/
 pturarum uolumina concupiuit/ misitq; rogans destinari uiros qui ei interpretauerũt legē/ & ut hæc
 apprimè conscriberentur diligentia hanc cōmisit non quibuscunq; uiris/ sed Demetrium Phalereum
 & Andream & Aristeu ad hæc implenda constituit/ quorũ eruditionem propriarum litterarũ Deme/
 trius differebat. Alii uero habebāt custodiã corporis eius iniunctam. His ergo hanc diligentia impe/
 rauit. Non enim leges & patrũ nostrorũ philosophiã discere concupisset. si his utentes despiceret &
 non potius ualde miraret. Quæ poene omnes in ordine progenitores eius Macedonũ reges ignoraue/
 re/ habentes ergo nos præcipuũ familiaritatis affectũ. Tertius nanq; Ptolomeus/ qui uocatus est be/
 nefactor fortiter obtinens Syriam uniuersam nō diis Aegyptiacis pro uictoria solēnitates gratificas
 immolauit/ sed ueniēs ad Hierosolymam multas hostias sicut nostri moris est/ deo gratificauit/ dignis
 si mag; dica uir ornamenta uictoriæ. Philometor autem Ptolomeus/ & eius uxor Cleopatra omne re/
 gnũ commiserunt iudæis/ & duces totius fuere militiæ Onias & Dosithæus iudæi/ quorum nominibus
 derogat Appion/ cū debuisset opera eorũ potius mirari & gratias agere/ quoniam liberauere Alexã/
 driã quã ueluti defendere se quis confingit. Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatræ regno & pi/
 culum pessimæ perditionis insisteret. Istorum labore ciuitas intestinis proeliis est erepta. Sed postea
 inquit Onias ad urbē deduxit exercitũ paruũ cū esset illic Herinus p̄s Romanorũ legatus. Quod
 ut ita dicā recte atq; iuste factũ est. Ptolomeus enim qui cognominatus est Physcon moriente suo pa/
 tre Ptolomæo Philometore/ egressus est de Cyrene uolens reginam Cleopatram expellere & filios re/
 gis/ ut ipse regnũ iniuste sibi met applicaret/ propter hæc ergo Onias aduersus eũ bellũ pro Cleopa/
 tra suscepit. Et fidem quam habuit circa reges nequaquã in necessitate deseruit. Testis autē deus iusti/
 tiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon ptolomæus cum aduersum exercitũ qdē Oniæ pugna/
 re præsumeret/ oēs uero iudæos in ciuitate positos cum filiis & uxoribus capiens/ nudos atq; uinctos
 elephantis subiecisset/ ut ab eis conculcati deficerent Et ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset/ in con/
 trariũ quæ præparauerat euenire. Elephantis enim relinquētes sibi appositos iudæos impetu facto su/
 per amicos eius multos ex ipsis interemere. Et post hæc ptolomeus quidē aspectũ terribilē contem/
 platus est prohibentē se ut illis noceret hominibus. Concubina uero sua charissima quã alii quidem
 Hythacam. Alii uero Hirenem denominant/ supplicante ne tantam impietatem perageret/ & cōces/
 sit/ & ex eis quæ egerat/ uel acturus erat pœnitentiã egit. Vnde recte hanc diem iudæi alexandria cō/
 stituti eo qd aperte a deo salutē pro meruere celebrare noscunt. Appion autem omniũ calumniator &
 ppter bellũ aduersus Physconem gestũ/ iudæos accusare præsumpsit/ cū eos laudare deberet. Is autē
 etiam ultimæ Cleopatræ reginæ Alexandrinorũ meminit. Veluti nobis impropers/ quoniã circa
 nos fuit ignorata & non potius illā redarguere studuit/ cui nihil omnino iniustitiæ & malorũ opẽrũ
 defuit. uel circa generis necessarios uel circa maritos suos qui etiã dilexerint eā. Vel in cōmuni cōtra
 Romanos omnes & benefactores suos imperatores. Quæ etiam sororem Arsinoem occidit in tem/
 plo nihil sibi nocentē. Peremit autē & fratrem infidiis paternosq; deos & sepulchra progenitorũ depo/
 pulata est. Percipiensq; regnũ a primo Cæsare eius filio & successori rebellare præsumpsit. Antoniũ
 q; corrumpens amatoriis rebus & patriæ inimicũ fecit/ & infidelē circa suos amicos instituit. Alios q;
 dem genere regali spolians/ alios autē demens & ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet am/
 plius dici/ cum illum ipsum in nauali certamine relinquens idest maritũ & parentē communium filio/
 rum tradere cū exercitu a principatu & assequi esse qui coegit. Nouissime uero Alexãdria a Cæsare
 capta/ ad hoc usq; perducta est ut saltem hic sperare se iudicaret si posset ipsa manu sua iudæos peri/
 mēre. eo qd circa omnes crudelis & infidelis extaret. Putas ne gloriã dum nobis non est. si quemadmo/
 dum dicit Appion/ famis tẽpore iudæis triticũ non est mensa. Sed illa quidem pœnam subiit com/
 perēt. Nos autē maximo Cæsare utimur teste solatii atq; fidei/ qd circa eũ cōtra Aegyptios gestimus
 nec nō & senatu eiusq; dogmatibus & epistolis Cæsaris Augusti qbus nostra merita cōprobanť. Has
 litteras

litteras Appionem oportebat inspicere & secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta. Et omnibus Ptolomeis & quæ a senatu constituta sunt. Necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si uero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus mentiri non potuit hoc iudiciū est sterilitatis ac necessitatis frumentorum non accuratio iudæorū. Quid enim sapiāt omnes imperatores de iudæis in Alexandria commorantibus palam est. Nam administratio tritici nihilominus ab eis quam ab aliis Alexandrinis translata est. Maximam uero eis fidem olim a regibus datam conseruauere/ idest fluminis custodiam/ totiusq; custodiæ nequaquā his rebus indignos esse iudicātes. Sed super hoc quomodo ergo inquit si sunt ciues/ eisdē deos/ quos Alexandrini non colunt? cui respondeo. Quomodo etiam cum uos sitis Aegyptii inter alterutros proelio magno & sine foedere de religione contenditis. An certe propterea nō uos omnes dicimus Aegyptios? & neq; communiter homines quoniā bestias aduersantes naturæ colitis multa diligentia nutrientes. Cum genus utiq; nostrorū unū atq; idē esse uideatur. Si autē in nobis Aegyptiis tantæ differentię opinionum sunt qd miraris sup his qui aliunde in Alexandria aduenerunt. Sin legibus a principio constitutis circa talia permanere. Is autē seditionis causas nobis apponit/ qui si cū ueritate ob hoc accusat iudæos in alexandria constitutos. Cur omnes nos culpāq; positos eo quod noscamur habere concordia. Porro enim seditionis auctores quilibet inueniet Appiones similes Alexandrinorū fuisse ciues. Donec enim græci fuere & Macedones hāc ciuitatē habentes nullā seditionē aduersus nos gessere/ sed antiquis græce solennitatibus. Cam uero multitudo Aegyptiorum creuisset inter eos propter confusiones temporum etiam hoc opus semper est additum. Nostrium uero genus permanfit purum. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principatū/ nequaquā populo Macedonicā habente constātiā/ neq; prudentiā græcam sed cūctis scilicet utētibz malis moribus Aegyptiorū & antiquas inimicitias aduersum nos exercentibus. E diuerso nanq; factū est quod nobis impropere præsumunt. Nam cū plurimi eorū non opportune ius eius ciuitatis obtineant peregrinos uocantes eos qui hoc priuilegiū ad omnes imperatrasse noscuntur. Nā Aegyptiis neq; regū quisquā uidet ius ciuitatis fuisse largitus/ neq; nūc qlibet imperatorum. Nos autem Alexander quidē introduxit/ Reges autem auxere. Romani uero semper custodire dignati sunt. Itaq; derogare nobis Appion dignatus est quia imperatorum non statuamus imagines tanquā illis hoc ignorantibus aut defensione Appionis indigentibus/ cum potius debuerit admirari magnanimitatē mediocritatēq; Romanorū. Quoniā subiectos non cogit patria iura trāscēdere. Sed suscipiūt honores sicut dare offerentes piū atq; legitimū est. Non enim honoris gratiam habent/ qui ex necessitate & uolentia conferunt. Græcis itaq; & aliis quibsdā bonū esse creditur imagines instituere. Deniq; & patrū & uxorē filiorūq; figuras depingentes exultant. Quidam uero etiā nihil sibi cōpetentiū sumunt imagines. Alii uero & seruos diligentes hoc faciunt. Quod ergo mirū est si etiam principibus ac dominis hunc honorē præbere uideant? Porro autē legislator non quasi prophetans romanorum potentiam non honorandam/ sed tanquam causam/ neque deo neq; hominibus utilē despiciens. Et quoniā torius animati multo magis dei inanimati probatur inferius iterdixit imagines frabricari. Aliis autem honoribus post deū colendos non prohibuit uiros bonos quibus nos & imperatores & populū ro. dignitatibus ampliamus. Facimus autē p eis cōtinua sacrificia/ & non solū quotidianis diebus ex impensa communi omniū iudæorū talia celebramus. Verum cum nullas alias hostias ex communi neq; pro filiis peragamus. Solis imperatoribus hunc honorem præcipuum pariter exhibemus/ quem hominum nulli persoluimus. Hæc itaq; cōmuniter satisfactio posita sit aduersus appionem pro his quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autē esse eos/ q ei huiusmodi fomitem præbuere/ idest possidoniū & Appoloniū Molonis/ quoniā accusant quidē nos quare nos eisdem deos cum aliis non colimus. Mentientes autē pariter & de nostro templo blasphemias cōponentes incongruas/ non se putant impie agere/ dum sit ualde turpissimum liberis qualibet ratiōe mētiri. Multo magis de templo apud cunctos homines nominato tāra sanctitate pollēre. In hoc enim sacrario Appion præsumpsit edicere. Asini caput collocasse iudæos/ & eū colere/ ac dignū facere tanta religione/ & hoc affirmant fuisse depalatū dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templū/ & illud caput inuentum ex auro compositum multis pecuniis dignum. Ad hoc igitur prius quidē. Quoniā Aegyptius uel si aliquid tale apud nos fuisset nequaquā debuerat increpare/ cū non sit deterior asinus furonibus & hircis & aliis qui sunt apud eos dii. Deinde quomodo non intellexit operibus incerpatus de incredibili suo mendacio. Legibus nanq; semper utimur hisdem/ in quibus sine fine cōsistimus. Et cum uarii casus nostram ciuitatem sicut etiā aliorū uexauerint. Et dius ac Pompeius magnus ac Licinius Crassus/ & ad nouissimum Titus Cæsar/ bello uincentes obtinuerunt templum. Nihil huiusmodi illic inuenire/ sed purissimā pietatē de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia uero Antiochus neq; iusta fecit tēpli deprædationē/ sed de egestate pecuniarū ad hoc accessit cū nō eēt hostis/ & super nos

super nos auxiliores suos & amicos aggressus est. Nec aliquid dignū derisione illic inuenit. Multi & digni conscriptores super hoc quoq; testantur/Polybius Megalopolita. Strabon Capadox/nicolaus Damascenus/Timagenes/& Castor temporū conscriptor/& apollodorus. omnes dicūt pecuniis indigentē antiochum transgressum foedera iudæorum.& spoliasse templū auro argentoq; plenū. Hæc igitur appion debuit respicere/nisi cor asini ipse porius habuisset/& impudentiam canis/& qui apud ipsos assoler coli. neque enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaque asinus neque honorē neq; potestatem aliquā damus sicut ægyptii Crocodilis & aspidibus/quando eos qui ab istis mordentur/& a Crocodilis rapiuntur felices/& deo digni arbitrantur. Sed sunt apud nos asini/quod apud alios sapientes uiros onera sibi inposita sustinentes. Et licet ad arcas accedentes comedant aut proposita non adimpleant multas ualde plagas accipiunt quippe operibus & ad agriculturā rebus necessariis ministrantes/sed aut omnium guardissimus fuit appion ad componendum uerba fallacia/aut certe ex rebus initia sumens hæc implere non ualuit/quando nulla potest contra hos blasphemia prouenire. Alteram uero fabulam derogatiōe nostra plenam de græcis apposuit/de quo hoc dicere sat erit/quoniā qui de pietate loqui præsumunt/oportet eos non ignorare minus esse immundū per templa transire quam sacerdotibus scelestia uerba confingere. Isti uero magis studere defendere sacrilegum regem/quam iusta & ueracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim antiocho præstare & infidelitatem ac sacrilegium eius tergere/quod circa gētem nostram est usus propter egestatem pecuniarum detrahentes nobis/etiam quæ in futuris essent mentiri sunt. Propheta uero aliorum factus est appion/& dixit antiochum in templo inuenisse lectum & hominem in eo iacentem/& propositam ei mensam maritimis terrenisq; uolatilium dapibus plenam/& obstupuisse his homo. Illum uero mox adorasse regis ingressum tanquam maximum ei solatium præbiturum/ac p. cidentem ad eius genua extensa dextera poposcisse libertatem.& iubente rege ut consideret & diceret quis essent uel cur ibidem habitaret/uel quæ esset causa ciborum eius. Tūc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem ait. Inquit esse se græcum/& dum perageret provinciam propter uitæ causam direptum se subito ab alienigenis hominibus atque deductum ad templum & inclusum illic/& a nullo conspici/sed cuncta dapium præparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia prodidisse & detulisse læticiā. Deinde suspicionem/postea stuporem/ac postremum consulentem a ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem iudæorum pro qua nutriebatur/& hoc illis facere singulis annis quodam tempore constituto. Et cōprehendere quidem Græcum peregrinum/eumq; annali tempore saginare/& deductum ad quandam siluam occidere quidem eum hominem eius corpus sacrificare secundum suas solennitates/& gustare ex eius uisceribus & iusiurandum facere in immolatione Græci/ut inimiciā cōtra Græcos haberent. Et tunc in quandam foueam reliqua hominis preuntis abicere. deinde refert eum dixisse paucos iam dies debita sibi inesse superesse atq; rogasse ut erubescerent Græcorum deos & superantes in suo sanguine insidias iudæorum. De malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est/sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen a sacrilegio priuat antiochum sicut arbitrati sunt qui hæc ad illius gratiam conscribere. Nam eni præsumpsit aliquid tale ut ad templum accederet/sed sic autem inuenit non sperans. Fuit ergo uoluntatibus iniquis impius/& nihilominus sine deo quanta iussit mendacii superfluitas. quam ex ipsa re cognoscere ualde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legū esse dignoscitur/sed maxime aduersus ægyptios & plurimos alios. Quem enim chorū non contigit aliquando circa nos peregrinari/ut aduersus solos renouata coniuratione per effusionem sanguinis egeremus/uel quomodo possibile est ut ad has hostias omnes iudæi colligerent/& tantis millibus ad gustanda uiscera illa sufficerent/sicut ait appion/uel cur inuentum hominem quicumq; fuit/non enim suo nomine cōscripsit/aut quomodo enim in suam patriam rex non cum pompa deduxit dum posset. Hoc faciens ipse quidem putari pius & Græcorum amator eximius/assumere uero contra iudæorum odium solaria magna cunctorum. Sed hæc relinquo/insensatos enim non uerbis sed operibus decet arguere. Sciūt igitur omnes/qui uideret constructionem templi nostri/qualis fuerit & intransgressibilem eius purificationis integritatem. Quattuor enim porticus habuit in circuitu/& harum singulæ propriam secundum legem habuere custodiam. In exteriorem itaque ingredi licentiam omnibus etiam alienigenis/mulieres tantummodo menstruatæ transire prohibebantur. In secunda uero porticu cuncti iudæi ingrediebantur/eorumq; coniuges cum essent ab omni pollutione munda. In tertia masculi iudæorū mundi existentes atque purificati. In quarta autem sacerdotes stolis induti sacerdotibus. In adytum uero soli principes sacerdotum propria stola circumamicti. Tanta uero est circa omnia prouidentia pietatis/ut secundū quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane etenim aperto templo oportebat facientes traditas hostias introire. Et meridie rursus dum clauderēt templū. Denique ne uas aliquod portari licet in templum/sed erant in eo solummodo posita altera mensa turibulum. candel-

labrum quæ omnia & in lege conscripta sunt. Etenim nihil amplius neque ministeriorum aliquorum ineffabilem agitur; neque intus illa epulatio ministratur. Hæc enim quæ prædicta sunt habent totius populi testimonium manifestum rationemque gestorum. Licet enim sint tribus quattuor sacerdotum & harum tribuum singulæ habeant hominum plusquam quinque milia; sit tamen observatio particu- lariter per dies certos & his transactis alii succedentes ad sacrificia veniant & congregati in templum mediante die præcedentibus clauis templi & ad numerum omnia uasa percipiunt nullaque ad cibum aut potum attineat in templo delata. Talia namque etiam ad altaria offerre prohibitum est; præter illa quæ ad sacrificia præparantur. Quod ergo Appionem esse dicimus nisi nihil horum examinantem uerba incredula protulisse. Sed turpe est; historiæ enim ueram notitiam se proferre grammaticus non promissit. Et sciens templi nostri pietatem hanc quidem prætermisit. Homini autem græci compræ- hensionem finxit & pabulum ineffabile & ciborum opulentissimam claritatem. Et peruios ingrediē- tes ubi nec nobilissimos iudeorum licet intrare nisi fuerint sacerdotes. Hæc ergo pessima est impie-// tas atque mendacium spontaneum ad eorum seductionem; qui noluerunt discutere ueritatem. Per ea si quidem mala & ineffabilia quæ prædicta sunt nobis detrahere tentauere. Rursusque tanquam piis- simus dederit adiucens fabulæ inna facta. At enim illum retulisse dum bellum iudei contra iudeos haberent. Longo quodam tempore in aliqua ciuitate iudeorum qui ea apollinem colebat uenisset ad iudeos; cuius hominis nomen dicitur Zabidon. Deinde quis enim promississet traditurum se eis Apollinem deum Dorientium uenturumque illum ad nostrum templum. Si omnes ascenderent & credidissent omnem multitudinem iudeorum. Zabidon uero fuisse quoddam machinamentum ligneum. Et circumposuisse sibi & in eo tres ordines infixisse lucernarum & ita ambulasse ut procul stantibus appareret quasi stella per terram iter agens. Porro iudeos inopinabili uisione obstupuisse & longe constitutos tenuisse silentium. Zabidon uero multa quiete ad templum uenisse & anticum detraxis- se asini caput. Sic enim urbane conscribit & rursus Doram uelociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus; quia asinum hoc est semetipsum Appion grauat & facit stulticia simul & mendaciis one- ratum. Loca namque quæ non sunt conscribit & ciuitates nesciens transfert. Idumæa enim prouinciæ no- stræ cõfinis & posita iuxta Gazam & nulla ciuitas huius Dora nuncupatur. In Phœnice uero iuxta montem Carmelum Dora ciuitas appellatur in nullo cõcordans appionis oblocutionibus. Quattuor enim dierum itinere procul est a iudea. Cur itaque rursus accusat eo quod non habeamus cõmunes cum aliis deos si sic facile credidere patres nostri ad se uenturum apollinem & cum stellis eum ambulare super terram putauere? Lucernam enim primo nunquam uidere. Qui licet & tantam & talia concelebrant cande-// labra. Sed nec aliquis ei ambulanti per prouinciā ex tantis milibus obuiauit. Desolatos etiam uiros custodibus comperit & hoc tempore praelii. Cætera iam relinquo. Ianuæ uero templi altitudine qui- dem erant cubitorum sexaginta; latitudine uero uiginti. omnes deauratæ & pene auro puro cõfectæ. Has claudebant non minus quam uiri ducenti diebus singulis & relinquere eas apertas nefandis-// simum nimis erat. Facile eas lucernifer ille apperuisse creditur; qui solus etiam habuisse asini caput æstimabatur. quapropter dubium est utrū hoc caput Zabidon denno reuocauit. An certe sumens ap- pion introduxit in templum ut Antiochus inueniret. Vnde in secundo Appioni aliquam mentiendi daret occasionem & conscribendum banirantium per deum factorem coeli & terræ & maris nulli iu- deos facturos alienigenæ & maxime Græcis. Oportebat autem mentientem absolute dicere nulli facturos alienigenæ & magis Aegyptiis. Sic etenim ab initio poterant eius figmenta de iureiurando congruere ab Aegyptiis utique non propter malignitatē suā; sed propter calamitates expulsi sunt. A Græ- cis autem plus locis quam studiis sumus adiuncti; ita ut nullæ inter nos & illos inimicitia; zelotypia; esse noscuntur. E diuerso namque multos eorum ad nostras leges contigit accessisse; quorum quidam permansere; quidam uero perdurare non ferentes denno recessere. Hoc tamen iusiurandum nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habitum; sed solus Appion ut uidetur audiuit. Ipse atque com- posuit nimis; igitur hæc maxima compositio etiam in futuro dicenda Appionis admiratione dignis-// sima est. Quarum rerum hoc affirmat indicium; quia neque legibus iustis utamur; nec deum colamus ut conuenit & diuersis gentibus seruiamus & calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus cum utique principalis ciuitas Romanorum sit; cuius ciues soli ab initio regnare atque nos seruire consue-// uerunt. Quis etenim ab horum magnanimitate se ualeret abstinere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Appion locutus est; quando paucis contigit in principatū continue præside- re & non rursus aliis facta mutatione seruire. Plurimæ namque gentes aliis obedire coactæ sunt. Soli autem Aegyptii eo quod refugiant sicut aiunt in eorum prouincia dii atque saluentur migrantes in effigi-// es bestiarum. Honorem præcipuum inuenerunt ut nulli famularentur horum qui Asiam Europamque tenere. Qui scilicet unam diem ex æno totius sæculi non habuere libertatem; neque apud indigenas do- minos neque apud externos. Nam quemadmodum eis usi sunt per se non semel solummodo sed frequenter uastis-// tes urbes; reple uertentes amputatos apud eos interficientes deos improperare non studeo. Non enim conuenit

conuenit stultitiâ nos indocti appionis imitari/qui neq. calus atheniensium neq. Lacedæmoniorum animo suo concepit. Quorum alioquidem fortissimos/ quorû summi diuersis uitæ sunt calamitati bus sauciati. Dimitto dirutam athenensium arcem/ templum Ephesium & Delphos/ aliaq. multa pro quibus intulit/ sed potius inferribus impropria. Nouus autem accusator nostrorum appion in uentus est/ malorum suorum apud ægyptum gestorum prorsus oblitus. Sed Sesostris eum quem re/ fert fabula regem fuisse ægypti/ ut creditur excæcauit. Verumtamē possumus & nos dicere nostros reges dauid & Solomonem/ qui multas subdidere gentes. Sed de his modo supersedendum est/ quæ uero cunctis nota sunt/ appion modis omnibus ignorauit/ quoniam persis & post illos principibus aliæ macedonibus/ ægypti quidem seruire nihil differentes a famuliis. Nos autem liberi cōsistentes etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principatum annis uiginti & centum usq. ad Pō/ peium magnum/ & dum uniuersi sunt expagnati a Romanis principibus omnium soli propter fi/ dem suam maiores nostri auxiliares & amici fuere. Sed quæritur quia uiros mirabiles nō præbui mus uel ut quorundam artium inuētores/ & inter hos enumerat Socratem & Zenonem Cleantem & aliquos huiusmodi. Deinde quod potius est mirandum semetipsum his adiecit/ & beatificat ale/ xandriam quia ciuem talem habere meruit/ quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existe/ ret/ qui aliis omnibus sic importunus & callidus esse uidebatur/ & uita uerbos corruptus. Quapro/ pter recte quilibet Alexandria condolebit/ si super isto aliquid magni sapuerit. De uiris autem qui fuere apud nos titulo nullo laudis inferiores sciunt qui uoluerint nostræ antiquitatis libris incumbere. Reliqua uero quæ in accusatione conscripta sunt dignum erat forte sine satisfactione relinquere/ ut ipse sui potius & aliorum ægyptiorum accusator extaret. Quæritur enim eo q. animalia confus ta sacrificamus/ & nō uestamur carnibus suillis/ sed & circūcisionem genitalium uehementē irridet. De nostrorum quidem animalium peremptione communiō nobis est cum aliis hominibus uniuers/ lis. Appion autem sacrificantes nos redarguens increpat semetipsum/ cum genere sit ægyptius. Nō enim Græcis aut Macedonibus aduersatur. Isti enim optant sacrificare.

id est centum boum suis diis & sacerdotibus utuntur ad epulas. Quæ cū ita sint non propterea contigit mundum animalibus desolari/ quod appion expauit. Qui tamen si solenni/ tates ægyptiorum sequerentur quidem mundus hominibus ferocissimis aut bestiis impleretur/ quas isti indicantes deos diligenter euntur. Etenim si quis eum consuleret/ quos putaret omnium ægy/ ptiorum esse sapientes atq. deicolos sacerdotes sine dubio fateretur. Hæc enim duo dicuntur subimet ab initio a regibus esse præcepta/ ut deos colant & sapientiam diligant/ quod illi facere præcipue in dicantur/ qui tamen & circunciduntur omnes/ & a porcinis abstinent cibis. Sed neq. ullus alter ægy/ ptiorum cum eis diis sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur fuit appion/ quando pro ægyptiis no/ stras detractiones componens illos uidetur potius accusare/ qui non solum utuntur solennita/ tibus/ quas in nobis culpat iste/ sed etiam alios circuncidi docent/ sicuti dixit Herodorus. Vnde recte mihi uidetur appion propter patriæ suæ leges multam soluisse blasphemiae. Etenim necessario cir/ cuncisus circa genitalia uulnera ei facta nihil ei circumproferunt & putrefactus magis doloribus ex pirauit. Oportet enim bene sapientes in legibus propriis circa pietatem integre permanere/ & alio rum minime permanere. Iste uero suas quidem leges effugit. De nostris uero mentitus est. Hic itaq. terminus uitæ fuit appionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet. Quoniam uero & apolloni/ us Molonis & Lytimachus & alii quidam tam per ignorantiam quam per insaniam de legislatore nostro Moysæ de legibus uerba promulere/ nec iusta nec uera. Dum illi quidem uelut mago atq. falla/ ci derogant. Leges autem malitiæ apud nos nulliusq. uirtutis affirmant esse doctores. Volo breuiter & de omni conuersatione nostra & de particulari sicuti potero proferre sermonem. Reor enim fore manifestum/ quia & ad pietatem alterutrum uniuersalemq. clementiā/ insuper ad iustitiam laborū/ q. tolerantiam/ & ad contemptum mortis opimas leges positas habeamus. Rogo tamen lecturos ut non cum inuidia exequantur huius operis lectionem. Non enim proposui laudes conscribere no/ strorum/ sed aduersus eos qui nos plurimum & fallaciter accusarunt satisfactionē hanc puro esse in/ stitissimā. Proinde accusationē apollonius non cōtinue sicut appion instituit/ sed dispersim. Quippe tamen aliqñ quidem nos sine deo & hominibus odiosos appeller. Aliquādo uero formidinem nobis impropertat. Et e diuerso rursus aliqñ de præsumptione factum gentis nostræ quæritur. Dicit autem & stultiores barbaris/ & ppter ea nullū inuentū nos solos uitæ utile comperisse. Hæc aut oia manife/ ste redarguunt/ dum uniuersa contrario q. ab eo sunt dicta mōstrantur. Et legibus imperata/ & a no/ bis cū omni integritate gesta. Si uero coactus fuero facere mentionem legū cōtrariarū apud alios cō/ stitutarū/ cuius rei culpabiles illi sunt qui nostras solennitates tanquā malas dicere uoluer. Quibus neutrum puto remanere quod dicant/ neq. quia eas habeamus leges/ quæ ego capitales & summas ad in crepādū posuiturus sum æque/ quia præcipue in legibus propriis perduramus. Paulum ergo su/ mē omnes uolo prius edicere/ qui eorū qui sine lege & ordine uiuunt. Hi qui ordinis & communiū

legum amatores extiterunt. & primi hoc inchoauerunt recte mansuetudinē nostramq; uirtutē prae-
stare dicendi sunt. Deniq; conatur singuli eorum gesta sua ad antiquitatē referre/ut imitatores alio-
rum uideantur existerē. & non ipsi potius aliis. ut legitime uiuere debeant exponere. His igitur hunc
in modum habentibus uirtus legislatoris est memoria considerare/ & his qui usuri sunt legibus quas
posuerit satisfacere quia recte sunt. Populi uero est ut in omnibus quae constituta sunt perducere/ & ne-
q; foelicitate procedente/ neq; calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur nostrum legislato-
rem quorumlibet qui memorantur legislatorum antiquitate praecedere. Lygurgus enim & Solon &
Zelexus Locrensis. & omnes qui apud graecos mirabiles sunt nouelli atq; recentes quantum ad illū
comparati esse noscuntur. Quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud Graecos agnoscitur. Te-
stis Homerus est qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem/ sed in-
diffinitis sententiis & regum praeeptionibus populus regebatur. Vnde etiam multo tempore pma-
sere tantum moribus utentes/ & non scripto. Et multa horum semper secundum eventum casuum p-
mittentes. Noster uero legislator antiquus existēs hoc etenim undiq; manifestum est etiam apud eos
clarum qui semper contra nos loquuntur. semetipsum praebuit optimum principem populorum/ &
consiliatorem magnum. Sed instructionem totius legis uitae constringens eis suauiter hanc libenter ex-
cipere. & firmissime inclyta scientia custodire. Primitus autē eius magnitudinis opera uideamus. Il-
le namq; progenitorum nostrorū relinquentium aegyptum & ad terram propriam remeantiū/ mul-
ta milia sumens ex plurimis & impossibilibus rebus cautissime liberauit. & inaquosam eos & mul-
tam arenosam oportebat transire uiam/ bellaq; deuincere/ & filios ac uxores praedamq; belli seruare.
in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus/ & tutor ueracissimus fuit uniuersorum. Omnē
siquidem multitudinem in semetipsum pendere facit/ & cum omnia quae uellet persuadere posset/ in-
nullo horum uindicauit sibi met potestatem/ sed in quo maximo tempore potestatem sibi met arro-
gant & tyrannidem praesules rerum/ & populum frequenter plurima iniquitate uiuere consuecunt.
In hac ille potentius constitutus e diuerso/ magis iudicauit agendum pie & plurimam exhibere aliis.
aequitatem ipse uirtutem praecipuam se credens cunctos ostendere. & salutem firmissimam praebere
sequacibus bona uoluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudi-
cabat ducem atq; cōsiliatorem se deum habere. & primitus sibi met satisfaciēs quia secundum illius
uoluntatem uniuersa gereret atq; tractaret. Credidit modis omnibus oportere ut etiam apud plebē
haec opinio permaneret. Namq; dum respicere suam uitam credunt/ delinquere non praesumunt. Hu-
iusmodi quidem noster legislator fuit. non magus/ non fallax. sicut derogatores iniuste pronunciat/
sed quales apud Graecos gloriantur fuisse Minoem/ & post eum legislatores. Alii namq; quidam eo-
rum leges positas a Ioue dicebant. Alii uero eas in apollinem & uaticinium delphicum referebant/
siue pro ueritate hoc credentes. seu facile suadendum iudicantes populo. Qui uero praecipuas le-
ges instituerint/ nel qui iustissime de dei fide cognouerint/ licet hoc ex ipsis legibus facta compara-
tione conspiciere. Iam enim de ipsis tps est disputandi. Igitur infinitae qdem particularim gentium at
q; legum apud cunctos homines differentiae sunt. Alii siquidem monarchis/ alii uero populo potesta-
tem reipubli. commiserunt. Noster uero legislator nihil horum intendens/ ueluti si quis hoc dicēdo mē-
suram transcendat uerbi diuinam rempublicam declarauit. deo principaliter cōuersionem nostrā
atq; potestatem excellenter assignans & satisfaciens eū cūctos inspicere tanquam causam bonorum
omnium uniuersis hominibus existentem/ & quaecunq; contingit eos in angustiis supplicasse illius
non latuisse uoluntatem. Neq; quicquam eorum quae gessere nel siquid aliquis apud semetipsum po-
tuit cogitare. unum uero eum esse monstrauit. & ingenitum/ immutabilem per tempus aeternum &
omni specie mortali pulchritudine differentē. Et ipsum nobis notum qualis aut sit secundū substan-
tiā prorsus ignotū. Haec itaq; de deo saperēt prudētissimi graecorū/ quia quidē eruditi sunt/ illo utiq;
sciendi p-bente principia nunc dicere p-termitto/ quia nō optima & cōgrua dei naturae atq; magnifi-
cētia sunt ualde testantur. Pythagoras enim & anaxagoras & Plato/ & post illos philosophi Stoici
& pene cuncti uidentur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidem ad breue philosophantes populo
superstitionum opinionibus iam conscriptam ueritatem dogmatis proferre timuere. Noster uero le-
gislator opera praebens consonis uerbis suis. non solum his qui cum eo erant satisfecit/ sed etiam qui
ex illis semper erant nascituri/ hoc immutabiliter inspirauit/ & causa legislationis ad utilitatis modū
semper adduxit. Non enim partem uirtutis dei culturam dixit. sed huius partes alias esse perspexit
atq; constituit. Idem fortitudinem iustitiam & in omnibus ciuium concordiam ad alterutros. Can-
dae namque actiones & studia uniuersiq; sermones ad diuinam referuntur per omnia pietatem. Non
enim hoc inexamiatum aut indefinitum ulterius dereliquit. Duo siquidem sunt totius disciplinae &
moralis institutionis modi/ quorum unus quidem sermone doctor est. alter uero excitatione morū/
quae cum ita sunt quidam legislatores sentiendi sunt discreti/ & alterum horum modū sibi placitum
assumentes alterum reliquerunt. Sicuri Lacedaemonii quidem & Cretes moribus erudiebantur/ nō
uerbis

uerbis. Athenienses uero & pene omnes alii græci quæ quidem oportet agi percipiebant suis legibus. Assuefcere uero ad hæc operibus minime ualere. Noster aut legiflator hæc ambo multa diligētia cooprauit. Nam nec exercitatione morum dimifit non traditas neq; leges sermone reliquit incōpras. Sed mox a primo inchoans cibo & unicuiq; dicto conueniente nihil neq; minimarum efcarum sub potestate uoluntatis utentium dereliquit. Sed & de cibis quibus conuenit abstinere/ & qui sumēdi sunt/ uel quæ diæta communis esse uideatur. Necnon & de operibus labore simul & requie. Terminum atq; regulam posuit legem/ quatenus ueluti sub patre atq; domino uiuentes/ neque uolentes/ quicquam neq; per ignorantiam delinquamus. Non enim ignorantibus pœnam posuit / sed optimā & necessariam correptionem monstrauit legem. Quapropter non semel audire/ nec secundo uel sæpius. Sed in unaquaq; septimana alia opera relinquentes/ ad legis auditionem congregari præcepit uniuersos eamq; perfecte cōdiscere quod scilicet omnes legiflatores reliquisse noscuntur. Et intantum plurimi hominum porro sunt/ ut secundū proprias uiuant/ quia pene eas ignorāt. Et cum peccauerint tunc agnoscunt ab aliis quam legem probantur esse præuaricati. Sed etiā uiri maxima cū gloria & principalia gubernantes profitentur ignorationem. Scitos nanq; sibi faciunt assidere ad dispensationem rerum/ & experimentum legis habentium. Nostorum uero quilibet cum leges interrogatur/ facilius quam nomen suū recitat. Vniuersas quidem mox a primo sensu eas discentes in animo uelut inscriptas/ & rarius quidem quilibet transgreditur. Impossibile aut eū suppliciu deuitare peccatē. Hoc itaq; primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit. Nam unam quidem habere & eandem de deo sectam/ uita uero ac moribus differre nihil ab inuicem optimam moribus hominum potest celebrare cōcordiam. Apud nos etenim solos neq; de deo quilibet sermones audet alterutris aduersarios sicut multa similia apud alios fieri comprobantur. Cum non solum a fortuitis quod uisum fuerit unicuiq; profertur/ sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro præsumitur. Quando alii quidem totam dei naturam sermonibus perimere tentauere. Alii uero eius prouidentiam ab hominibus abstulere. Neq; in studiis uitæ a dīferentia ulla cōspicitur/ sed communia quidem opera omnium apud nos existunt. Vnus non de deo sermo concors est asserens illum cūcta respicere/ sed etiam de ipsius uitæ studiis. Et quoniam oportet omnia alia ad terminū diuinæ pietatis adduci/ a mulieribus nostris & a seruis quilibet auerti. Pro qua re illatas nobis calumnias a quibusdā cur non exhibeamus uiros inuentores nonorum operum seu uerborum contigit oriri. Alii siquidem in nulla re paterna perdurare optimum esse putant/ & præcipue transgressoribus sapientiæ robur assignant. Nos autem e diuerso unam esse prudentiam atq; uirtutes existimamus. nihil penitus uel facere uel cogitare contrarium his quæ antiquitus sancita noscuntur / quod scilicet indicium legis est optimo foedere constitutæ. Nam ea quæ nunc non habent modum experimento sæpe correpta redarguntur. Apud nos autem qui credimus ab initio positam legem diuina uolūtare/ nihil aliud piū est quam hanc sub integritate referuare. Quis etenim eius quicquam mouere potest / aut quid melius adinuenit/ uel qui ab aliis tanquā præcellentius ad statum reipublicæ nostræ migrauit/ aut quæ poterit esse melior atq; iustior/ quā ea quæ deum quidem principem omnium esse confirmat. Sacerdotibus autem in cōmuni quidem res præcipuas dispensare permittit. Summo uero pontifici aliorum sacerdotum principum competentem iniungit. Quos utiq; non diuitiis neq; aliis quibusdā spontaneis auidatibus præcellentes. Legiflator ad colmen huius honoribus instituit. Sed quinq; sapientia uel temperantia aliis præstare noscuntur/ eis præcipue culturam diuinæ placationis coniunxit. Apud hos igitur & legis & aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Cōtemplatores etenim omnium atq; iudices contentionum & punitores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principatus quod regnum erit hoc sanctius/ uel qui honor deo potius cooprabitur cum omnis quidem populus sit præparatus ad pietatem/ Summa uero diligentia sacerdotibus sit indicta & uelut quidam festiuiras gubernetur uniuersa respu. Cum enim ministeria sua numero paucorum dierum alienigenæ custodire nequierunt ea uidelicet sacrificia nominantes nos cum multa delectatione & incommutabili uoluntate solennitatis opus per omne seruamus æuū. Quæ igitur sunt præcepta uel iterdicta simplicia siue nota dicamus. Primum quidem de deo est. Deus habet omnia perfectus beatissimus ipse sibi cunctisq; sufficiens principium & medium & terminus. Inter omnia operibus quidē & muneribus clarus & totius rei manifestus. Forma uero/ & magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis nanq; materies comparata ad huius imaginem licet sit præciosa tamen promem cunctaque ars ad illius imitationis inuentum extra esse artem cognoscitur nihil simile neq; uidemus neque possumus suspicari neq; coniectere. Sanctum est uidemus eius opera lumen/ corlum/ terram/ solem/ lunam/ flumina/ mare/ animalium/ nationes/ redditiones fructuum hæc deus fecit. non manibus neq; laboribus neq; quibusdā indiguit sibi cooperantibus sed ipso uidente bona repente facta sunt. Bona nūc homines conuenit uniuersos/ si qui eum quæ placere exercitatione uirtutis. Modus cum diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnum templū unius dei commune omniū cōmunis dei cūctorū. Gra

tum nāq; semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Præcedit uero istos primus secundum genus/qui ante alios sacerdotes sacrificauit deo custodiet leges/de dubiis iudicabit/& punit lege conuictos. Huic quisquis non obedit supplicio subiacebit tanquā qui in ipso deo impie gesserit. Hostias imolant/non ad crapulam nostram uel ebrietatem attinentes. Hæc. n. nō placent deo/quæ res occasio potius iniuriarum simul & expensarum est. Deus enim temperatos ordinatosq; & boni generis diligit/& ut præcipue sacrificantes caste uiuamus. In sacrificiis autem pro communi salute primum oportet orare. Deinde singuli p semetipsis. Quomodo omnes socii sumus & qui hoc consortium suæ uitæ præponit maxime deo gratissimum est/supplicatio uero sit ad deum moris ac præcibus non ut bona præstet/nec enim ipse sponte cōtulit uniuerfis & uno deposuit/ sed ut hoc suscipere ualeamus suscipientesq; seruemus/purificationes in sacrificiis lex decreuit. Ex omni excubii excommunicatione a muliere facta & alia multa conscribere ualde longissimum est. Huiusmodi ergo de deo & eius placatione sermonibus est. Ipse autem simul etiam lex est/quosdam autem nouit lex permixtionem per naturam ad coniugem si tamen pro filiorum causa procreandorū agatur. Masculorum uero in masculos ualde iudicauit inimicas/& tentantes horum morte decreuit dignos. Nubere uero iubent non respicientes ad dotem/neq; uiolenter arripere/sed neq; dolo uel fallacia suadere. Dispensationem uero potius fieri per eum cuius esse noscitur potestatis & per cogitationem opportunam. Mulier autem inferior inquit est uiro per omnia. Obedit igitur nō ad iniuriam/ sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim uiro potestatem dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solummodo. Alterius uero experientiam habere nequissimum. Si quis autem hoc egerit declinatio nulla mortis/ neq; uim fieri uirgini alteri desponsatæ/ neq; si suaserit nuptæ filios nutrire præcepit. Vniuersis autem mulieribus interdixit/uel celare quod statum est/uel aliam machinationem corrumpere filii. Nanq; mœchatrix est anima demoliens & genus imminens. Igitur si qs ad cōcubitum corruptionemq; transierit immundus oportet autem etiam post legalem commixtionem uiri mulieris auari. Hoc enim partem animæ polluere iudicauit/ inflata nanq; corporibus uulneratur. Dū ob hoc sit/ aliquam propter purificationis causam talibus imperauit. Sed neq; in filiorum natiuitatibus concessit epulationes aggregari & fieri occasiones ebrietatis/sed temperatum esse repente principium iussitq; litteris eruditi propter leges & nosse progenitorum actiones ut actus imitentur. & cum legibus educati neq; transgrediantur/neq; cogitationem ignorationis habere iudicentur. Prospexit autē etiam funeribus mortuorum/beneq; præciosa ad sepeliendum celebrantur exequiæ. Neq; insignium fabricæ sepulchrorum/sed necessaria quidem circa prolationem funeris imperauit domesticos adimplere. Omnibus autem uiuentibus legitimum esse constituit/ut aliquo moriente & cōcurrant/ & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos fauere celebratos ut lōge procul sit q̄ sit uideatur quis mundus esse/cum fecerit homicidium parentum honorem post deū esse constituit/& qui non repensat eorum gratiæ/sed in qualibet parte contristat/præcepit esse lapidandū. Iubet etiam omnibus senioribus honorem iuuenes exhibere/quoniam cunctorum senior deus est. Nihil permittit celebrandum apud amicos/nō enim amicitia sunt apud eum cui omnia non creduntur. Et licet aliquæ inimicitia: proueniant/prodita mens a rara prohibuit. Si quis arbiter minus acceperit/morte mulctatur. Despiciens quod iustum est & auxilium reis offerens. Quod quisquam non potuit non auferat/& aliena non tangat/mutuans non accipiat usuras. Hæc & his multa similia communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda habuerit legislator/referri dignum est. Videbit enim omnibus optime prospexisse/deum eo ita sentiente / neque propria corrupimus / neque participari rebus nostris uolentibus inuidemus. Quicunq; enim uolunt sub nostras conuersari leges accedentes ad ea cum munificentia suscepit/non genere solūmodo/sed etiam uoluntate uitæ putans esse consortium. Eos autem qui transitorie misceri solennitatibus/non alia tamen exhibenda constituit. Idem omnibus præbendū/ignem/aquam/cibum/iter ostendere non spernere aliquē/sepultū mirissime ēt circa hostes quæ sunt agenda sancit/ut neq; terra eorum exuratur/neq; arbores fertiles incendantur/ sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere interdixit/& captiuos prospexit quatenus eorū ammoueant iniuria/& maxime foeminarum. Sic autem alumnos mansuetudinem atq; clementiam studuit edocere/ut etiam de animalibus irrationabilibus non taceret/sed horum tantummodo utilitatem legitimam cōcedens ab omni nos alia causa prohibuit. Quæcūq; enim ueluti supplicandia oriuntur in domibus hoc interdixit occidi. Sed neq; parentes deniq; præcepit auferri. Et licet inimica sunt animalia eis tamen parcendum esse sancit. Sic undiq; ea quæ ad mansuetudinem pertinent obseruauit. Doctrinalibus quidem sicuti prædictū est legis utens & alia rursus contra transgressores causa punitiōis sine excusatione defigens. Damnum nanq; in plurimis causis transgrediendū mors est. Si adulteriū cōmiserit aliquis/suū puellæ fecerit. Si masculo turpe tentamentū præsumpserit. I. e. aut patia sustinere tētatus. Similiter autē est lex ieuitabilis & i sguis/ sed ēt de mēsuris/uel siqs de pōderibus dolū fuerit

Iam fuerit operatus & de iniusta uenditione ac fraude uel fide traxerit alienam rem/aut quod nō po-
 tuit abstulerit omnimodi sunt uicta non qualia apud alios sed ne ualde maiora. De iniuria uero
 parentum uel impietate quæ sit in deo/licer tēter hoc aliquis mox peribit. His itaq; secundum legem
 uniuersam honor tribuitur/nō argenti/non auri neq; coronæ capitis/aut cuiusdam prædicandæ festi-
 mitatis/sed unusquisq; testem habens conscientiam suam ualde proficit legistatōe prophetatē/& deo
 fidem condonante firmissimam his qui seruauerunt leges/licet pro eis mori contingat aliquibus con-
 currunt alacri ad occasum. Dedit enim deus rursus fieri ut uita melior possit ex mutatione conferri.
 Piger itaq; nunc hoc me conscribere/nisi opera essent omnibus manifesta. Quoniam multi & plerū-
 q; olim nostrorum progenitorum ne uel sermonem solummodo extra legem proferrent/omnia pas-
 si sunt sustinere uiriliter/uel si honorari cōrigit apud omnes homines nostram legem & uoluntariam
 legis consequentiam esse manifestam imbuebant Græcos maiores nostri etiam extra regionem pro-
 priam constituti huiusmodi si quidem rectam habent & tam gloriolam de deo/ talesq; leges multo
 sæculo sic firmissime custodire omnes arbitror admirari propter frequētes apud nos factas mutatio-
 nes. Deniq; eos qui conscribere proxime de repub.& legibus tentauere tanquam de incredibilibus
 compositionibus quidam frequenter accusant dicentes/quoniam impossibilia sumperint argumen-
 ta. Et alios quidem relinquo philosophos quicunq; huiusmodi negotium in suis cōscriptionibus ha-
 buere. Plato mirabilis apud græcos tanquam de honestate uitæ præcedens & uirtute sermonum &
 persuasione philosophiæ cunctos excellens ab his qui dicebant pessimum esse de repu. conscribere il-
 lusus & diuulgatus pene peremptus est. Cum utiq; qui illius uerba considerauerit frequenter & facile
 reperiet quæ etiam consuetudini plurimorum proxima esse noscunt. Ipse siquidem Plato confessus
 est/quia ueram de deo opinionem propter ignorantiam plebis proferre securum non est. Sed Plato/
 nis quidem uerba uana esse putant & multa potestate composita atq; conscripta & maxime de legis-
 latione prolata. Lygurgi uero mirantur & Spartani cūcti cōcelebrant/quoniam illorum legibus plu-
 rimo tpe perdurarūt. Ergo hoc manifestū uirtutis inditiū est in legibus pmanere. Si uero Lacedæmo-
 niorum admirant illorum tempus assumant/scientes amplius duobus milibus annis nostram consti-
 tisse rempublicam.& super hæc sciant quoniam Lacedæmonii quidem omni tempore quo apud se
 habuere libertatē perfecte uisi sunt custodisse leges. Cum uero circa eos factæ sunt fortunæ mutatio-
 nes.pene cunctarum legum obliui sunt. Nos autem multis casibus euolutis propter regem Asiæ mu-
 tationes neq; in nouissimis malis uenientes a legibus sumus alienati/non uocationis nec epulationis
 causa seruantes eas quando si quis considerare uoluerit/multi ampliori testimonio maiores excubias
 & labores nobis quam Lacedæmoniis uidebit impositos. Illi siquidem operantes terram/& neq; cir-
 ca artes exercitum habentes/sed ab omni operatione remissiores pingues & corpore pulchri in ci-
 uitate debebant. Aliis ministris in omnibus uitæ necessariis rebus utentes/& cibum paratum ab illis
 accipientes/solum opus bonum atq; clemens indicantes ad faciendū & patiendū/quatenus præuale-
 rent aduersus omnes contra quos bella susciperent/quia non neq; hoc adipisci potuerunt dicere sup-
 pono. Non enim singulis solummodo/sed multis frequenter eorum subito legis præcepta negligē-
 tes semetipsos cum armis hostibus tradere. Putas ne? & apud nos non dico tanti sed duo uel tres agni-
 ti sunt proditores effecti legum uel mortē non dico illā facile quæ solet pliantibus euenire/sed eam q̄
 cum multa corporum afflictione & multa crudelitate uidet accedere. Quam ut ego puto quidā præ-
 ualentes nobis non per odiū subiectis imposuere si qui sunt homines/qui nō tantūmodo esse credant
 pessimū si agere quicquā extra leges suas uel sermonem apud eos dicere cōpellātur. Non tamen mi-
 rari decet si mortē fortissime toleramus pro legibus & ultra alios uniuersos. Non enim quæ leuia ui-
 dentur nostris studiis alii facile patiuntur/hoc est operationem cibiq; simplicitatē/& ut nihil frustra
 neq; fortuito/quod quisq; desiderat uescatur/aut bibat/aut ad concubitū quemlibet accedat/aut splē-
 dide uestiatur/aut sine nobilitate uacet. Sed illud attendendum est/si gladiis utentes & hostes ab inua-
 sione fugātes præcepta legis circa cibos nequaquam infringimus. Nobis itaq; gratū est propter hæc
 legibus obedire/& illis fortitudinis causas ostendere. Proinde Lysimachi & Molones & quidē huius-
 modi alii conscriptores improbi Sophistæ adolescentiū deceptores quasi uehementer nobis prauissi-
 mis existentibus derogare contendunt. Ego nollem de legibus alienis examinationem efficere. No-
 ster enim mos est propria custodire/non aliena potius accusare. Et ut neque irridere neque blasphe-
 mare debeamus eis qui apud alios putantur dii/aperte nobis legislator interdixit ppter ipsam appel-
 lationem. De accusatoribus autem proiectiones suas non increpare uolentibus tacendū non est. Cū
 utique non a nobis nunc sermo compositus eos arguere uideatur/sed a multis probabiliter iam præ-
 missus. Quis igitur eorum qui apud græcos sapientia sunt mirabiles non redarguit nobilissimos poe-
 tas & præcipue legislatores? Quoniam huiusmodi sectas de deis ab initio populis inseruere? Di-
 centes eos & numero quidem quantos ipsi uoluere/ex alterutris uero & diuersis natiuitatibus pro-
 creatos

creatos. Hos autem diuidentes locis habitaculis tanquam generationes animalium/ alios quidem sub terra/ alios in mari/ seniores autem eorum in tartaris uinctos esse dixere/ quibuscunque distribuere/ Coelum his sermone quidem patrē/ operibus autem tyrannum atque dominum superposuere. Propter ea aduersus eum constituere insidias per uxorem & fratrem & filiam/ quam ex eius capite fingunt generatam/ ut alligantes eum appenderent/ sicut ipse ille suum dicitur patrem. Hæc iuste accusatione/ digna conqueruntur/ qui sapientiæ uirtute præcellunt. Hic super hæc diridentes adiiciunt. Si deorū alios quidem ephebos & adolescentes/ alios autem seniores & barbatos esse credendum est/ alios constitutus superantes & quendam fabrum/ aliam uero texttricem/ aliam uero peregrinantem & cum hominibus contendentem. Alios autem cytharizantes aut arcu gaudentes. Deinde inter alterutros seditiones effectas/ & propter homines contentiones constitutas ut non solū alterutris manus mitterent/ sed etiam ab omnibus uulnerari lugerent malaq; perferrent/ & sup̄ omnia est luxuriosius si intemperantia permixtionis uterentur. Quomodo non erit incongruū amores & concupiscentias ad uniuersos attingere simul masculos & ad feminas. Deinde fortissimus & primus eorū pater seductas a semetipso impregnatasq; mulieres diruptas submersasq; sperneret/ & eos qui ex eo sunt nati neque liberare potest. Factos conscriptos neque sine lachrymis eorum perferre mortes. Bona sunt hæc & his alia consequentia/ idest adulterio in coelo uiso/ & sic impudenter a diis celebrato/ ut iam alii zelare se proterentur tali passione conscripti. Quid enim alii facturi non essent/ dum neque senior atq; rex ualuisse impetum suum a mulierum permixtione retinere. Alii uero dum seruientes hominibus & nūc quidem ædificantes causa mercedis/ nunc uero pascētes. Alii autem malignorum modo in ferro carere colligati. Quem igitur sapientium talia non accendāt/ ut hoc componentes redarguant/ & multam stulticiam his credentium repræhendant. Alii uero ad terrorem quendam uel metum/ necnō & rabiem atque seductionem omnesq; pessimas passiones/ & formam in dei natura fingere præsumpserunt. Et horum quidem nobilioribus etiam ciuitate sacrificare suaserunt. Si quidem simulata necessitate consistant/ ut quosdam deorum putent bonorum esse largitores. Alios autem nocent aduersarios/ quando eos ueluti malignissimos homines muneribus atq; donis placare cōendunt/ magnum quoddam malum se suscepturos ab eis existimantes/ nisi mercedem eis studiose præbuerint. Quæ igitur causa sit tantæ huius iniquitatis atq; delicti circa deum. Ego quidem arbitror eo q; neque ueram dei naturā ab initio eorum legislatores agnouerint/ neque quantum præcipere potuerunt/ perfectam sententiam diffinientes reipub. tradidere. Sed uelut aliud quidam prauissimum reliquerunt/ dantes potestatem poetis si quidem ut quos uellent deos introducerent. Hæc omnia patientes rhetoribus/ aut de re publica scriberent/ & de peregrinis diis decreta proferrent/ sed etiam pictores & gypso plastæ in hoc apud græcos multam habuere potestatem/ ut unusquisq; formam quam uellem secundum modum suæ opinionis exponeret. Alter quidem ex luto quod uellet fingens. Alius uero pingens opificis itaq; qui maxime putantur esse præcipui ebur & aurum habent ad hoc suæ semper nouitatis argumentū. Proinde apud eos priores quidem dii florentes honoribus senuerunt. Sic enim proferendum est. Alii uero noui clam introducti religione potiuntur & templorum/ alia quidem desolata/ alia uero nuper secundum eorum uoluntatem ædificantur/ quapropter ut arbitror e diuerso nosse magis indigent/ qualis facta sit circa deum & quomodo ei honor immobili religione seruetur. Apollonius si quidem Molon unus fuit stultorum atque tumentium. Eos autem qui uere in græco philosophari sunt/ neque prædictorum aliquid latuit/ neq; frigida allegoriæ causas ignorauerunt. Quapropter illos quidem iuste spreuerunt/ & circa ueram decentemq; circa deum opinionem nobis fuere concordēs. Quod plato respiciens neq; ullum quenquam poetarum dicit in reipub. esse suscipiendum/ & Homerum honorabiliter admonet fanum ei constituens & unguenta superfundens/ ne rectam opinionem de deo fabulis forte destrueret. Præcipue namq; Plato nostrum legislatorem imitatus/ licet nullam eruditionem huiusmodi suis ciuibus imperasset/ idest ut omnes perfecte discerent leges/ ut ne fortuite aliquid extraneorum ciuibus miscerentur/ sed esset pura respubli. & in legum custodia perduraret. Horum nihil cogitans Apollonius/ Molon nos uoluit accusare quoniam non recepimus eos qui aliis sunt opinionibus præoccupati/ neq; de deo communicari patimur eis/ quia alia uitæ consuetudine degere/ cū nō hoc proprium nostrum sit sed commune cunctorum/ non modo rerum/ sed etiam qui inter græcos cautissimi fuisse noscuntur. Lacedæmonii namq; peregrinos etiā expellabāt corruptionem extra leges ex utroq; metuentes. Illorum igitur citius scæuiciam poterit quilibet arguere q; nulli neq; conuersationis neq; cohabitationis suæ participiū exhibebāt. Nos autem aliorum quidem res zelare nō sinuit/ participari uero cupientes quæ sūt nostra libere suscipimus/ quod utiq; recte/ indicium magnanimitatis atq; clementiæ. Sed desino iam de Lacedæmoniis amplius disputare. Athenienses uero q; cōmunē esse suā gloriāntur oībus ciuitatē quō de his rebus habuerit Apollonius ignorare. Hi namq; uel uerbo solūmodo præter illorum legem de diis loquētes inenitabiliter punierūt. Cuius etenim rei gratia

gratia Socrates est mortuus/non enim hostibus tradidit ciuitatem neque templa uastauit/ sed quia noua iuramenta iurauit & quoddam dæmonium significans se restrebat/ seorsum ludēs sicuti quidā dicunt. Propter hoc ueneni poculo morte mulctatus est. Insuper etiam corrumpere iuuenes eum ac// culator aiebat/ & conuersationem patriæ legesque contemnere. Et socrates quidem ciuis Athenien// sis huiusmodi tormenta sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius fuit. Et quia existimābus Athe// mienibus solem esse deum/ ille cum insensatum & ignotum asseruit/ paucorum sententia morte dam// natus est & aduersus Diagoram Melium talentum decreuerunt. Si quis occiderit eum/ quoniam ege// mysteria deridere ferebatur. Pythagoras autem nisi cito fugisset comprehensus occideretur eo q̄ du// bium de diis Atheniensium conscripsisse putabatur. Quod oportet mirari/ si circa uiros fidedignos talia gessisse noscantur/ qui neque mulieribus pepercere. Nunc enim sacerdotem quendam/ quoniā eum quidam accusauit peregrinos colere deos decretum aduersus eos qui peregrinum introducerēt deum supplicium mortis inferebatur. Igitur qui tali lege utebantur palam est/ eo q̄ aliorum non cre// derent esse deos. Non enim si crederent aliquibus inuiderent/ quasi quiddam maius habentibus. Sic his uero cædibus congaudentes humanis & paululum differentes a bestiis arbitratur/ tamen suā my// steria oportere esse custodienda/ & Anacharsim sapientia mirabilem Scythæ Græcis aduenientem interemerunt/ quoniam uidebatur græcorum deorum ad eos uenisse plenissimus. Multos autē apud Persas quilibet inueniet etiam pro eadem causa tormentis affectos. Sed palam est/ quoniam Apollo// nius Persarum legibus congaudebat illosque mirabatur. Quippe cum græci eorum fortitudinem atque concordiam unanimatis quam habere de diis/ hanc scilicet fortitudinem quam in templis eorum concrematis habuerunt. Is etiam studiorum omnium imitator extitit. Persicorum uxoribus alienis contumelias faciens filiosque concidens. Apud nos autem mors decreta est/ si quis uel irratio// nabilia mala hoc modo noceat/ & ab his legibus nos abducere/ neque timor potuit præpotentiū po// restatum/ neq̄ zelus eorum qui apud alios honorantur/ sed neque fortitudinē ideo exercemus ut bel// la auaritiæ causa suscipiamus sed ut legum iura seruemus/ & dum talia detrimenta litis sustineamus si quos de legibus mouere tentauerint/ tunc etiam ultra uirtutem rebellare contendimus/ & usque ad calamitates nouissimas perduramus. Cur itaq̄ nos zelemus leges/ cum eas neque a legislatoribus suis seruatas esse uideamus. Vel quomodo Lacedæmonii non erant de impermixta sui cōuersatione re// prehendi/ & de defectu pariter nuptiarum. Vliaci uero & Thebei coitum impudētē & extra natu// ram olim masculos agebant/ & optime atq̄ utiliter facere se putabant. Ergo cū ipsi omnino rebus af// ficerent etiam suis legibus miscuere/ quod tantum aliquando ualuit apud Græcos/ ut etiam diis suis masculorum concubitum applicarent. Itaq̄ deniq̄ germanorum nuptias rettulere. Huiusmodi satis// factionem rerum incongruarum & extra naturam pro libidine componentes. Desino nunc de sup// pliciis dicere/ & quantas ab initio præbuerint plurimi legislatores ab solutiones malignis hominibus in adulterio quidem pecuniarum/ in corruptione autem etiam nuptias sancientes. Quantas autē oc// casiones contineant de abnegatione pietatis examinare longissimum est. tam enim apud plurimos olim meditatio facta est transgrediendi leges/ quod non agitur apud nos quando propter eas & diui// tiis & ciuitatibus & bonis aliis priuati sumus. Lex autem apud nos seruatur usq̄ ad mortem. Nullius uero ludæorum neq̄ si procul abeat & prouinciam ob regem quam acerbum sic metuit/ ultra illum legis uideat timere præceptum. Igit̄ si propter uirtutē legum taliter apud eos sumus/ cōcedant quo// niam potentissimas leges habemus. Si uero circa prauas nos leges iudicant perdurare/ quid ipsius iu// stis me non patiant̄ meliores nō custodientes opere sanctionis? Quia igitur lōginitas temporis ue// rissima creditur omniū esse probatio. Hinc ego testem faciā uirtutē legislatoris nostri/ & opinionis quam ille de deo contradidit. Nam cum sit infinitum tempus si quis eū compareret aliorū legislatorū ætatibus/ hunc ultra omnes inueniet. A nobis itaq̄ declarata sunt leges/ & cunctis aliis semp homini// bus zelum sui potius præbuerunt. Primi quippe Græcorum ad faciem/ quidem iura patriæ conserua// bant. Ipsi autē rebus philosophiæ/ quæ tractatu illa secuti sunt. De deo similia sapientes/ humilitatē quæ uitæ communionem inter alterutros edocentes. Sed etiam populis olim multus fuit zelus nostræ maxima pietate culturæ nomen est. Itaq̄ pietas Græcorum nec ullus quisquā barbarus nec una gens ubi septimanæ in qua uacamus consuetudo minime discurrit/ atq̄ ieiunia & candelabrorum incen// dia/ sed etiam ciborum apud nos solennia plurima apud multos iugiter obseruare conantur. Insuper imitari etiam concordiam/ quam nos inter alterutros obtinemus/ & rerum participari suarum/ & operum dilectionem in artibus/ & perdurationem necessitatum habere pro legibus. Illud enim mira// bilius est/ quia præter impulsorem huius obseruationis ipsa per se lex homines ita ualuit obligare/ & quemadmodum deus in uniuerso mundo consistit/ ita lex per cunctos ambulauit. Vnusquisq̄ enim si suam regionem domumq̄ conspiciat/ his quæ discunt Homerus recessauit. Oportet igitur cuncto// rū hominū malitiā reprehendere/ aut enim uolunt nos isti aliena & praua iura ante ppria & meliora zelari/

zelari/aut certe si hoc nolunt quiescant nobis per inuidiam accusationes ingerere. Non enim pro cuiuslibet malivolentia defendimus hanc causam/sed nostrum honoramus legislatores/atque credimus quæ ab illo propheta de deo sunt. Denique nisi intelligeremus ipsi uirtutem legum/nunquam magna sapere super his tantus populus zelatur. Sed de legibus quidem & de reipublica nostra certissimam feci rationem in his quæ de antiquitate conscripsi. Nunc autem eorum nemini quantum necessarium fuit/neque aliorum uituperare iura/neque nostra laudare proponens/sed hoc agens ut de nobis iniuste conscribentes/& contra ipsam ueritatem impudentissime contendentes arguerem. Arbitror itaque per hanc conscriptionem abundanter me quæ promisi complexisse. Denique in principio demonstravi genus accusatorum esse certissimum atque nouum & multos ueterum in conscriptionibus suis memoriam habentium nostri ex illis testes exhibui. Dixere itaque Aegyptios fuisse progenitores nostros & ostensum est quia in aegyptum uenerint aliunde. Deinde sunt mentiti quoniam exinde propter cladem corporis sint expulsi/& apparuit quantum uoluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alii uero tanquam nequissimo uiro legislatori nostro derogare contendunt. Cuius uirtuti dudum quid ipse post illum/tempus uero longissimum perhibet testimonium. De legibus autem loqui ampliori sermone non fuit opus. Ipsæ nanque per semetipsas apparere pie & uerissimam habentes intentionem/& non ad humanum odium/sed ad rerum communionem potius inuitantes iniquitatum inimicæ cultricesque iustitiæ segnitia est. Et multas expensas procul abiicientes sufficientis & amorem laboris erudientes bellum causa auaritiæ nescientes. Fortes autem pro se esse populo præparantes ad supplicia retribuenda semper inenitabiles uerbis nequaquam circumueniri possibiles præparationes semper operibus exequentes. Hæc enim nos semper opera manifestiora litteris exhibemus. Quapropter ego confidens dico quia multarum atque meliorum rerum nos potius quam aliorum præceptores sumus. Quid enim intranscensibili pietate melius est? quid iustius quam legibus obedire? quid utilius quam in alterutros unanimes esse? Et neque in calamitatibus ab inuicem recedere/neque tempore foelicitatum per iniurias discrepare/sed in bello quidem mortem contemnere/in pace uero artibus aut agriculturæ uacare/& semper & ubique credere deum respicere & solum omnia gubernare. Hæc igitur si quidem apud alios aut scripta sunt primitus aut seruata firmiorem debemus nos gratiam illis tamquam eorum facti discipuli uero nequaquam primitus extitere. His præcipue nos utentes cognoscimur/& primam eorum inuentionem nostram fuisse declaramus. Appiones igitur & Molones & quicumque mendacii derogatione congaudent coniuncti procul abscendant. Tibi autem Ephrodite ueritatem maxime diligenti & per te similia nosse de nostro genere cogitantibus/hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

DIVI HIERONYMI ELOGIUM.

¶ Iosephus antiquitatem approbans Iudaiei populi duos libros scripsit contra Apponem Alexandrinum grammaticum/& tanta sæcularium profert testimonia/ut nisi miraculum subeat quomodo uir Hæbræus ab infantia sacris litteris eruditus cum/etiam græcorum bibliothecam euoluerit.

F I N I S.